Четвер, 5 грудня 2002 року. № 229—230 (2980—2981)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

ПЕРЕДПЛАТИЛА І ВИГРАЛА!

Фото автора.

Щастить же людям!

Галина Володимирівна Красильникова з Чернігова — незрадливий читач «Голосу України» з перших днів його появи. А ще вона — незмінний учасник розіграшів призів наших спонсорів. І що цікаво, дуже часто отримує на пошті щасливу квитанцію. Уже вчетверте виграє!

На знімку: Галина Красильникова.

(Закінчення на 21-й стор.).

ОФІЦІЙНО

Без спільних кордонів зі спільним минулим

Офіційний візит Голови Веховної Ради Володимира Литвина до Литовської Республіки, що завершився вчора, вийшов далеко за межі суто міжпарламентських відносин. Зустрічі з Президентом Литви Валдасом Адамкусом, Прем'єр-міністром Альгірдасом Бразаускасом та міністром закордонних справ Антанасом Валіонісом засвідчили і увагу, що приділяє керівництво цієї країни співробітництву з Україною, і значення, якого надають тут ролі Верховної Ради. «Україна — це держава, яка повинна грати належну роль у політичному житті Європи, у тому числі і що стосується балтійського регіону», — заявив Альгірдас Бразаускас. «Саме співробітництво між парламентами зміцнюватиме наші двосторонні відносини», — переконаний Голова Сейму Артурас Паулаускас.

(Закінчення на 3-й стор.).

УКРАЇНА—ЄС

Наш метал — ваші авто,

або Про конфлікт інтересів

У Брюсселі відбулося чергове, п'яте засідання Комітету з питань співробітництва Україна—ЄС. На ньому вкотре зіткнулися економічні і політичні інтереси України та Євросоюзу. Так, європейців не влаштовує розмір експортного мита на металобрухт, який нині в Україні сягає 30 євро за тонну. Керівник департаменту європейської інтеграції Міністерства економіки нашої держави В'ячеслав Медведєв запевнив журналістів на першому брифінгу в Мінекономіки, що таке низьке експортне мито на металобрухт значно знижує шанси України на успіх переговорів про збільшення квоти на постачання металопродукції до Євросоюзу.

(Закінчення на 13-й стор.).

СТАТИСТИКА

Українці прибіднюються

Згідно з даними Міжнародної організації праці й Державного комітету статистики, 79 відсотків українців вважають себе бідними. Більш як половина населення країни має щомісячний доход нижче 300 гривень. Хоча мінімальний середньомісячний доход на одного члена сім'ї, що гарантував би нормальне існування, на думку респондентів, має перевищувати 500 гривень.

Лише 28 відсотків опитаних упевнені, що протягом року не втратять роботу. Кожен четвертий з опитаних не одержував зарплату протягом останніх трьох місяців (у сільському господарстві таких 60 відсотків). Жінки, в середньому, отримують на 36 відсотків менше, ніж чоловіки, **інформує УНІАН.**

Дайте вільно працювати!

Відбулися парламентські слухання «Суспільство, засоби масової інформації, влада: свобода слова і цензура в Україні»

Спочатку два спостереження з кулуарів. Перше: пощастило зустріти багатьох знайомих журналістів, які на традиційне «Як справи?» відповідали нетрадиційно «Ще не бачив свого редактора таким демократичним і лояльним, як останні кілька тижнів перед слуханнями». Спостереження друге: на виставці побачив тисячі періодичних видань — від регіональних «Правд», до «Все про все», «Все про всіх» чи «Шість соток». Подумалося, скільки паперу витрачено, то чого ж народ наш такий, даруйте, темний.

Ставлення офіційної влади до теми слухань акумулювалося у виступі нового віце-прем'єр-міністра Дмитра Табачника: «де-юре цензури в Україні не існує». Представник уряду говорив про економічну несвободу ЗМІ, про те, що обмеження свободи слова існує в цивілізованих державах.

З журналістських уст лунало те, про що перед цим заявив голова Комітету ВР з питань свободи слова та інформації Микола Томенко: заперечити політичну цензуру в Україні неможливо.

На знімку: учасники слухань вшанували пам'ять загиблих журналістів хвилиною мовчання.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У НОМЕР

Микола Азаров пропонує схему

Державний бюджет України на 2003 рік має будуватися на реальному виконанні держбюджету поточного року, зокрема, з урахуванням прогнозованого обсягу його видатків — майже 43 млрд. грн.

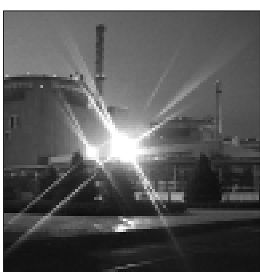
Таку думку висловив Перший віце-прем'єр Микола Азаров під час представлення міністра економіки і з питань євроінтеграції. За словами М. Азарова, бюджетному комітету ВР запропоновано реальну схему підготовки і прийняття Держбюджету-2003, яка базується на детальному аналізі виконання всіх доходних статей бюджету. За підсумками аналізу мають бути розроблені реальні заходи для збільшення доходів, у тому числі й шляхом внесення змін до законодавства.

Перший віце-прем'єр повідомив, що урядом запропоновано процедуру щоквартальних змін до бюджету в разі перевищення доходів над запланованими. М. Азаров пообіцяв, що уряд «працюватиме над максимальною економією бюджетних коштів». Завтра робоча група парламентського бюджетного комітету та уряду, **як повідомляє «Інтерфакс-Україна»,** розпочне погоджувати видаткову частину держбюджету.

Про державу та її крила

Конкретні заходи, спрямовані на розвиток промислового виробництва в Україні, було обговорено під час зустрічі заступника Голови Верховної Ради України Олександра Зінченка з керівниками і фахівцями провідних підприємств авіаційної галузі.

Наголошувалося, зокрема, на недосконалому функціонуванні кооперайційних зв'язків, тарифних і митних обмеженнях. Особливої уваги також потребують проблеми довгострокового державного кредитування ефективно працюючих підприємств авіаційної галузі, фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт та підготовки нового покоління фахівців та менеджерів, **повідомляє Інформуправління ВР.**

Чому «Енергоатом» прагне вирватися з державних лещат?

6—7

14,19

Сьогодні у номері програма телебачення

15—18

ПОЛІТИКА

Дайте вільно працювати!

ПАРЛАМЕНТСЬКІ СЛУХАННЯ

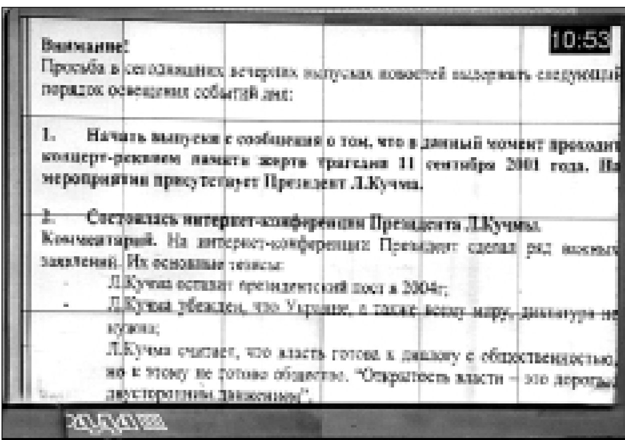
(Початок на 1-й стор.).

«Не добра, а погана звістка, — сказав він, — зібрала нас у цій залі — в Україні може зникнути професія журналіста». На підтвердження своїх висновків М. Томенко навів кілька промовистих прикладів «чіткої і безперебійної невидимої руки». Шість загальних національних каналів присвятили висвітленню однієї з найгучніших подій у державі — очима Президента 54 відсотки, очима парламентської більшості — 24 відсотки, а решта — альтернативній думці. А така неординарна подія, як порушення кримінальної справи проти Леоніда Кучми зайняла на цих каналах лише 5 відсотків інформаційного часу (до речі, «Голос України» повідомляв про цю справу не раз). Посилаючись на одне із соцопитувань, голова профільного парламентського комітету сказав, що 55 відсотків цензурних вказівок йде для ЗМІ від адміністрації Президента. Звідси й найголовніший, як на мою думку, висновок: в Україні створена неконституційна модель управління інформаційним простором. (А що це за простір, сказав голова Держкомінформполітики Іван Чиж, мовляв, на наших інформаційних просторах не хазяйнує хіба що лінивий). Чимало виступаючих, зокрема Лілія Буджурова з Криму, Зураб Аласанія з Харкова, Катерина Котенко з Києва та інші журналісти-практики називали десятки конкретних прикладів утисків свободи слова в Україні і переслідування журналістів та засобів масової інформації. А відомий телевізійник Андрій Шевченко, виступаючи від журналістських та громадських організацій, продемонстрував конкретні сумнозвісні темники, в яких офіційна влада вказує журналістам, як і що подавати, що висвітлювати, а що замовчувати. Такі темники, за словами А. Шевченка, надходили до його телеканалу щотижня, а під час найбільшої активності опозиції — і щоденно. Користуючись присутністю на слуханнях Генерального прокурора, тележурналіст запитав: що ще треба Генпрокуратурі, які докази, щоб порушити проти можновладних авторів темників кримінальну справу за перешкоджання діяльності журналіста. На що Генпрокурор С. Піскун затим відповів: буде офіційна заява — будемо реагувати.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Тележурналіст Андрій Шевченко.

10:53

Внимание!

Просьба в сегодняшних вечерних выпусках новостей выдержать следующий порядок освещения событий дня:

1. Начать выпуски с сообщения о том, что в данный момент проходит концерт-реквием памяти жертв трагедии 11 сентября 2001 года. На мероприятии присутствует Президент Л.Кучма.

2. Состоялась интернет-конференция Президента Л.Кучмы. Комментарий. На интернет-конференции Президент сделал ряд важных заявлений. Их основные тезисы:

- Л.Кучма оставит президентский пост в 2004г;
- Л.Кучма убежден, что Украине, а также всему миру, диктатура не нужна;

Л.Кучма считает, что власть готова к диалогу с общественностью, но к этому не готово общество. "Открытость власти – это дорога [illegible] двусторонним движением".

Скільки наводили фактів порушення свободи слова і думок, і поглядів на ті факти з уст деяких високопосадовців та депутатів, стільки лунало й пропозицій для виходу із ситуації, точніше, системи. Одні пропонували законодавчо визначити поняття політичної цензури, прийняти на рівні закону кодекс журналістської етики; законодавчо встановити верхню межу позовних вимог проти журналістів і ЗМІ; вчити студентів журфаків не так філології, як права (С. Гавриш); не розглядати роздержавлення ЗМІ як панацею від несвободи слова (А. Горлов) тощо. Усі вони (і названі, і не названі) акумулювали у проекті постанови Верховної Ради за підсумками цих слухань. Утім, важко не погодитися з одним з ораторів, який зауважив: чи треба ще записувати у законодавство застороги про невтручання адміністрації Президента у журналістську діяльність чи заборони про вбивство журналістів, або переслідування ЗМІ?

Користуючись нагодою, журналісти нагадували владі, що вони — одна з найпоінформованіших складових українського суспільства, тому вміють відрізнити правду від брехні і знають, що кажуть: правди у вітчизняних ЗМІ мало. Яскравий приклад — вигуки з місць на зразок «брехня», «лжа», що супроводжували «рапорт» Генпрокурора про успіхи у розкритті злочинів проти журналістів.

Загалом «пишуча братія» одностайна в одному — за свободу, зокрема і свободу слова, треба боротися. Як тут не дослухатися до Уповноваженого ВР з прав людини Ніни Карпачової: свобода слова у нас не лише декларується, а й можлива. Боріться за неї!

Від імені журналістського страйккому Андрій Шевченко на слуханнях застеріг: у разі закручування гайок, ми, журналісти, готові до загальноукраїнського журналістського страйку.

А як бути читачеві? Отримати доказ на користь існування в Україні політичної цензури на першій порі, особиста проста порада — якщо ви під час теле- і радіотрансляції з уст журналістів, керівників ЗМІ, чиновників почули більше на цю тему, аніж могли прочитати на газетних шпальтах, почути з теле- і радіоефірів — робіть відповідні висновки.

Анатолій БЕНЬ.

У НОМЕР

Учасникам Конгресу місцевих та регіональних влад України

Сердечно вітаю вас з початком роботи першої сесії Конгресу та Днем місцевого самоврядування.

Утворення Конгресу місцевих та регіональних влад України є, безперечно, новим кроком в утвердженні та розвитку місцевого самоврядування, важливою складовою реформування державного устрою.

Дуже важливо, що об'єднання стало результатом ініціативи, яка вийшла знизу, від самоврядних громад, від сільських, селищних, міських, обласних рад, що дедалі впевненіше діють на своїй території як справжні господарі. Конгрес своєю діяльністю сприятиме подальшому підвищенню ролі місцевих рад, стане ефективним механізмом співпраці з органами державної влади.

Сьогодні місцеве самоврядування спирається на солідну законодавчу базу. Верховна Рада України працює над новими законопроектами, які розширюють можливості самоврядних органів, посилюють їх практичну здатність вирішувати життєві питання територіальних громад, активно залучати громадян до участі в управлінні місцевими і державними справами. Своє завдання народні депутати вбачають у тому, щоб не лише вдосконалювати чинні закони і приймати нові, а й добиватися їх послідовної реалізації на ділі.

Найголовніше зараз — забезпечити загальне усвідомлення того, що розвиток місцевого самоврядування — це пріоритетний напрям розбудови України як демократичної правової держави, формування громадянського суспільства, неодмінна умова динамічного соціально-економічного і культурного розвитку сіл, селищ, міст, районів і регіонів, органічного входження України до європейської і світової спільноти.

Бажаю сесії успішної роботи, а всім вам — щастя, добра і благополуччя.

Голова Верховної Ради Володимир ЛИТВИН.

ФОТОФАКТ

Міжнародна добродійна організація «Захист дітей Чорнобиля» підбила підсумки роботи за рік на звітних зборах у Вишневому Київської області.

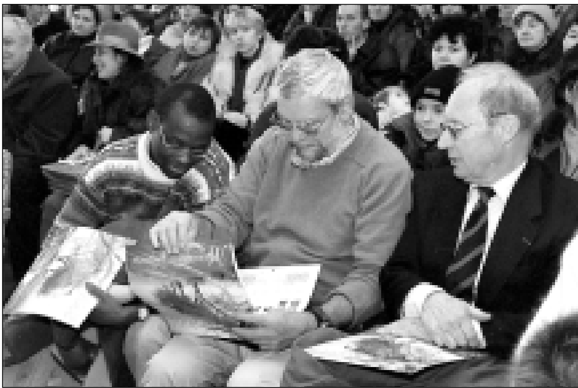

Фото Володимира ТАРАСОВА (Укрінформ).

Покажіть своє майно кредиторові

У КОМІТЕТАХ ВР

Члени Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності обговорили на науково-практичній конференції «Захист прав кредиторів: проблеми та шляхи вирішення» підготовлений народними депутатами проект закону «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень».

За словами голови комітету Сергія Буряка, цей законодавчий акт було розроблено з метою зменшення вартості кредитних ресурсів, сприяння розвиткові фінансового і торговельного кредитування суб'єктів підприємницької діяльності, захисту законних прав та інтересів українських та іноземних інвесторів.

Законопроект, зокрема, передбачає створення повноцінного реєстру обтяжень майна для надання найповнішої інформації кредиторам та інвесторам стосовно майнового становища боржників для вивчення можливості їх подальшого кредитування; створення прозорої та чіткої системи черговості пріоритетів кредиторів у разі задоволення їх вимог за рахунок реалізації майна боржників, яке було надано кредиторам як забезпечення; створення дійового механізму позасудового задоволення вимог кредиторів тощо. Документ також передбачає процедуру забезпечувального обтяження, що передбачає не тільки заставу, а й інші види забезпечувальних прав на майно, що широко застосовуються в розвинених країнах світу.

Як наголошували народні депутати, створення Державного реєстру обтяжень майна дасть змогу значно здешевити вартість фінансових та торговельних кредитних ресурсів для національних товаровиробників та інших суб'єктів господарської діяльності, **повідомляє Інформуправління ВР.**

Прокурори відпрацьовують версії

Судово-медичну експертизу тіла директора інформаційного агентства «Українські новини» Михайла Коломійця буде проведено в Україні в середині грудня за участю незалежного французького експерта Жана Ріволе та експертів із Білорусі. Про це повідомив на прес-конференції у Києві заступник Генерального прокурора України Віктор Шокін. За його словами, нині за кримінальною справою, порушеною за фактом самогубства, розслідується п'ять версій мотивів суїциду. Генпрокуратура також перевіряє версію вбивства журналіста. Її слідча група нині перебуває в Білорусі.

Генпрокуратура також продовжує розслідування за справою про катастрофу літака Су-27 під час авіашоу на Скнилівському аеродромі під Львовом. Як повідомив заступник Генерального прокурора Олександр Атаманюк, Генпрокуратура має намір притягти до кримінальної відповідальності ще 13 посадових осіб, із яких 8 — генерали. Водночас, за словами О. Атаманюка, досі до Генпрокуратури не надійшов акт розслідування урядової комісії, висновки якої направлено до державного архіву. Генпрокуратура має намір вилучити ці висновки, долучити до слідства і призначити комісійну авіаційно-технічну експертизу і лише після цього пред'явити остаточне звинувачення й передати його до суду.

«Безпосередньою причиною трагедії стала помилка льотчика під час виконання незапланованого елементу, але його дії — остання ланка в порушеннях, які допустили посадові особи, починаючи від підписання планів та схем», — заявив, як **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**, заступник Генпрокурора.

Опозиція готується до нових акцій

Опозиція оголосила про початок нового етапу акції «Повстань, Україно!». Про це заявили на вчорашній прес-конференції лідери фракцій БЮТ Юлія Тимошенко, СПУ — Олександр Мороз та КПУ —Петро Симоненко. Вони сподіваються, що Віктор Ющенко («Наша Україна») також підтримає спільну акцію.

У зверненні лідерів опозиції йдеться про те, що акція «Повстань, Україно!» дала можливість консолідувати націю, згуртувати здорові сили суспільства, підняти народ на відкриту боротьбу з корупцією, олігархією, тіньовою економікою та іншими негативами чинної влади. На їхнє переконання, міжнародна політика глави держави, неприкрита зрада державних інтересів, тіньове формування нового уряду та відверто кримінальний поділ національної економіки можуть призвести до міжнародної ізоляції України. Ю. Тимошенко, О. Мороз та П. Симоненко заявили, що відвертий протест народу проти такої влади буде цілком достатньою підставою для того, щоб Л. Кучма подав у відставку.

А новопризначений уряд, діяльність якого невдовзі «відчують» на собі бізнесмени, на їхню думку, не має жодних перспектив за нинішньої системи влади. Ці сили, зазначили лідери опозиційних фракцій, не взяли на себе відповідальності за країну, бо не мають конкретної програми дій. Із призначенням нового складу Кабінету Міністрів Україна ввійшла в новий етап свого розвитку, коли «капітал не хоче бути підпорядкованим чиновникам і сам прийшов до влади».

Проте, за словами Юлії Тимошенко, можновладцям залишилося прибрати до своїх рук «останній бастіон» — Національний банк, щоб «реалізувати підготовлені фінансові операції». Таким, зазначила лідер БЮТ, може бути передання через емісії 3,5 млрд. гривень Торговому дому НАК «Нафтогаз».

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Без спільних кордонів зі спільним минулим

(Початок на 1-й стор.).

Голова Верховної Ради України виступив на засіданні литовського парламенту. Сейм зустрів Володимира Литвина вставанням і проводжав оплесками. «Поставивши на чільне місце європейський вибір своєї держави, набуття нею перспективи повноправного членства в Євросоюзі, ми наполегливо і цілеспрямовано працюємо над наближенням цієї мети, — заявив Володимир Литвин. — Хоча шлях до неї виявився нелегким та непростим. І, на жаль, не тільки через об'єктивні труднощі, неминучі і природні при перетворенні таких масштабів і глибини, даються взнаки як власні прорахунки і недоробки, так і зовнішні суб'єктивні чинники».

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин і Голова Сейму Литви Артурас Паулаускас відповідають на запитання журналістів

Литовці добре знають, що таке труднощі і зовнішні чинники. Біля їхнього парламенту нині своєрідний музей — плити, що 1991 року слугували барикадами для борців за незалежність. «Не стреляйте, солдаты!», — тодішній напис «загальнодоступною» на одній із них. Та солдати стріляли. То були трагічні й водночас великі для Литви часи. Володимир Литвин відвідав Антаканіський цвинтар, де покоїться прах патріотів, що загинули, захищаючи 1991-го свою вітчизну. Ті події вже стали історією.

— Між нашими державами немає спільного кордону, але їх єднає незрівнянно більше — спільність минулого, схожість історичних доль, насамперед у боротьбі за незалежність і державність, проблем та завдань, принесених уже новітньою добою, — заявив Володимир Литвин у Сеймі. — Я за фахом історик і міг би багато сказати про традиційні зв'язки людей, що населяли наші землі ще відтоді, коли територія нинішньої України входила до складу Великого Князівства Литовського. То були непрості і, будемо відвертими, небезхмарні часи... Сьогодні з висоти віків і відстані прожитого та пережитого нашими народами не буде перебільшенням сказати: це була цікава модель гармонійного співіснування етносів, цілком різних за культурно-конфесійними ознаками. Відтак литовська доба не перекреслила здобутки і надбання давньоруських часів. Вона уможливила тяглість і спадкоємність народного життя».

...Цікаво вийшло з прапорами, що були винесені до холу Сейму з нагоди прес-конференції Володимира Литвина і Артураса Паулаускаса: литовський опинився на флагштоці, увінчаному нашим тризубом. Звісно, випадково переплутали, але — символічно. «800 років налічується тут українській спадщині: культурній, історичний, матеріальній, — сказав кореспонденту «ГУ» голова Громади українців Литви Віктор Чернишук. — Треба, щоб це усвідомлювали в Україні і разом з литовською державою дбали про цю спадщину. Дуже важливо, щоб тутешні українці могли почуватися українцями Литви, а ті, хто приїздить з України, — майже як удома». На центральному литовському телебаченні двічі на місяць виходить українська телепередача «Трембіта», і Володимир Литвин дав для неї інтерв'ю. «Коли буде ухвалений закон про закордонних українців?», — запитали його. «Це залежить від нашого профільного комітету, який має підготувати закон до розгляду сесійною залою, — відповів Голова Верховної Ради. — Думаю, що заперечень з боку депутатського корпусу не буде. А ваше запитання — це ще один привід для моєї розмови з керівником цього комітету. Тому що це конче необхідний закон.

Тема європейського майбутнього України була чи не найважливішою під час усіх вільнюських зустрічей Голови Верховної Ради. Інтерес до цієї теми був обопільний. «Для нас досвід і приклад Литви важливий і корисний з тієї точки зору, що Україна прагне разом з європейською спільнотою будувати спільний безпечний та мирний дім — Європу XXI століття», — заявив Володимир Литвин під час виступу у Сеймі. «Щодо підтримки, то я хотів би сказати: не треба бачити в Україні якесь слабке, аморфне утворення — вона ще не падає, щоб її хтось підтримував. Мова йде про те, щоб в Україні бачили партнера і вона була б гідним партнером, — зазначив Голова Верховної Ради в інтерв'ю Литовському телебаченню.

Одним з останніх заходів литовського візиту стало покладання квітів до меморіальної дошки Тарасові Шевченку, що є на території Вільнюського національного університету. Вчора ж таки Володимир Литвин прибув до Естонії. Його офіційний візит до цієї держави розпочався з зустрічі з Головою Рійгікогу (парламенту) Тоомасом Саві.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.
Вільнюс.

Фото Володимира ФАЛІНА (Укрінформ).

Донбас був, є і буде локомотивом нашої економіки

Голова Донецької облдержадміністрації Анатолій Близнюк: «Я звик працювати на совість»

Довідка «ГУ»:

Анатолій Близнюк народився 24 листопада 1948 року у Краматорську Донецької області. Закінчив Краматорський індустріальний інститут та Донецький держуніверситет економіки і торгівлі, магістр з економіки і підприємництва.

Трудову діяльність розпочав 1966 року помічником майстра турбін на Краматорському металургійному заводі. Після служби в армії пройшов шлях від робітника до голови правління ВАТ «Краматорський завод імені Куйбишева». Працював головою Краматорського міського виконавчого комітету.

У 1997 році призначений першим заступником голови Донецької облдержадміністрації. 23 жовтня 2002 року указом Президента України призначений головою Донецької обласної державної адміністрації.

Заслужений працівник промисловості України. Нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

— Анатолію Михайловичу, те, що Прем'єр-міністр Віктор Янукович був вашим попередником на посаді глави облдержадміністрації, зобов'язує працювати якнайкраще. Відчуваєте, що це вдається?

— Можу запевнити, що енергію сильної, високопрофесіональної команди, створеної Віктором Федоровичем, буде спрямовано на забезпечення подальшого динамічного розвитку Донбасу, зростання економіки і насамперед — на поліпшення добробуту людей. Трудимося з таким прицілом, щоб наш досвід мав цінність не тільки для Донбасу, а й для України загалом, щоб гармонійно поєднувались інтереси держави і величезного промислового регіону. На жаль, сьогодні на словах ці інтереси й завдання начебто спільні, а на ділі їх розв'язання відбувається у різних напрямах і навіть площинах. Отож доведеться ще пошукати взаєморозуміння. Одне скажу достеменно: Донбас був, є і буде локомотивом нашої економіки, джерелом живого досвіду.

Останнім часом вдалося значно підвищити середню зарплату, і нині вона поступається лише Києву. Проте пересічний донбасівець успіхи в економіці області у повсякденні відчуває ще недостатньо. Хоча... залежно з якого боку на це подивитися. Ви знаєте, що є фізіологічна норма споживання продуктів, на основі якої формується так званий споживчий кошик. Отже, три роки тому середній донбасівець купував хліба на 20 відсотків більше, а м'яса — лише половину норми. Тобто хліб був м'ясом не тільки для студентів. Нині зовсім інша картина: м'ясних і ковбасних, молочних виробів люди споживають значно більше. І це не просто слова, а дані статистики.

У нас діє наукова програма розвитку Донбасу до 2020 року, і кожний місяць, навіть день — крок до її виконання. Я прийшов у це крісло не з чужого краю, не властивий мені і шапкозакидацький настрій: прийшов, побачив, переміг... Донбас, його людей треба знати. Керувати таким краєм в умовах ринку — надто тяжка праця, що заступає собою все на світі. Нині формуємо бюджет області. Суворо, підкреслюю це слово, розглядаємо і затверджуємо стратегію розвитку кожного міста, району. Конкретно питаємо, що сьогодні є, чого немає. Всі дані розглядаємо в динаміці розвитку. Справа і тільки справа! Того ж ми чекаємо і від вищої влади. Якщо держава делегує нам якісь повноваження, то вона мусить і профінансувати їх на сто відсотків. За такої умови і формуємо бюджет Донбасу.

За статистичними даними, 230 тисяч осіб вважають себе самозайнятими. Це люди, які, власне, ведуть бізнес. Проте є у цій справі проблеми, особливо психологічного плану. Старшому поколінню властивий менталітет минулого, йому нелегко перебудуватися на новий лад. Зате молодь добре орієнтується в ринкових умовах, коли кожен є ковалем власного щастя, а не чекає, що йому все подадуть на тарілочці. Вона — молодь — і задає тон у бізнесі.

— А як ваше високе призначення сприйняла сім'я?

— Не лише високе, а й відповідальне. Якщо по правді, в мене ніколи не було посадових амбіцій. Звик працювати на совість — і все. Ще коли був робітником у гарячім цеху на рідному Краматорському металургійному. Там-таки, на машинобудівному заводі, працює старший син Сергій, не відцурався робітничого міста і менший Олексій. Пишаюся синами, двома онуками й онучкою. Вони ніколи не прагнули якихось особливих умов, влаштувалися «за знайомством». Усього добиваються самотужки. Живуть і трудяться, як усі люди, бо так заведено в нашім роду.

Отож сприймаю Донеччину, як великий гарячий цех, де кується слава нашої молодої держави.

Анатолій БАС,
Василь ЗАКРЕВСЬКИЙ.
Донецьк.

ПАРТІЙНІ РЯДКИ

Політичну реформу — на всенародне обговорення

Народно-демократична партія України пропонує створити конституційну асамблею, яка готувала б пропозиції про внесення змін до Конституції в рамках проведення політичної реформи у державі.

Як повідомив на прес-конференції у Києві лідер НДП **Валерій Пустовойтенко**, під час звітно-виборного з'їзду партії, який заплановано на 7 грудня, представникам політичних партій і громадських організацій буде запропоновано підписати угоду про створення такої асамблеї.

В. Пустовойтенко побажав урядові В. Януковича стати «урядом України», а не одного регіону. На думку лідера НДП, основною проблемою, на яку мусить звернути увагу новий уряд, є поліпшення відносин із міжнародними фінансовими організаціями, а першим кроком має стати прийняття реального бюджету на наступний рік, **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**.

Силу вибирає лише слабка влада

Лідер фракції «Наша Україна» Віктор Ющенко вважає перспективи нового коаліційного уряду недовгими.

«Атмосфера і політична, і економічна надзвичайно нестабільна, а тому говорити про яку-небудь довготривалу перспективу вочевидь не варто», — заявив Віктор Ющенко, відповідаючи на запитання агентства «Інтерфакс-Україна» в інтерв'ю журналістам у Києві. На думку лідера «Нашої України», новий уряд може бути ефективним лише у разі проведення політичної консолідації. В. Ющенко повідомив, що у нього відбулася зустріч з Прем'єр-міністром України В. Януковичем, і найближчим часом планується ще одна.

В. Ющенко вважає, що Верховна Рада могла б створити парламентську модель виходу з кризи влади. Коментуючи недавній вихід із його фракції двох народних депутатів, В. Ющенко сказав: «На жаль, ми свідки тих явищ, коли люди відходять під політичним, бізнесовим чи іншим тиском». Відкрито кримінальні справи і здійснюється тиск з боку різних структур влади. Зокрема, шість кримінальних справ порушено щодо бізнес-структур члена фракції «Наша Україна» Петра Порошенка.

Піддиванні мемуари

Народний депутат України Григорій Омельченко презентував у Києві книгу колишнього офіцера Держохорони Миколи Мельниченка «Хто є хто. На дивані Президента Кучми».

У виданні подано роздруківки начебто розмов Леоніда Кучми з політиками, бізнесменами, журналістами. Книгу, в якій 120 сторінок, видано тиражем 60 тисяч примірників, як зазначено на титульній сторінці, — в Києві. Однак будь-яких видавничих атрибутів та прізвищ відповідальних за оформлення і друк книги немає.

Г. Омельченко заявив, що нині М. Мельниченко працює над продовженням цієї книги. За словами депутата, колишній держохоронець мав бажання бути присутнім на презентації книги в Києві, однак він заборонив це робити, бо нема можливості гарантувати йому особисту безпеку.

ФОТОФАКТ

Представники громадських організацій пікетували будинок Апеляційного суду в Києві. Громадяни вкотре вимагали «припинити незаконне будівництво другого енергоблока Хмельницької та четвертого енергоблока Рівненської АЕС».

Фото Олега КОВАЛЯ.

Колектив працівників апарату Верховної Ради України висловлює щире співчуття співробітникові апарату Гарбузі Світлані Анатоліївні у зв'язку з тяжкою втратою — смертю її матері **Ольги Павлівни.**

Хто не годує свою армію...

У нашому суспільстві обговорюються проблемні питання реформування і розвитку оборонно-промислового комплексу України. Оборонна промисловість завжди була стратегічним сектором економіки, тому у промислово розвинених країнах цим проблемам приділяють важливе значення. Підтвердженням цього може бути і розвиток такої галузі, як кораблебудування. Інформація про розробки нових проектів у світі для нашої держави становить великий інтерес.

У німців — корвети, у США — есмінець–«невидимка»

У багатьох країнах тривають роботи зі створення бойових кораблів нового покоління.

1999 року британський флот розпочав власну програму за проектом 45 типу «Горизонт». За довжини 150 м і ширини 20 м корабель матиме водотоннажність 7000 т. Інтегровану електроустановку конструктори використають як силову, котра має два газотурбінні генератори змінного струму. Для захисту від ракет «повітря—корабель» основна протиповітряна ракетна система керуватиметься багатофункціональною активною РЛС із фазованою антенною решіткою типу «Самсон». Дальню розвідку забезпечує РЛС «S1850M». Вартість усієї програми — 6 млрд. фунтів стерлінгів. Розробка й побудова першого корабля коштуватиме 1,2 млрд. фунтів стерлінгів, а 11 наступних — 3,3 млрд. фунтів стерлінгів. Розглядається пропозиція побудувати частини корпуса корабля на різних верф'ях Великобританії, а потім скласти їх на одній. Такі секції могли б важити по 50 т.

Дві верфі змагатимуться за право остаточного складання спочатку двох, а потім дев'яти кораблів. Однак верф, що отримає право на будівництво, не матиме всього обсягу роботи. Від традиційної системи поставок «усе або нічого» міністерство оборони збирається відмовитися. Роботи вистачить для всієї суднобудівної промисловості. Більш як 90 компаній виявили зацікавленість до цієї роботи.

Головний блок надбудов розташований між капітанським містком і гелікоптерним ангаром. Бак повністю вільний від такелажу. Підвищенням скритності корабля є зменшення поперечного перетину радіолокаційного розсіювання корабля. Якірні ланцюги і швартовне обладнання розташовані на швартовній палубі під баком і функціонуватимуть через клюзи.

Основне озброєння — гармата МК-8, вертикальна пускова вежа «Sylver-A 50» для ракет «Aster-20» (48 од.), 8 протикорабельних ракет «Гарпун». Буде встановлено гармату калібру 155-мм.

Корабель укомплектують гідролокатором, а для самозахисту озброять двома торпедними апаратами для торпед «Stingray» та забезпечать ракетами для наземних цілей «Томагавк».

Головна зміна у проекті — каюти на шість ліжок для молодших чинів замість 30 в кубриках. Старші чини спатимуть у каютах, де двоє або четверо ліжок. Передбачено каюти і для жінок-офіцерів та матросів.

Випробування першого корабля проекту 45 планують закінчити в 2008—2009 рр. Передбачається побудувати №№ 2—12 до 2020 року.

Есмінці проекту 45 експлуатуватимуть протягом 25 років. За цей час, звичайно, відбудуться зміни в озброєнні й електроніці. ВМС визначили чотири кораблі ППО для супроводження кожного авіаносія, тому теоретично вісім кораблів постійно будуть в експлуатації, а чотири — на модернізації.

Німеччина також розпочинає програму будівництва новітніх корветів серії МЕСО К 130, призначених для ведення бойових дій на морі та прибережних водах, виконання завдань спостереження та чергування, а також забезпечення підтримки бойових дій на березі. Такі корвети стануть невід'ємною частиною забезпечення реалізації концепції виконання групових завдань ВМС Німеччини, якою передбачається одночасне функціонування двох груп флоту. Планується, що К 130 замінять 30 старіючих швидкісних патрульних кораблів проектів S 143A, S 143B і S 148 послідовно трьома партіями з п'яти корветів.

Концепція проекту корвета К 130 поєднує основні концептуальні підходи до формування корабля та «ноу-хау» під час розробки фрегатів проекту МЕСО 100. Основою такої концепції є принцип модульності і стандартизації інтерфейсів для зброї і електронних систем у військовому суднобудуванні через розміщення зброї та електронних систем або їхніх підсистем у вигляді контейнерів (модулів).

Головні переваги від реалізації такої концепції полягають у зменшенні витрат на виробництво та термінів будівництва корабля, а також підвищення їх конкурентоспроможності на ринку озброєнь. Ця концепція стала основою проектів 58 кораблів, це й останні фрегати проектів F 123, 124, і новий корвет К 130. Уже приблизно 1.100 модулів МЕСО встановлено на 43 фрегатах і корветах.

Серія МЕСО А включає базові проекти корвета А-100 водотоннажністю від 800 до 2500 тонн і фрегата А-200 водотоннажністю до 4000 тонн. В обох використано технічні рішення, які підвищують скритність корабля за рахунок зменшення його площі радіолокаційного розсіювання та рівня інфрачервоного випромінювання, при чому в останньому випадку помітність корабля зменшено на 75%. Одним із значних нововведень вважається заміна вертикальних димохідних труб на горизонтальні, адже вони — традиційне основне джерело інфрачервоного випромінювання. Для зменшення радіолокаційної помітності корабля застосують радіопоглинальні матеріали і змінять форму корпусу.

Друга новина — конфігурація головного двигуна корабля. Корвети обладнуватимуть силовою установкою, до якої увійдуть два дизельні двигуни, — для забезпечення швидкості понад 26 км за годину на відстань 2.500 миль. Очікується, що вартість експлуатації та чисельність команди кораблів проектів серії МЕСО А зменшиться відповідно на 20% і 30%.

Корвети проекту К 130 матимуть водотоннажність 1,580 т і довжину 88 м. Із ракетного озброєння корвет оснастять протикорабельними ракетами. Для виявлення підводних цілей К 130 — гідролокаторами, що буксируються.

Кожний корвет обладнають двома безпілотними літальними апаратами для повітряної розвідки та виявлення надводних цілей. Це — основні датчики інформації з радіусом дії приблизно 100 км, їх запуск та посадка здійснюватимуться з польотної палуби, призначеної для гелікоптерів типу NH 90.

Проект К 130 розроблений як двовахтовий корабель. Завдяки високій автоматизації його бойових систем управління та керування зброєю команда складає менш як 50 осіб. Повністю програму будівництва корветів К 130 може бути закінчено до 2015 року. Реалізація концепції та програми будівництва кораблів проекту МЕСО відкриває для німецької суднобудівної промисловості перспективи розширення обсягів експортних поставок. Свідчення цього — контракт, укладений з консорціумом Південно-Африканської Республіки на суму 930 млн. дол. США на розробку, будівництво і поставку чотирьох фрегатів МЕСО А 200.

■ ■ ■

Британський флот розпочав власну програму, вартість якої — 6 млрд. фунтів стерлінгів. Розробка й побудова першого корабля коштуватиме 1,2 млрд. фунтів стерлінгів, а 11 наступних — 3,3 млрд. фунтів стерлінгів

■

Ще одним потенційним покупцем кораблів класу МЕСО А є Малайзія, яка планує побудувати 27 патрульних корветів. Вартість такого контракту оцінюється майже у 1,4 млрд. доларів США. Чилійський флот також вибрав для себе кораблі проекту МЕСО А 200. Перспективними ринками збуту корветів проекту МЕСО А 100 є Польща, Австралія, Греція та США. Планується продати чотири корвети серії МЕСО Туреччині. Зважаючи на таку перспективу, німецькі верфі мають намір заснувати новий консорціум — «Корвет—Консорціум».

У США триває реалізація програми створення перспективного есмінця-«невидимки» класу DD-21(«Домінуючий»). Перший із 32 есмінців передбачається ввести в дію 2011 року.

Принципово новий есмінець створюється з використанням технології «стелс». У програмі зі створення есмінців DD-21 запроваджено також нову схему отримання від ВМС США контрактів на їх будівництво. Програма реалізується у два етапи.

На першому — з розробки концепції корабля — Управління військово-морських систем у серпні 1998-го підписало контракт на 68,5 млн. доларів США із суднобудівною групою, до якої увійшли суднобудівні заводи «Bath Iron» та «Inglas Shipbuilding». Група зобов'язана спрямувати кошти двом іншим підгрупам, одну з яких очолює компанія «Локхід Мартін» як інтегратор, відповідальний за системи корабля («Синя команда»), а другу — компанія «Raytheon Systems Company» («Золота команда»).

На другому етапі — з уточнення концепції — група СГ зі створення корабля DD-21 у грудні 1999 року отримала згідно з контрактом ще 238 млн. дол. США на виконання цього етапу контракту. Він складається з розробки двох конкурентних початкових проектів, які передбачають два «віртуальні прототипи» корабля DD-21 для демонстрації його тактико-технічних характеристик. З цих двох проектів виберуть переможця, який і стане контрактором на виконання повного комплексу робіт. Команда-переможниця закінчить проектування, побудує перший зразок корабля і забезпечуватиме супровід робіт з повного життєвого циклу кораблів. У подальшому обидві верфі отримають замовлення на будівництво таких кораблів. Перший DD-21 планувано замовити у 2005 році.

Поверхню їхнього корпусу покриють радіопоглинальними матеріалами, аналогічними тим, які використовуються для бомбардувальника В-2 «Стелс», що значно знизить його радіолокаційну помітність. На ньому розмістять не менш як 120 крилатих ракет і дві гармати з дальністю ураження понад 100 миль, кожна з яких матиме боєкомплект із 1500 боєприпасів. DD-21 забезпечуватиме авіаційні операції, зокрема, контроль за повітряними цілями, дозаправку в повітрі, денні й нічні польоти та установку на них боєкомплектів. На кораблі має бути два бойові гелікоптери типу Н-60 і відділення безпілотних літальних апаратів.

Есмінець матиме потужніший і екологічно чистий двигун, витрати на його експлуатацію будуть менші на 30 мільйонів доларів на рік завдяки зниженню споживання пального майже на 40%. Корабель матиме значно меншу чисельність екіпажу — до 95 осіб проти 325 на есмінці проекту DDG-51.

Корабель проекту DD-21 матиме водотоннажність 12000 т і осадку — не більше 28 футів для забезпечення проходу через Панамський канал. Він повинен бути недорогим в експлуатації, адже за останні десять років бюджет флоту США зменшився на 40%, а чисельність його надводного флоту має становити 116 кораблів. ВМС США введено такі вимоги, щоб витрати на утримання одного корабля DD-21 становили не більше 750 млн. доларів (порівняно з 1 млрд. доларів за значно менший корабель DDG-51), причому експлуатаційні витрати не перевищуватимуть 2700 доларів на годину, що майже втричі менше, ніж для наявних надводних кораблів ВМС (8000 доларів на годину). Такої економії хочуть досягнути завдяки зменшенню чисельності команди корабля, бо раніше 60% від вартості всього терміну його експлуатації становили витрати на утримання особового складу.

За таких вимог максимально допустима чисельність команди не перевищуватиме 150 осіб, а використання найсучасніших технологій дасть змогу зменшити чисельність персоналу бойового інформаційного керуючого центру корабля до семи-десяти осіб (нині 25—45).

Вимоги до ведення бо-

■ ■ ■

Перший із 32 есмінців передбачається ввести в дію 2011 року

■

йових дій кораблем DD-21 з береговими об'єктами повинні забезпечити виконання трьох основних завдань: стратегічний напад на інфраструктуру супротивника, його затримання на відстані від 25 морських миль до 1500 миль і вогневу підтримку. Перше завдання виконується завдяки тактичним крилатим ракетам «Томагавк», призначеним для ураження наземних цілей. Вогневу підтримку здійснюватимуть спільно з 155-мм артилерійською системою із дальністю стрільби керованими снарядами до 100 миль. Керовані снаряди матимуть масу приблизно 118 кг, довжину — 2,25 м і початкову швидкість — до 720 м/сек і наводитимуться на ціль за допомогою БПЛА.

БПЛА може перебувати в повітрі до трьох годин на висоті 5000—10000 футів. Він отримуватиме інформацію про ціль від супутників або кораблів, а також власних бортових датчиків і забезпечуватиме передачу координат цілі на корабель через другий безпілотник, який діятиме як передатчик. Після цього відкривається вогонь керованими снарядами, що наводяться на ціль за допомогою глобальної супутникової системи.

Який курс візьме крейсер «Україна»

Враховуючи те, що Україна є морською державою з розвиненою галуззю кораблебудування та потужним науково-технічним потенціалом, український флот має бути також сучасним і боєздатним.

Раніше наша держава проголосила, що пріоритетними для ВМС будуть невеликі й мобільні кораблі, здатні ефективно вести бойові дії і необтяжливі для державного бюджету. Можна було б звернутися по досвід до Німеччини, яка утримує на Північному і Балтійському морях 39 ракетних катерів, 24 підводні човни та 59 мінних тральщиків.

Україна має дослідні інститути, дослідно-проектні центри кораблебудування, кораблебудівні підприємства державної і недержавної форми власності з високим рівнем науково-технічного потенціалу, експортних можливостей. Ось кілька з них.

Державне підприємство «Казенний дослідно-проектний центр кораблебудування» створено на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 року №987. КДПЦК — єдина в Україні спеціалізована проектно-конструкторська організація, чия діяльність спрямована на виконання науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт зі створення бойових кораблів, розробку проектно-конструкторської документації на будівництво, модернізацію і експлуатацію кораблів і суден.

Відкрите акціонерне товариство «Завод «Ленінська кузня» — одне з найстаріших підприємств Києва. Засноване у 1862 році, воно перетворилося на одну з найсучасніших суднобудівних верфей Європи. Можливості підприємства та досвід його фахівців знадобилися у справі розбудови Військово-морських сил України.

Поповнив бойовий склад ВМС України десантний корабель на повітряній подушці «Зубр», побудований у феодосійській кораблебудівній компанії «Море». Швидкісні катери будують у ВАТ «Суднобудівний завод «Лиман» у Миколаєві.

Упродовж останніх років для ВМС України побудовано фрегат «Гетьман Сагайдачний» та штабний корабель керування «Славутич». Закінчується будівництво ракетного крейсера «Україна». Це четвертий корпус серії проекту 1164, який закладено в Миколаєві, на стапелях державного підприємства «Суднобудівний завод імені 61 комунара». Будівництво авіаносучих кораблів — яскрава сторінка в біографії Миколаївського Чорноморського суднобудівного заводу. І це не весь перелік суднобудівних підприємств України, що демонструє Україну як морську державу та її суднобудівні потужності й науково-технічний потенціал.

Щоб наша держава могла конкурувати з промислово розвиненими країнами світу не тільки в таких галузях, як кораблебудування, авіабудування, танкобудування, а й в інших, маємо визначити оптимальні шляхи реструктуризації, виходячи з власних геополітичних та економічних умов.

Створення холдингів дало б можливість спростити систему управління підприємствами та взаємодію експлуатантів з розробниками й виробниками озброєння і військової техніки.

Для реформування ОПК потрібно затвердити державну програму розвитку озброєння і військової техніки на довгочасний період для забезпечення національної безпеки та оборони відповідно до основних положень Воєнної доктрини та основних принципів зовнішньої політики.

Необхідно мати законодавчу базу, яка створювала б правове поле для реформування ОПК, зокрема, для забезпечення державного контролю у сфері оборонної промисловості та соціального захисту працівників ОПК, економічного стимулювання його підприємств і виконання бюджетних зобов'язань за державним замовленням.

Потрібна достатня державна фінансова підтримка процесів реформування ОПК. На жаль, його структури так і не збалансовані з потребами національної безпеки й оборони.

Україна не в змозі утримувати 400-тисячну армію. Немає послідовності в ре-

Інвентаризація оборонних підприємств — перший етап реформування оборонно–промислового комплексу

формуванні Збройних Сил, десять років витрачено на невдалі експерименти. За програмою реформування системи управління Збройними Силами створено рівноцінні за впливом три органи управління: служба держсекретаря, Міноборони і Генеральний штаб. Велика кількість генералів у Збройних Силах України. А ще більшим тягарем військового бюджету вони стають, коли не виконують програм навчання української армії, що визнав міністр оборони 5 листопада 2002 року в доповіді на розширеному засіданні колегії військового відомства.

Реформування Збройних Сил здійснюється в умовах хронічного недофінансування. На 2002 рік планували асигнувати 134,5 млн., а фактично надали 21,2 млн. грн. Останніми роками обсяги фінансування Збройних Сил не перевищували 40% від їх мінімальних потреб. Усе це призвело до порушень балансу у структурі оборонних витрат, у результаті 85% військового бюджету іде на утримання особового складу. На закупівлю озброєння виділено лише 5 млн. гривень. Для порівняння: один танк коштує 5 млн. гривень, а одна крилата ракета для ударного комплексу «Базальт» недобудованого крейсера «Україна» коштує більш як мільйон доларів США (а таких на крейсері має бути кілька десятків).

Прості підрахунки засвідчують: від Росії, яка отримала ядерні боєзаряди та оперативно-тактичну ядерну зброю, Україні надійшло близько мільярда доларів у вигляді ядерних твелів та затрат на зберігання ядерних відходів. Україна вивезла до Росії 3905 сучасних тактичних ракет, не отримавши за це компенсації. Якщо виходити з наймінімальнішої ціни — 1 млн. доларів за ракету, вартість усіх становить 4 млрд. дол. США. Тим часом за кожну крилату ракету комплексу «Базальт» для крейсера «Україна» росіяни вимагають 2,5 мільйона доларів.

У такому разі яка доля чекає крейсер «Україна», чи стане він флагманом держави Україна, чи краще його продати Росії, але перед цим уп'яте перейменувати в «Адмірала флоту Лобова», а ще краще — продати третій державі за 600 мільйонів доларів, як колись пропонував Кабінет Міністрів України.

На жаль, у Мінпромполітики немає чіткої позиції щодо подальшої долі крейсера «Україна». З огляду на хронічне недофінансування Міністерства оборони це питання потрібно вирішувати найближчим часом, бо крейсер «Україна» може морально дуже застаріти, і витрати на його утримання військовий бюджет сьогодні просто не витримає.

Надзвичайно низький рівень фінансування державного оборонного замовлення та зростання заборгованості оборонним підприємствам з боку споживачів їхньої продукції зумовлює економічну дестабілізацію та соціальну напруженість на підприємствах ОПК і фактично гальмує розвиток внутрішнього ринку озброєнь.

Через недостатній рівень державної підтримки призупинено технологічне оновлення оборонних підприємств та реструктуризацію надлишкових виробничих потужностей в окремих галузях оборонної промисловості, через що посилилися процеси їх наукового й технологічного відставання.

Якщо проаналізувати причини, то тут насамперед є вина і законодавчого органу влади, і виконавчих органів. Якщо своїх фінансових ресурсів бракує, то, може, іноземний капітал приходить в економіку України?

Черги не бачимо. Наприклад, за даними Держкомстату, за останні десять років загальний обсяг інвестицій в економіку України становив 58 млрд. доларів, із яких менше 1% (4,4 млрд.) — прямі іноземні інвестиції.

В Україні є достатня кількість фінансових ресурсів для інвестування в промисловість. Вони зосереджені переважно в банківській сфері і доступних за формою банківських позиках. І українські банки демонструють готовність видавати на певних умовах довгочасні кредити промисловим компаніям, що, безсумнівно, сприятиме поліпшенню економічних умов в Україні, зокрема і в ОПК.

Що відлякує потенційних інвесторів?

Законодавча і нормативна бази в Україні не відповідають реаліям економіки. Норми і правила часто виконуються вибірково.

Рівень оподаткування дуже високий. Державна машина робить спробу високими податками компенсувати свою неефективність, замість розширювати базу оподаткування і підвищувати ефективність використання тих коштів, які вже надходять до бюджету.

Високий рівень корупції.

Ці проблеми взаємопов'язані і добре відомі інвесторам — і українським, і іноземним. І доки ці проблеми не вирішимо, будемо вести мову про нестачу обсягів інвестування і небажання українських та іноземних інвесторів вкладати кошти в економіку України.

За даними Мінпромполітики України, лише половина з них має державну форму власності, 18% становлять казенні підприємства. Аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій основних галузей ОПК свідчить про підвищення рівня ефективності діяльності підприємств із недержавною формою власності. Частка збиткових державних підприємств серед підприємств державної форми власності у середньому становить до 67%, особливо нерентабельними виявилися казенні підприємства (майже 75%).

Для підприємств недержавної форми власності цей показник сягає лише 46%. Зростає частка експортерів недержавної форми власності в цих галузях промисловості (36—55%).

Ці факти свідчать про те, що зміна державної форми власності за умови забезпечення жорсткого державного контролю за збереженням основної спеціалізації оборонних підприємств може позитивно вплинути на економічний стан ОПК, підвищити його конкурентоспроможність у ринкових умовах.

Питання мобзавдання

Чинник, який негативно впливає на реальний фінансово-господарський стан багатьох підприємств, їхню цінову політику, є неоптимізований високий рівень витрат на утримання мобілізаційних потужностей. Це стримує розвиток та реформування ОПК загалом.

Це можна розглянути на прикладі витрат на утримання мобілізаційних потужностей на державному підприємстві «Завод імені В. Малишева». З одного боку, державне підприємство «Завод імені В. Малишева» та Харківське конструкторське бюро машинобудування імені О. Морозова (ХКБМ), як розробник бронетанкової техніки, багато років визначали напрям розвитку світового танкобудування. Основні бойові танки Т-80УД і Т-84, що виробляються нині, є зразком потужної, компактної бронетехніки з багатьма параметрами на рівні найкращих світових зразків та з відмінними результатами застосування в екстремальних умовах; модернізація розповсюдженого у світі танка Т-72 до рівня характеристик сучасних танків. Але, з другого боку, високий рівень витрат на утримання мобілізаційних потужностей створює труднощі.

Згідно з пунктом 3 статті 3 Закону України від 13 травня 1999 року № 644-XIV «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» та статтею 16 Закону України від 5 жовтня 2000 року № 2020-III «Про оборону України» підприємствам оборонно-промислового комплексу України рішеннями Кабінету Міністрів України встановлено мобілізаційні завдання, що випливають з Оборонної доктрини держави та потреб Збройних Сил України.

■ ■ ■

Крейсер «Україна». Чи стане він флагманом держави Україна, чи краще його продати Росії, але перед цим уп'яте перейменувати в «Адмірала флоту Лобова», а ще краще — продати третій державі за 600 мільйонів доларів

■

Обмеженість коштів Міністерства оборони України на придбання озброєння на державному підприємстві «Завод імені В. Малишева», на виробництво котрого встановлено мобілізаційне завдання, призводить до незавантаження потужностей і як наслідок — до додаткових витрат підприємств галузі на їх утримання.

Наявні мобілізаційні потужності через фізичне та моральне зношення потребують технічного переоснащення кожного календарного року на основі впровадження передової техніки та технологій, а також зміни технологічного обладнання.

Розміщення на підприємствах, котрі мають мобілізаційне завдання, державного оборонного замовлення на виготовлення мінімальної кількості військової техніки сприятиме збереженню виробничого циклу та кадрового потенціалу галузі, дасть змогу частково компенсувати витрати на утримання мобілізаційних потужностей для виробництва військової техніки в особливий період.

Зменшення мобілізаційного завдання порівняно зі встановленим раніше рівнем призвело до скорочення мобілізаційних матеріальних резервів. Кошти від їх реалізації згідно з проектом закону України «Про державний бюджет на 2003 рік» частково зараховуються до загального фонду бюджету.

Було б правильно спрямувати кошти від реалізації розброньованих мобілізаційних матеріальних ресурсів у 2003 році до спеціального фонду Міністерства оборони України з використанням їх на закупівлю озброєння та військової техніки на підприємствах, котрі мають мобілізаційне завдання.

Закупівля озброєння Міністерством оборони України і прийняття його до складу Збройних Сил має важливе значення у проведенні переговорів, пов'язаних з укладенням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) на експорт товарів військового призначення та подвійного використання. Україна ввійшла до першої десятки країн-експортерів озброєння, і його продаж є і мусить бути важливою статтею доходів до бюджету.

Окремі галузі оборонної промисловості мають різні можливості та умови для реалізації інтеграційних процесів. Найпідготовленіші для цього підприємства таких галузей, як авіаційна та космічна, двигунобудування, виробництво радіолокаційної техніки та озброєння, бронетанкобудування.

У суднобудуванні ці процеси вже відбуваються самостійно з орієнтацією на зовнішній ринок. Проведено реструктуризацію практично всіх суднобудівних заводів з відокремленням непрофільних виробництв і перетворенням їх на самостійні господарські суб'єкти.

Процес реформування ОПК має здійснюватися послідовно, важливим економічним стимулом та необхідною умовою його реалізації повинна стати затверджена довгочасна державна програма розвитку озброєння і військової техніки.

Перший етап доцільно розпочати на галузевому рівні шляхом проведення інвентаризації оборонних підприємств та оцінки їх промислового й науково-технічного потенціалу. Це дасть можливість визначити базові підприємства та сформувати на їх основі ядро ОПК. До нього мають увійти державні (казенні) підприємства та акціонерні товариства з державною, змішаною або приватною формою власності. Інші економічно неперспективні підприємства слід ліквідувати.

Реалізація першого етапу сприятиме створенню умов для проведення наступного, основною метою якого буде об'єднання оборонних підприємств у вертикальні та горизонтальні інтегровані структури на основі роздержавлення та приватизації в межах окремих галузей промисловості з участю підприємств цивільного сектору економіки.

На другому етапі реформування ОПК необхідно подбати про реальне об'єднання банківського капіталу та організацію фінансово-промислових груп. Також край важливо здійснити технологічне переоснащення виробничої, технологічної та експериментальної бази ОПК, створити умови для поглибленої інтеграції оборонного й цивільного секторів економіки.

Доцільно об'єднати заходи з реструктуризації галузі і підприємств оборонної промисловості у єдину державну програму структурної перебудови ОПК, створенню якої повинно передувати прийняття державної програми розвитку озброєння і військової техніки на період до 2010 року.

Сергій БОНДАРЧУК,
народний депутат України.

ОФІЦІЙНО

Указ Президента України

Про призначення В. Шевчука Міністром екології та природних ресурсів України

Призначити ШЕВЧУКА Василя Яковича Міністром екології та природних ресурсів України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
30 листопада 2002 року.
№ 1080/2002.

Указ Президента України

Про призначення В. Кременя Міністром освіти і науки України

Призначити КРЕМЕНЯ Василя Григоровича Міністром освіти і науки України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
30 листопада 2002 року.
№ 1082/2002.

Указ Президента України

Про призначення С. Рижука Міністром аграрної політики України

Призначити РИЖУКА Сергія Миколайовича Міністром аграрної політики України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
30 листопада 2002 року.
№ 1084/2002.

Указ Президента України

Про призначення В. Хорошковського Міністром економіки та з питань європейської інтеграції України

Призначити ХОРОШКОВСЬКОГО Валерія Івановича Міністром економіки та з питань європейської інтеграції України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
30 листопада 2002 року.
№ 1086/2002.

Указ Президента України

Про призначення Г. Реви Міністром України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи

Призначити РЕВУ Григорія Васильовича Міністром України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
30 листопада 2002 року.
№ 1088/2002.

Указ Президента України

Про призначення М. Папієва Міністром праці та соціальної політики України

Призначити ПАПІЄВА Михайла Миколайовича Міністром праці та соціальної політики України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
30 листопада 2002 року.
№ 1090/2002.

Указ Президента України

Про призначення А. М'ялиці Міністром промислової політики України

Призначити М'ЯЛИЦЮ Анатолія Костянтиновича Міністром промислової політики України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
30 листопада 2002 року.
№ 1092/2002.

Указ Президента України

Про призначення Ю. Богуцького Міністром культури і мистецтв України

Призначити БОГУЦЬКОГО Юрія Петровича Міністром культури і мистецтв України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
30 листопада 2002 року.
№ 1094/2002.

Указ Президента України

Про призначення Г. Кірпи Міністром транспорту України

Призначити КІРПУ Георгія Миколайовича Міністром транспорту України.

Покласти на Г. Кірпу виконання обов'язків генерального директора Державної адміністрації залізничного транспорту України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
30 листопада 2002 року.
№ 1096/2002.

ЕКОНОМІКА

Чому «Енергоатом» прагне вирватися

АКТУАЛЬНО

Економічна небезпека ще безпечної галузі

Усі шістнадцять років після Чорнобильської катастрофи над нашою атомною енергетикою ніби в таємничому очікуванні схилені голови багатьох небайдужих громадян, як над тяжкохворим у лікарні. Бо коли майже смертельного удару завдала цій юній галузі ЧАЕС, одні були переконані: вона не повинна в нас розвиватися взагалі, а отже — має вмерти назавжди. А тут ще один вбивчий удар — припинення добудови енергоблоків на Хмельницькій і Рівненській АЕС. Другі вірили, були переконані й вимагали: вона має вижити, бо без неї нам узагалі не жити.

Та з часом атомна енергетика пережила ці спротиви і після поховання багатьма заживо поступово оклигала. На всіх станціях вжили відповідних заходів з підвищення їх безпеки. Відновлено добудову заморожених енергоблоків. Хоча стосовно цього й досі не вщухають пристрасті — під час будівництва треба врахувати все, щоб не повторилася страшна аварія 1986 року. І в цих вимогах громадськості безперечно є сенс.

І все-таки нині про атомну енергетику кажуть: від неї залежить економічна безпека нашої країни. Підтвердження цього такі. Якщо теплові електростанції, що працюють на вугіллі (24 відсотки) і газі (22) виробляють 46 відсотків електроенергії, а гідростанції — 6,2, то решту — 47 і більше відсотків — дають АЕС.

Наша залежність від вугілля і газу добре відома. Тому не погоджуватися із важливістю ролі атомної галузі в економічній безпеці країни, мабуть, просто нерозумно. Ще переконливішою була б частка українських атомників у загальному обсязі вітчизняної електроенергії, якби був вищий коефіцієнт використання наявних потужностей діючих АЕС. А він, скажімо, за минулий рік становив лише 74,2 відсотка. Проте є у світі станції, де ця цифра сягає 96,6 відсотка. Навіть у Росії на деяких станціях з такими само реакторами, як на наших, потужності використовують майже на 90 відсотків.

Отже, підвищення коефіцієнта використання наявних потужностей — стратегічний напрям зростання питомої ваги атомної енергетики в економіці нашої країни. Значить про це, нове керівництво НАЕК «Енергоатом» визначило на найближчий час такі пріоритети.

Перший — це безпека атомних станцій. Першочерговість цього заходу полягає ось у чому. Лише недавно першу постійну ліцензію на експлуатацію ядерних установок отримала Южно-Українська АЕС. Три інші й досі працюють за тимчасовими дозволами. А повноцінне право експлуатації ядерних установок, що передбачено і відповідним законом України, треба заслужити — довести ядерну та радіаційну безпеку об'єкта до належного рівня. Систематичні й регулярні планово-попереджувальні ремонти не рятують ситуацію. Потрібні змістовніші заходи.

Проте Держкоматомрегулювання вважає: рівень безпеки всіх енергоблоків України відповідає національним та міжнародним стандартам, що заспокоює нас усіх. Та щоб це недовго заспокоювало керівників «станцій-тимчасівок». Утім, допомогти їм має Комплексна програма з підвищення безпеки і модернізації атомних станцій, затверджена нещодавно урядом. Розрахована вона на три роки і дасть змогу підвищити експлуатаційну надійність кожного вітчизняного енергоблока. І тут напрошується заувага: три роки взагалі невеликий відрізок часу. Але для станції, в якої є серйозні «недуги», мабуть, чималий.

Фото Бориса ДВОРНОГО (Укрінформ).

Щоб не тікали за кордон

Другим за значущістю пріоритетом визнали лікування жахливої загальнодержавної недуги — забезпечення вчасної і в повному обсязі виплати заробітної плати працівникам галузі. Третій пріоритет — органічне продовження попереднього — розв'язання складних соціально-побутових проблем ядерників. А що, досі це обминало колишнє керівництво енергогенеруючої компанії «Енергоатом»?

Мабуть, і не лише керівництво НАЕК. Особливо останніми роками досвідчені фахівці-атомники просто «повалили» за кордон. Їхня кваліфікація там цінується, тому і запрошують їх охоче.. Там вони отримують набагато більшу платню, їм забезпечують належні життєвий рівень та соціальну захищеність. Це вигідно власникам іноземних АЕС. Адже для підготовки «класного» атомника потрібно не менш як 10 років. То чи не краще дістати вже підготовленого і досвідченого? До речі, чимало наших «готових» фахівців перебігають і до Росії — навіть там їм вигідніше працювати...

У нас останнім часом дещо зробили, щоб утримувати асів-атомників і їх сім'ї. Так, працівниці, котра перебуває у відпустці з догляду за дитиною до трьох років, цьогоріч почали щомісяця давати доплату в розмірі мінімальної зарплати — 165 гривень. А, між іншим, загальнодержавна допомога становить лише 45 гривень. Крім того, кожній сім'ї в разі народження дитини надається одноразова матеріальна допомога у розмірі прожиткового мінімуму — 365 гривень.

Складне питання для атомників — забезпечення їх житлом у містах—супутниках АЕС. 175 квартир, зданих торік, 237 — побудованих уже і ще 80, які планується ввести в експлуатацію до кінця нинішнього року в галузі, — немало, але таких темпів недостатньо. Адже поліпшення житлових умов потребують майже 1500 сімей.

До речі, на усунення наявних прогалин у ді-

КОМУНАЛЬНА СФЕРА

Платити стане простіше

З нового року в Криму буде впроваджено єдину інформаційну систему автоматизованого обліку комунальних платежів.

Замість біганини по різних касах підприємств — постачальників тепла, кожне з яких нині має власні розрахункові системи, абоненти оплачуватимуть усі види послуг в координованих Кримським республіканським розрахунковим центром єдиних платіжних офісах, розташованих у зручних для населення місцях, де прийом і обробка всіх комунальних оплат здійснюватиметься за уніфікованим кодом, адекватним адресі абонента.

Використавши досвід Волинської, Одеської, Харківської та інших областей України, де ця схема вже працює, Мінекономіки автономії переконане, що нова система «гарантує прозорість фінансових потоків, прискорення міжбанківських розрахунків, високу якість обслуговування, достовірність інформації про оплачені послуги, швидкість перерахунків у разі зміни тарифів».

Значно спроститься втомлива нині процедура отримання різних довідок і виписок для населення, інформація про точні суми отримання комунальних платежів. Нинішня громіздка і незручна технологія їх збору залишиться в минулому, як і численні абонентські книжки, низька культура обслуговування, зволікання з субсидіями, черги в ЖЕКах за отриманням будь-якої інформації... Все, що псує настрій клієнтів і обумовлює слабку активність населення в оплаті послуг.

Впроваджувачі єдиної системи сподіваються, що відійдуть у небуття і вічні проблеми та непорозуміння з невідповідністю адрес, прописок, площ, кількості проживаючих, різних пільг, змін тарифів, які так ускладнюють процес нарахування і обліку відповідних платежів.

Банки та інші кредитні заклади вже почали боротьбу за право участі в створюваному республіканському розрахунковому центрі, яке визначить тендер. Впровадження прогресивної справи обійдеться без використання бюджетних коштів.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Прогноз на зиму

або Як у райцентрі відмінили

— Тепло в квартири і мешканців Солоного, і сусідньої Аполлонівки справді досі не подавали, — заявив кореспонденту «ГУ» голова Солонянської селищної ради Михайло Копейка. — І подавати не будуть, хай ніхто і не надіється, і не чекає...

Хоч перше враження було таке, що в Солоному добре підготувалися до зими. Приміщення райдержадміністрації і райради опалюються прекрасно. Заходиш до кабінетів найвищих, за місцевими мірками, чиновників — тепло, як у раю. Навіть гараж адміністрації обігрівається. Отож солонянцям, здається, ніякі морози не страшні.

Але є, на жаль, одна невелика прикрість, яка псує цю картину. Річ у тім, що, крім приміщення адміністрації й районної ради, у Солоному і Аполлонівці є ще кілька десятків інших приміщень. Школи, дитсадки, пошти, бібліотеки, профтехучилища та численні установи. А ще мікрорайони багатоповерхівок, де тисяча двісті вісімдесят квартир. В усі ці будівлі тепла цього року ще не подавали, а в житлові помешкання і подавати не збираються.

Діти в листопаді вже майже тиждень просто не ходили до школи, але ж додому не ходити якось незручно. Та й куди тоді йти? Ми побували в квартирі пенсіонерки Марії Василівни Шатохіної. Холодно і сиро, як у погребі. Чує моє серце, ледве не плаче Марія Василівна, що не перезимую, помру. А пожити, зітхає, ще дуже хочеться. Завітала вона якось з цим і до селищного голови Михайла Копейки. І що ж він вам сказав? — запитуємо.

— А сказав, — каже Марія Василівна, — що не сумуйте, бабусю, селищна рада обов'язково опалюватиметься, то приходитиме грітися до нас — скільки тієї зими? Ми ще й гаряченьким чайком вас почастуємо. У нас тут минулої зими, сказав, один бомж перебивався, так нічого — не замерз, вижив...

Про причини того, чому в Солоному цього року взяли і відмінили опалювальний сезон, здогадатися ніби й неважко. Тутешня котельня, яка тепер гордо іменується підприємством «Солонетеплоенерго», в боргах, як цуцик у реп'яхах. Для неї 600 тисяч гривень, заборгованих населенням, великі гроші. Однак не все так просто, як може здаватися. Практично третина тих, хто мешкає в комунальних квартирах тутешнього житлового фонду, — пенсіонери, котрим повинні надаватися субсидії. Ще мало не двісті сімей військовослужбовців, яким в оплаті комунальних послуг також передбачено пільги. А пільгові суми роками і не відшкодовуються з бюджету. Без кінця тривати так справді не могло. Це, по-перше. А по-друге, кілька останніх років з різних причин Солонянська котельня працювала з надмірними, якщо не жахливими, перевитратами. Вона палила газ, витрачала електроенергію та гріла воду ледве не на третину більше, ніж то було необхідно. І ніхто нічого не робив, щоб таке неподобство припинилося. Тепер же не відомо зовсім, хто та з яких джерел має погашати марні перевитрати...

Та солонянці не були б солонянцями, якби начебто не знайшли геніальний вихід з тупикового становища. Це вони, якщо хочете знати, були піонерами на Дніпропетровщині, а то, можливо, і в Україні, аграрно-земельної реформи. Натхненні важко збагненними успіхами в ній за зразком затіяли і реформування комунального сектору. Житлово-експлуатаційну контору залишили, як ото на місці колишніх процвітаючих колгоспів залишали залишкові КСП з боргами по самісіньку шию, а замість неї з чистого аркуша утнули приватне альтернативне товариство з обмеженою відповідальністю «Комунальник». Ось тільки нічого з цього не виходить. ЖЕКу з боргів ніколи не виборсатися. Адже 90 відсотків житла приватизовано. Дурні інвестори з «дармовими» грошима для житлового сектору, зрозуміло, не знаходяться і дуже сумнівно, щоб колись знайшлися. А тим часом для приватного ТОВ «Комунальник» потрібні винятково багаті, круті, заможні — платоспроможні — клієнти. А де їм узятися в пореформеному пограбованому і розгромленому українському селі? Отож! Тут бідність на

з державних лещат?

яльності атомної енергетики спрямована постанова Верховної Ради України «Про невідкладні заходи щодо подолання кризового стану в ядерній галузі». А наприкінці вересня 2002 року правління НАЕК «Енергоатом» затвердило програму соціальної політики компанії на 2002—2003 роки. Реалізація її дала б змогу зменшити відплив висококваліфікованого персоналу, підвищити престижність роботи в галузі, рівень безпеки та охорони здоров'я персоналу, прискорити темпи житлового будівництва. А ще — подолати негативні наслідки передачі соціальних об'єктів з балансів АЕС до комунальної власності міст-супутників тощо.

Проте, щоб ця програма запрацювала, додатково потрібно понад 103 млн. гривень. Додатково тому, що з чинного тарифу не вдасться такі кошти отримати — нещодавно Національна комісія регулювання електроенергетики України знизила тариф компанії з 7,45 до 6,5 копійки за одну кВт/год. І тепер без фінансової підтримки уряду, де розглядають цю програму, компанії не обійтися.

Вихід — корпоратизація

Аналіз свідчить: переважна більшість світових енергогенеруючих компаній — корпорації. Крім атомних станцій, до них входять науково-дослідні інститути, об'єкти зберігання відпрацьованого ядерного палива тощо. Корпоратизація — це перетворення державного підприємства на відкрите акціонерне товариство, що дає змогу залучати інвестиції і для технічного переоснащення, і для вдосконалення управління в ринкових умовах. А мета процесу — домагатися ефективного прибутку для подальшого розвитку корпоративної структури. «Енергоатом» уже набув деяких ознак корпорації — АЕС працюють як відокремлені підрозділи, здійснюється єдине управління виробничою та фінансово-господарською діяльністю галузі тощо. І все-таки компанія залишається державним підприємством із притаманними для нього заборонами і обмеженнями. Багато чого не дозволяє юридичний статус. Окрім того, в нашій енергетиці нині геть відсутні конкурентні відносини, що позбавляє споживачів права купляти електроенергію в того, в кого вона дешевша.

Тож на порядку денному гостро постала потреба сталого та надійного виробництва електроенергії, що можливо лише за умови вдосконалення організаційної та господарчої її діяльності. А перетворення компанії на корпорацію відкриває шлях для широкого залучення інвестицій, кредитів, застосовування сучасних господарчих механізмів та виходу на європейські і світові фінансові ринки. І чи не найголовніше — самостійно формувати тариф на електроенергію. Щоб він відповідав витратам на її виробництво.

Усі ці особливості, переваги й проблеми нещодавно обговорено на доволі представницькому «круглому столі». За ним були представники і Верховної Ради, і адміністрації Президента, і Кабінету Міністрів, низки міністерств, відомств та науково-дослідницьких закладів. Відбулася й презентація проекту «Інвестиційна підтримка НАЕК «Енергоатом». Реалізувати його в рамках програми TACIS почали у грудні минулого року. Тоді ж Європейська комісія визначила підрядників — компанії «British Energy» (Велика Британія) і «Mercer Management Consulting» (Іспанія). Згодом до втілення цього проекту приєдналися й низка українських організацій.

За «круглим столом» домовилися: реально розпочати корпоратизацію можна буде лише в середині 2003 року — чимало підготовчої роботи. Втім, час б'є на сполох: величезна, майже мільярдна заборгованість споживачів компанії зв'язує їй руки.

— І її, судячи з усього, ніхто не поверне, — зі смутком у голосі казав президент НАЕК «Енергоатом» Сергій Тулуб. — А коштів, що надходять з енергоринку, не вистачає на ремонти та модернізацію обладнання, виконання заходів із підвищення ядерної та радіаційної безпеки, добудову пріоритетних енергоблоків, виплату заробітної плати, вирішення соціальних питань.

Отже, порятунок — у новій формі господарювання. Але здійснювати корпоратизацію заради корпоратизації, підкреслював Сергій Борисович, також не варто.

І нас усіх, споживачів, власників приватних і колективних лічильників, має хвилювати не лише те, чи вистачить нам електроенергії, особливо взимку, і чи не зросте її вартість. Про що вже давно тривають розмови-суперечки.

То, може, корпоратизація і припинить ці тривожні розмови? Можливо, «Енергоатом» тоді збільшить частку своєї продукції в загальному енергоринку. І якщо в нього з'явиться можливість зменшити витрати на її виробництво. Як воно буде — побачимо. Але дуже хочеться вірити нинішньому керівництву компанії, що все буде прораховано і результат буде бажаний.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

ПО-СОЛОНЯНСЬКИ,

опалювальний сезон

Мал. Миколи КАПУСТИ.

бідності і бідністю світить.

Настав, коротше кажучи, момент, коли ні туди ні сюди. І солонянська влада тепер просто радить землякам рятуватися, хто як може. Справа спасіння замерзаючих — клопіт самих замерзаючих, що ж тут не ясно? Бо влада радить тепер єдине: і в багатоквартирних будинках переходити на індивідуальне опалення. Є невеликі газові котли-агрегати серійного виробництва, їх, мовляв, і варто ставити кожному особіно у своєму помешканні. Внутрішні опалювальні системи люди «обрізають» від сусідів, перетворюючи їх на автономні, а далі на кухнях під вікнами пробивають діри у стінах, виводячи назовні димарі — і вперед! Не будинки, а коптильні. Михайло Копейка з радістю і кореспонденту «ГУ» повідомив, що вже не менш як 470 квартир облаштувалися власним обігрівом.

А що така розкіш не всім по кишені, з цим, виявляється, треба змиритися. Обладнання та його монтаж справді коштують недешево — від 2 до 3 тисяч гривень, залежно від розмірів квартири. То коли цих тисяч катма, можна, на останній випадок, користуватися, радять в Солоному, і звичайними електрообігрівачами. Якщо із «заводських» тепла, як з козла молока — майструйте саморобні «козли», хто вам заборонє? То не треба буде, мабуть, дивуватися, якщо незабаром, з настанням справжніх морозів, влада у Солоному радитиме землякам згадати і про блокадний Ленінград та мерщій вирубувати посадки і ставити в своїх квартирах «буржуйки». Адже якщо завелися і в Солоному свої буржуї, чому в такому разі не повинно бути «буржуйок»?

Хоча поки що рідна влада наполегливо радить неплатоспроможним, доки не пізно, брати позички в банках і таки облаштовувати індивідуальне опалення. Бо нічого іншого вже не дано. Чого-чого, а банків, дякувати Богу, і в Солоному нині достатньо. Аж чотири тут філії різних комерційних. Як у якійсь столиці. От і згодилися. З ними ніби вже й домовлено — «підуть назустріч населенню». І згаданій старенькій Марії Василівні селищний голова також радив не баритися, а негайно оформляти кредит. Ще, сказав, не пізно.

Ось тільки Марія Василівна на свою біду аж ніяк не може визначитися, що їй закладати в банк — своє житло чи своє життя?

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

ОФІЦІЙНО

Указ Президента України

Про призначення Ю. Смирнова Міністром внутрішніх справ України

Призначити СМИРНОВА Юрія Олександровича Міністром внутрішніх справ України.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 30 листопада 2002 року.
№ 1098/2002.

Указ Президента України

Про призначення О. Лавриновича Міністром юстиції України

Призначити ЛАВРИНОВИЧА Олександра Володимировича Міністром юстиції України.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 30 листопада 2002 року.
№ 1100/2002

Указ Президента України

Про призначення В. Шкідченка Міністром оборони України

Призначити ШКІДЧЕНКА Володимира Петровича Міністром оборони України.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 30 листопада 2002 року.
№ 1102/2002

Указ Президента України

Про призначення А. Зленка Міністром закордонних справ України

Призначити ЗЛЕНКА Анатолія Максимовича Міністром закордонних справ України.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 30 листопада 2002 року.
№ 1104/2002.

Указ Президента України

Про призначення С. Єрмілова Міністром палива та енергетики України

Призначити ЄРМІЛОВА Сергія Федоровича Міністром палива та енергетики України.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 30 листопада 2002 року.
№ 1105/2002.

Указ Президента України

Про призначення А. Підаєва Міністром охорони здоров'я України

Призначити ПІДАЄВА Андрія Володимировича Міністром охорони здоров'я України.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 30 листопада 2002 року.
№ 1107/2002.

ФОТОФАКТ

Почесний президент фонду «Україна — дітям» Людмила Кучма взяла участь у відкритті в Українському домі виставки, присвяченої Міжнародному дню інвалідів. Від імені фонду вона передала Міністерству праці і соціальної політики України 500 інвалідних візків для дітей, які пожертвували американські громадські організації.

На знімку: Людмила Кучма під час огляду виставки.

Фото Анатолія БОВТА (Укрінформ).

Велика сила постійного струму

ЕНЕРГОКОМПЛЕКС

За радянських часів Україна експортувала 25—30 мільярдів кіловат-годин електроенергії. Усю її виробляли на електростанціях України. Експортне сальдо, наприклад, за 1985 рік, було таке: на Захід —22,962 млрд. кВт-год, на Схід — 6,489 млрд. кВт-год. Сумарне сальдо України — 29,451 млрд. кВт-год. Транзит — близько 6 мільярдів. Загальний обсяг експорту — 34,493 мільярда кВт-год.

У перекладі на вугілля — це видобуток приблизно 17 млн. тонн вітчизняного енергоносія, або 1,9 мільярда доларів валютних надходжень. У перекладі на прибуток — 850 млн. дол. Варто порівняти названі суми з коштами, котрих безнадійно домагаються гірники. З кредитами, котрих принижено домагається Україна.

Чи знайде попит українська енергетика?

Якість електроенергії, щоб її продати, треба довести до світових стандартів. Але про це — далі. Відзначимо, що електроенергія — напрочуд універсальний і екологічно чистий продукт. Попит на неї зростає стабільно. І вона нечасто буває у надлишку.

Інший аргумент — великі витрати на будівництво електростанцій. У Європі — десь 1000 дол. на кожний кіловат встановленої потужності. Спорудження навіть середньої електростанції, наприклад, такої, як Ладижинська ТЕС, вимагатиме 1,5 — 2 мільярди доларів.

Чим зарадимо Європі

Якщо говорити про сьогоднішній день, то Україна — це велика кількість непрацюючих блоків наших електростанцій. Десь 50 відсотків встановленої потужності. Але ще важливіше — це наявна мережа потужних ліній електропередач. До того ж ці електропередачі забезпечують прямий вихід на енергосистему об'єднаної Європи. Тут Україна просто не має конкурентів у СНД.

Тож доля дає добрий шанс для всього українського ПЕК. І тут постає питання: якщо все так добре, то чому так погано?

Головних причин тут, мабуть, дві. Найголовніша — політична.

Енергетика і політика

На початку 90-х років Україну просто і брутально випхнули з європейського ринку електроенергії. Традиційні її покупці — Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Болгарія — перейшли на постачання із Західної Європи. І це неприродно, адже Західна Європа не надто багата на енергоресурси. Аргумент був один: погана якість українського струму.

Але це — не тільки лихо, а й серйозна провина наших дипломатів і промисловців. Замість боротьби за ринки вони захопилися випрошуванням кредитів. Загалом це не гріх. Але варто і самим заробляти.

Звісно, це непросто. Є конкуренція. Ніхто і ніде не чекає нас із відкритими обіймами. І всі вміють штовхатися. За споживача, за ринки, за квоти, за ціни. За свої національні інтереси, нарешті. Але цього нема. Ми постійно оглядаємося на всі боки, а чи не скривдимо когось? І безперервно бідкаємося і щось просимо.

Техніка

Друга причина — технічна. А саме — розбіжність частоти електричного струму в Європі і в Україні. Загалом, нестабільність частоти в Україні. Попри однакові стандарти (50 герц), європейська й українська енергосистеми несумісні за іншими, більш тонкими, але вкрай важливими параметрами. Зокрема — за структурою потужностей, принципами і якістю регулювання режимів. І, до речі, за якістю регулювання українська енергосистема — найгірша в регіоні.

Як наслідок — просто так, увімкнувши рубильника, підключити Україну до Європи для спільної (паралельної) роботи неможливо.

Старе не завжди краще

Є звичний шлях, яким дотепер намагається йти Україна. А ще точніше — мріє йти. Це синхронний варіант. У цьому випадку усі турбогенератори об'єднання величезних енергосистем повинні обертатися з однаковою швидкістю, як одне ціле. Це — непросте завдання. Навіть із технічно спорідненою ЄЕС Росії. А для синхронізації із Заходом потрібна повна модернізація всієї енергосистеми України: генерувальних блоків, підстанцій, електромереж тощо. Доведення її до європейських стандартів.

Це, зрозуміло, величезна і дуже дорога робота. Тільки спорудження додаткових, маневрених енергоблоків у що виллється? Можна зважити на оті згадані 1000 дол. на кіловат установлених потужностей. Майже стільки коштуватиме й модернізація вже встановлених енергоблоків. А це — 50 мільярдів кіловат. Та навіть якщо все це зробити, то буде лише частина роботи. Дуже важливо підвищити якість вугілля, що постачається на електростанції. І це знову гроші. Тобто все це дорого, а відтак — неможливо. Бо де ці гроші? Нема. За оцінками фахівців, їх потрібно 1,5 — 2 млрд. дол. І така оцінка, найпевніше, — надмірний оптимізм.

Ідучи по вовну, не повернутися б обстриженим

Другий варіант — те саме, але разом із Росією. Резон тут у тому, що основні витрати будуть у Росії. На модернізацію своєї власної енергосистеми. Україна може залишатися осторонь, немов на буксирі, забезпечуючи лише її транзит.

Сором таке чути. Для потужної енергетики України цей варіант ганебний і навіть небезпечний. На жаль, схоже, що дехто в Україні інших шляхів просто не може бачити. Тому і про таке доводиться говорити.

Технічні можливості у російської енергосистеми справді кращі. Але теж далекі від європейських стандартів. Та й енергосистема Росії набагато більша, ніж ОЕС України. Відповідно колосальні і витрати, необхідні на модернізацію. Україна в цьому варіанті зможе сплачувати лише за допомогу з боку Росії із стабілізації частоти. Це становитиме щонайменше 200 — 250 млн. дол. щорічно. Якщо Росія нас жалітиме. І неминуча повна залежність від російського партнера. (Роль Росії як енергетичного велета загалом дуже важлива. Є варіанти цілком пристойної співпраці. Але це — тема окремої розмови.)

Одне слово, обидва різновиди синхронного варіанта поєднує одне: всіх тих величезних витрат необхідно зазнати для забезпечення навіть найменших обсягів експорту. А великих одразу ніхто не дасть. Тож навіть якщо здійснити величезну роботу із синхронізації, нам, українцям, залишиться тільки сумнівне задоволення від доведення власної енергосистеми до європейських стандартів. За 1,5 — 2 мільярди доларів!

Але ж і радянські стандарти, за якими ми працюємо, не такі вже й погані. Вони просто інші.

Що робити бідному українцю

Неважко оцінити, яку роль в усіх цих справах можуть грати українські вуглярі. Та й українські енергетики, за хронічної нестачі коштів. І наскільки їхній вплив буде відмінний від нуля. І як довго все це триватиме.

Мал. Віктора ПОПОВА.

Але є й інший, більш активний шлях. Це — асинхронний варіант паралельної роботи. У цьому випадку ситуація змінюється радикально.

Необхідно і достатньо лише одне: побудувати біля західних кордонів України особливий енергетичний об'єкт — так звану вставку постійного струму (ВПС). Вона і об'єднає межу двох систем. І все! Торгувати можна відразу! На будівництво і налагодження, за хорошої організації роботи, піде приблизно два роки. Ще за рік-два вона цілком окупиться.

Мовою бізнесу — в Україні купують неякісну електроенергію, доводять до потрібної якості і продають в Європу. Але дорожче.

Дуже важливо, що за необхідності так само легко потік електроенергії можна повернути в зворотному напрямі — із Європи в Україну. Наприклад, у випадку аварійної ситуації в Україні.

Виграють усі

Асинхронний варіант дає змогу енергосистемам працювати у звичному режимі. Як їм зручніше і вигідніше. Енергетика України зможе розвиватися в зручному темпі і напрямі. Відповідно до наявних коштів. Вставка саме і допоможе ці кошти заробляти. Кошти не тільки для електроенергетики, а й для модернізації усього українського ПЕК. Зрештою — для розв'язання проблем усієї держави.

Якщо правильно вибрати місце під'єднання, то ВПС буде корисна й у тому випадку, якщо колись системи спроможуться на синхронну роботу. Користь у тому, що ВПС збільшить пропускну спроможність і керованість мереж. Підвищить стійкість енергосистем проти найважчих аварій.

І це не є новина. Фахівці добре знають, що ВПС розв'язує комплекс проблем. Але тут не варто заглиблюватися в технічні, спеціальні питання. Важливо інше.

Витрати

По-перше, перетворення електроенергії коштує порівняно недорого. Приблизно 0,2—0,3 центи за кіловат-годину. Або 5—8 відсотків від її початкової вартості. Не так багато знайдеться товарів, що можна так просто довести до світових стандартів.

По-друге, ВПС може бути не одна і не дві, а багато. І вони можуть бути будь-якої потужності. І відповідно будь-якої вартості. І великої, і малої. Хоч за 2 млн. дол., хоч за 100 млн. Залежно від потреб і фінансових можливостей конкретного власника. До того ж власником ВПС може бути не тільки держава, а й акціонерна компанія, і концерн, і навіть приватна особа.

Головне, що потрібно зробити витрати тільки на один конкретний об'єкт, а не на реконструкцію всієї ОЕС України. Важливо і те, що потужність ВПС можна нарощувати поступово, в міру необхідності.

Вартість розбудови ВПС становить приблизно 110 дол. на кіловат її потужності. Це дані CIGRE (міжнародна конференція з великих енергосистем).

Фото Василя БАБУХА.

Подібні дані наводить також НДІ постійного струму (С.-Петербург). Варто додати, що під час спорудження ВПС можна застосувати українське устаткування, яке виготовляють у нас або спроможні виробляти чимало заводів.

І знову політика, або Стіна мовчання

Тобто є дуже конкретне і ефективне технічне розв'язання проблеми експорту електроенергії. І тут неминуче питання, чому воно дотепер не реалізоване? Причин чимало. Головна, певне, та, що в Україні цій галузі електроенергетики ніколи не приділяли належної уваги. Структури, включно наукові установи й лабораторії, проектні організації відповідного профілю, всі залишилися в Росії. В Україні за постійний струм просто нема кому боротися.

І ще таке: доки в енергетиці працюватимуть напівкримінальні, тіньові схеми, будь-які капіталовкладення будуть ризиковані і, мабуть, смішні.

Загалом тема ВПС в Україні ледве не заборонена. Комусь дуже вигідно замовчувати експортні можливості, навіть саме існування цілої галузі електроенергетики. На шкоду економіці країни. Зрештою — на шкоду економічній безпеці України.

А як там, у людей?

Якщо звернутися до світової практики, то вставки постійного струму — це широковідомий, уживаний, класичний засіб для об'єднання різнотипних енергосистем. Навіть у СРСР було споруджено вельми потужні такі об'єкти. Це лінія електропередачі постійного струму «Волгоград—Донбас» і Виборзька ВПС на кордоні з Фінляндією. На 80-ті роки було заплановано спорудження потужної вставки постійного струму на Заході України. Але за звісних обставин проект не було втілено у життя.

У 2000 році Виборзьку ВПС було значно розширено, і вона тепер приносить Росії приблизно 500 мільйонів доларів щорічно. Втім, у незалежній Україні ця галузь електроенергетики і не набула розвитку.

Що має і що одержить Україна

Запорізький завод «Перетворювач» розробив, випробував і спроможний постачати необхідний для ВПС комплекс устаткування. Трансформатори, вироблені запорізьким ЗТЗ, уже більше 30 років працюють на подібному об'єкті, на вже згадуваній ЛЕП постійного струму «Волгоград—Донбас», свого часу — найпотужнішій і найбільшій у світі. Саме на ній можна відпрацьовувати й устаткування заводу «Перетворювач».

Напевно, вугільна галузь не буде на віки основою української енергетики. Але найближчими десятиліттями вона є життєво важлива і може бути дуже перспективна для України. Втрачати теперішні унікальні можливості нам, особливо мешканцям Донбасу, що дійшов до злиднів, непробачно. От лише один приклад.

Необхідні для експорту (через ВПС) електрики 17 млн. тонн вугілля — це робота для 40—50 вугільних шахт із щодобовим видобутком 1000 тонн. Розрахунки доводять, що гірникам залишатиметься до 30 дол. чистого прибутку з тонни піднятого на-гора палива. А це — засоби на реструктуризацію, створення нових робочих місць. І що наболіло — на модернізацію і підвищення безпеки вугільної галузі. Одне слово, це нормальне, пристойне життя для 40—50 шахтарських містечок і селищ із загальним населенням до 300—400 тисяч.

Не менш важливо і те, що спорудження ВПС дасть поштовх до розвитку вітчизняної техніки напівпровідників і засобів обчислювальної техніки. Перспективним і наукомістким галузям української промисловості. Якщо усього цього не зробити, то навіщо тоді створене Мінтопенерго?

Олег ВЯЛЬКО,
інженер-електрик.

Дорогою в Азію обминіть... Москву, Відень і Стамбул

Бориспіль кинув виклик

аеропортам Москви, Відня і Стамбула.

Це реальні конкуренти на ринку авіаперевезень. Бо донедавна, аж поки «АероСвіт» придбав перший далекомагістральний літак «Боїнг 767-300 ER», конкурувати із названими велетнями у трансконтинентальних перевезеннях було практично неможливо. І тому пасажиропотоки, обминаючи аеропорт Бориспіль, спрямовувалися на авіалінії конкурентів. Мало того що Україна втрачала чималі суми, а й для пасажирів такі умови подорожей були незручні. Їм, звичайно, доводилося розв'язувати гаманці, щоб дістатися до зарубіжного, приміром, московського, віденського, стамбульського, франкфуртського, паризького чи лондонського аеропортів, звідки вже можна летіти прямим рейсом, скажімо, до Південно-Східної Азії — чи то до Сингапура, чи то до Бангкока, чи то до Ханоя, чи то до Куала-Лампура... І точнісінько так само назад: щоб дістатися Києва, треба було спочатку відвідати Європу. Тобто один з її аеропортів.

Бути чи не бути транзитним

Пригадую, як кілька років тому мені довелося подорожувати з Києва до Бандар-Сері-Бегавана, столиці султанату Бруней, що у Південно-Східній Азії, на півночі острова Борнео. Німецькими авіалініями «Люфтганза» дві години ми летіли до Франкфурта-на-Майні. Очікуючи рейсу цих само авіаліній на Сингапур, пробули майже півдня в аеропорту цього міста. А потім — чотирнадцять годин у повітрі... І ще кілька годин в аеропорту Чангі в очікуванні рейсу до столиці Брунею. А коли поверталися до Києва, цей шлях забрав часу ще більше, майже вдвоє. Прилетівши з Брунею до Сингапура десь за дві години, ми з'ясували, що рейс «Люфтганзи» до Франкфурта буде майже через дві доби. Добре, що Сингапур відкрито для транзитних пасажирів за умови, що очікувати рейсу доводиться більш як 36 годин. І ми майже дві доби пробули в цьому чарівному мегаполісі, а не в аеропорту. Хоча сингапурський Чангі також по праву можна порівняти з містом, такий він масштабний і зручний. І в ньому, до речі, є готель. На превелике наше здивування, ми не знайшли готелю в аеропорту Франкфурта-на-Майні. А шенгенської візи не мали. От і довелося, так само, як і багатьом сотням пасажирів з різних країн, тулитися в аеропорту на лавках. Погодьтеся, хоча б які зручні вони були, а лавки то все одно лавки, а не нормальна постіль в окремому номері готелю.

На летовищі аеропорту Бангкока тайські літаки.

Невеличка деталь. З моєю супутницею в цій подорожі ми подалися від транзитного люду подалі, до залу, звідки тієї ночі не відправлялися пасажири. Його на ніч зачиняють, і там ми залишилися самі. І от глупої ночі, годині десь о третій, чуємо — хтось співає... З'ясувалося, прибиральники. Вони були привітні, запропонували навіть бутерброди з «колою». Та ми якось не дуже прагнули спілкування й відмовилися. Невдовзі прийшла на роботу мама одного з них. Ми розговорилися на якійсь суміші англійської, російської, німецької і... турецької — це була туркеня, і у Франкфурті вона з сином працює нелегально. Розпитувала нас, хто ми й звідки, куди дорога пролягла. Ми показали світлини з Брунею, поскаржилися на німецькі порядки. Наша нічна співрозмовниця запропонувала кави. Це було дуже зворушливо. Щоразу, коли стаю транзитним пасажиром, пригадую ту ніч у Франкфурті.

Взагалі бути транзитним — не завжди зручно. Краще ним не бути. Всю насолоду цього я відчула, коли 4 листопада першим трансконтинентальним рейсом Київ—Бангкок, відкритим авіакомпанією «АероСвіт», знову вирушила до Південно-Східної Азії. Транзитними на цьому рейсі були 74 іноземні пасажири, що прилетіли до Києва зі Східної Європи, Скандинавії та Ізраїлю, причому частково — авіалініями того самого «АероСвіту». Більш як півсотні пасажирів — мешканці України, котрі діставалися до Борисполя також літаками цієї компанії. Решта — кияни. Отож транзитні пасажири пробули у Борисполі від трьох до п'яти годин. За квитки до Бангкока і назад в економкласі заплатили по сімсот доларів США. А я пам'ятаю, що переліт Київ—Франкфурт—Сингапур і назад в економкласі такого само «Боїнга-767» коштував тоді півтори тисячі доларів США. Не рахуючи всіляких витрат в аеропортах і, звичайно, незручностей. Тож «АероСвітом» дешевше. До речі, вилітаючи з Бангкока, звернула увагу: на злітній смузі стояв лайнер брунейських авіаліній. А ще, звісна річ, тайських, китайських, японських і ще багатьох інших. Тому український рейс на Бангкок дає змогу зістикувати не тільки наших, а й зарубіжних транзитних пасажирів з маршрутами Південно-Східною Азією, Сходом, усім Тихоокеанським простором.

Таке географічне розташування України. І перевізникам гріх не скористатися з того. «АероСвіт» прагне бути затребуваним і давати прибуток, надаючи високоякісні послуги. Програма відтіснення конкурентів на першому етапі передбачає рейси на Бангкок (Таїланд) двічі на тиждень та до Єгипту. У січні розпочнуться польоти до Делі. А у березні—квітні наступного року, коли «АероСвіт» придбає ще один далекомагістральний літак «Боїнг-767», буде відкрито рейси на Нью-Йорк і Торонто.

— Ми вже отримали потрібні дозволи Департаменту транспорту Сполучених Штатів для відкриття таких польотів, і наші плани викликали досить жвавий інтерес в агентському середовищі і США, і Канади, — каже генеральний директор авіакомпанії «АероСвіт» Григорій Гуртовий. — Нині завершуються переговори і погодження з американською авіаційною владою.

Отож не за горами «аеросвітівські» рейси до Північної Америки. Це означає, що солідний пасажиропотік, який поки що спливає на авіалінії інших країн, буде переорієнтовано на український ринок авіаперевезень. І не тільки для того, щоб побувати тут транзитом і летіти далі. А й для того, щоб на власні очі побачити стародавній Київ і всю Україну. Прямий рейс — то велика справа.

Що порівняємо зі злітною смугою

— Бориспіль, — погоджується Григорій Гуртовий, — не найбільший аеропорт, але він досить добре влаштований і цілком здатний впоратися з обсягами перевезень, навіть якщо вони зростуть. Він зручний завдяки своїй компактності. Саме ця його особливість дала змогу відпрацювати технологію таким чином, що пасажири, котрі летять транзитом, не проходять ані прикордонних, ані митних формальностей.

Крім того, у квітні плановано розширити зону прильоту й зону вильоту. Кількість стойок реєстрації буде збільшено удвічі. На наступний рік також заплановано спорудження нового термінала в аеропорту Бориспіль. А щодо гарантування безпеки польотів, то головні повітряні ворота країни посідають передові позиції у регіоні. Здана торік нова смуга відповідає усім міжнародним стандартам і всім необхідним критеріям. Вона єдина у регіоні сертифікована за найвищою міжнародною категорією. Тож для розвитку і збільшення обсягу перевезень є всі умови. Треба тільки розвивати структуру сервісу. Але це, — сказав Григорій Гуртовий, — завдання простіше, аніж ті, що вже розв'язано нині.

Не хотіла сперечатися з Григорієм Аркадійовичем, але наша проблема з готелями, приміром, може за своєю складністю зрівнятися чи не зі злітною смугою... А готель і таке інше потрібне, якщо це аеропорт, який тепер стає транзитним.

Світлана ПИСАРЕНКО.
Фото Андрія ГОРБА.
(Далі буде.)

Під час прес-конференції у Бангкоку (справа наліво): Посол України у В'єтнамі Р. Білодід; генеральний директор авіакомпанії «АероСвіт» Г. Гуртовий; Надзвичайний Повноважний Посланник України в Таїланді І. Гуменний; прес-секретар авіакомпнії С. Куций.

ДУХОВНІСТЬ

Історія, яку написали всі

Вийшов у світ 600-й номер газети «Роден край» — додатку болгарською мовою до газети Верховної Ради України «Голос України».

1989 року в Одеській обласній газеті «Прапор комунізму» з'явився спеціальний випуск болгарською мовою «Роден край». Потім «Роден край» виходив як додаток до цієї газети.

Верховна Рада України ухвалила рішення про створення друкованих додатків до газети Верховної Ради «Голос України». З червня 1992 р. «Роден край», а згодом ще п'ять газет — румунська, татарська, польська, вірменська та єврейська — набули такого ж статусу. Співзасновниками «Роден краю» є газета «Голос України», Одеська обласна рада і трудовий колектив редакції «Роден край».

Головним редактором ось уже вісім років працює Дора Костова. З 1997 року газета в 2,5 разу збільшила свій обсяг та виходить регулярно на 8 і 12 сторінках щотижня. Постійні читачі чекають на неї по всій Україні.

Історію «Роден краю» написано всіма, хто вклав у його створення фізичні та інтелектуальні сили й уміння. Через газету вони передають свої знання і любов до всього національного, до землі, на якій народилися й виросли. Видання робить свій внесок у становлення української державності, розвиток демократії та реалізацію етнополітики в країні, а також у зміцнення україно-болгарських міждержавних відносин.

Марина ПЕРЕЛІ.

Освячено каплицю

у Міжрегіональній академії управління персоналом Сербської православної церкви, збудовану у пам'ять безневинних жертв натовських бомбардувань Югославії у 1999 році. Каплицю зведено з благословення глави Сербської православної церкви Патріарха Павла на місці, яке було освячене настоятелем Української православної церкви Митрополитом Київським і Всієї України Володимиром.

На спільному богослужінні каплицю освятили єпископ Бачкі Іріней та керуючий справами УПЦ єпископ Переяслав-Хмельницький Митрофан.

«Під час натовської агресії на Балканах загинули більш як дві тисячі безневинних людей, які сьогодні поминаються ієрархами Сербської та Української православних церков. Такі події потрібні, бо освіта без духовності неможлива», — зазначив президент МАУП Георгій Щокін.

У церемонії взяли участь міністр релігій Республіки Сербія професор Воїслав Міловaнович, голова Державного комітету у справах релігії Віктор Бондаренко, віце-президент Парламентської асамблеї Ради Європи, народний депутат України Борис Олійник, Надзвичайний і Повноважний Посол Союзної Республіки Югославія в Україні, доктор Раде Філіпович, ректор Київської духовної академії, протоієрей Микола Забуга, представники громадськості, відомі освітяни та науковці.

Єпископ Бачкі Іріней та міністр релігій Республіки Сербія професор Воїслав Міловaнович вручили президенту МАУП Георгію Щокіну орден Святого Сави I ступеня, яким його нагородив Патріарх Сербський Павел.

Двері у під'їзд — засіб від апатії

Віталій Хомутинник: «Головне — люди нам повірили»

Розвиток місцевого самоврядування залишається однією з гострих проблем суспільно-політичного життя України. Над її вирішенням активно працює член фракції «Регіони України» Віталій Хомутинник, який уже кілька років практично, а не теоретично вирішує проблеми місцевого самоврядування у своєму окрузі. Ми попросили його поділитися надбаним досвідом.

— Віталію Юрійовичу, хоч ви ще молодий, але вже встигли попрацювати в органах представницької влади різних рівнів. Розкажіть, будь ласка, про свій доробок.

— У Макіївці я займався, з одного боку, бізнесом і виробництвом, а з другого — громадською діяльністю. 1998 року мене було обрано депутатом районної ради, і на вирішення проблем району я витрачав десь десять відсотків часу. Якось я зрозумів, що на зустрічі з виборцями, розвиток комітетів самоорганізації населення у мене йде половина робочого часу. Коли я усвідомив, як мене захопила громадсько-політична складова мого життя, надійшов час парламентських виборів. Після перемоги на них я повністю поринув у цю діяльність.

— З чого все почалося?

— Щоби зрозуміти, що таке самоорганізація населення, треба розглянути структуру самоврядування в Україні. Найближчі до народу районні ради, тому у нас виникла ідея створити прошарок між мешканцями і найближчим до них органом місцевого самоврядування. Ним стала рада громадського самоврядування, створена мешканцями мікрорайону Сонячний у Макіївці. За нашою задумкою, рада мала вирішувати проблеми кожної вулиці, будинку, під'їзду.

— Складно було створювати структуру, що не має великих фінансових ресурсів для вирішення проблем мешканців мікрорайону?

— Нам довелося пройти кілька організаційних етапів, як і передбачалося законом. За рік—півтора ми розгорнули активну діяльність у мікрорайоні. Головне — люди повірили. Ми створили структуру, до складу якої увійшли голови будинкових комітетів, відповідальні за під'їзди, що об'єдналися в раду самоврядування мікро-району. Найактивніші мешканці ввійшли до правління ради.

— Яку реальну допомогу було надано мешканцям мікрорайону?

— Щоб зрозуміти масштаб нашої роботи, нагадаю: у нашому мікрорайоні близько 10 тисяч мешканців, 90 під'їздів, понад 30 великих дев'ятиповерхових будинків та ще значна частина приватного сектору. За півтора року роботи ми встановили в усіх під'їздах металеві двері з кодовими замками, посадили понад 10 тисяч дерев, облаштували дитячі майданчики, зробили нормальне освітлення вулиць. Для охорони наших досягнень відновили добровільну народну дружину. Зробили доброю традицією проведення суботників. Гадаю, головним підсумком нашої роботи стало розуміння мешканцями мікрорайону, що весь масив — їхній рідний дім. Я часто наводжу такий приклад: у приватному секторі на подвір'ї завжди прибрано, а у великих будинках усе, що за межами квартири, уже нікого не цікавить. Ми кардинально змінили це ставлення.

— Ваші дії знайшли визнання і на міському рівні?

— Уже через півтора року після початку нашої роботи під час проведення Дня міста (а в Макіївці мешкає, нагадаю, 450 тисяч чоловік) наш мікрорайон було визнано кращим у місті. На досвід Сонячного почали звертати увагу інші мікрорайони й селища, і ми охоче ділилися своїми надбаннями. Приємно, що вони усюди сприймалися «на ура». Міська влада і районні ради, розуміючи, яку допомогу їм надають ради самоорганізації населення, уже цього року в міському бюджеті передбачили кошти на заробітну плату головам і секретарям рад громадського самоврядування. Люди відчули, що вони не просто потрібні і про них пам'ятають. Вони зрозуміли, що стали реальною опорою місцевої влади. Тому я пов'язую посилення ролі місцевого самоврядування з розвитком органів самоорганізації населення. Позитивний досвід, надбаний у Макіївці, вже почали запозичувати в інших містах і регіонах. Підраховано, що за один рік за рахунок позабюджетних коштів було виконано робіт на 500 тисяч гривень. Для міста — це значна сума. Та головне — не витрачені гроші. Головне — люди зробили це самі для себе.

— Як можна поширити макіївський досвід на території всієї України?

— Наприкінці 2001 року було ухвалено Закон України «Про органи самоорганізації населення». Він надає право місцевим радам розвивати органи самоорганізації населення. Інша річ — не в кожній місцевій раді розуміють, яку допомогу вони можуть отримати. Потрібна популяризація на показових прикладах ефективності й результативності роботи органів самоорганізації населення.

— Скажіть, за допомогою яких важелів удалося зацікавити людей, які ще вчора ніяк не облаштовували подвір'я й під'їзди?

— Чудово розумію, що зацікавити людей доволі складно, особливо в нинішній атмосфері апатії і зневіри. Щоби залучити громадян до роботи на суботниках, ми від ради самоврядування встановили стимул для кращого під'їзду — металеві двері. На наступний суботник — троє таких дверей. Народ побачив, що це реальна допомога, повірив у серйозність нашого бажання обстоювати інтереси мікрорайону. Втім, на організацію роботи у нас пішов десь рік. Зізнаюся — не всі підтримали наші ініціативи. У нас був кістяк, на який можна було спертися — до 100 осіб, а решта мешканців брали участь у наших акціях, як стачило сил і бажання. Нам удалося провести через місцеву раду рішення про списання сум, витрачених мешканцями під'їзду на облаштування подвір'я чи під'їзду, з їх заборгованості у комунальних платежах. Це стало добрим стимулом для багатьох, адже борги з квартплати часто не платять тому, що не бачать, куди і на що йдуть ці кошти.

— Чи плануєте ви внести якісь зміни до закону про органи самоорганізації населення?

— Я підготував кілька змін, що стосуються досить важливих моментів. По-перше, вважаю за можливе об'єднання органів самоорганізації у структурі місцевої ради в асоціації. Це зроблено за результатами нашої роботи в Макіївці. Там працює понад 30 комітетів, які діляться досвідом і допомагають один одному на неформальній основі, а хотілось би зробити цей процес постійним і професійним. Друге стосується того, що до органів самоорганізації можуть входити люди, які не мешкають у цьому мікрорайоні. Це дасть можливість депутатам місцевих рад активніше працювати з органами самоорганізації, а також урегулювати питання, пов'язані з делегуванням повноважень від місцевих рад.

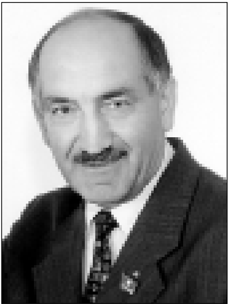
— Наскільки вам допомогли комітети самоорганізації населення під час виборчої кампанії?

— Відповім просто: якби не їхня підтримка, я з вами зараз як депутат не розмовляв би. Я високо ціную довір'я моїх земляків і намагатимуся його виправдати. Коли я йшов до Верховної Ради, мене знали в кожному селищі і в кожному мікрорайоні за моїми справами. Це робилося не під час виборчої кампанії, а до неї. Із 120 тисяч тих, хто проголосував у моєму окрузі, 72 тисячі віддали свої голоси за мене, 25-річного хлопця. Не виправдати такого довір'я не можна.

Володимир ЛОБАНОВ.

Великий Жовтень: свято, яке назавжди з нами

11 листопада 2001 року на одному з телеканалів, який до цього часу зветься чомусь Першим (за рівнем нечуваного підлабузництва перед гарантом Конституції та арбітром нації?) та ще Національним (хоча саме тут правильніше його було б визначити колабораціоністським!), під орудою ідейного підпанка Долганова в щотижневій програмі «7 ночей» відбулося інтерактивне опитування громадян з приводу їхнього ставлення до святкування 7 листопада — річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Демократія, братове! Було проведене з цього приводу ще й спілкування в прямому ефірі з громадянами, які перебували на столичному Хрещатику.

Телеглядачам запропонували запитання «Чи вважаєте ви святом 7 листопада?» та для вибору три варіанти відповіді: 1. Так; 2. Ні; 3. Я вже забув, що є таке свято.

Ось результат інтерактивного опитування, в якому взяла участь рекордна кількість — 7121 — телеглядачів. Відповіли «так» — 39 %, «ні» — 36%, «Я вже забув, що є таке свято» — 25 %. Народ пам'ятає своє свято! Що він і засвідчує щороку масовими маніфестаціями та мітингами не лише в столиці та обласних центрах, а й у всіх куточках України.

Приблизно в такій самій пропорції відповів у прямому ефірі й Хрещатик. Від чого тодішнього телеведучого пана Долганова відверто перекосило і він голосно констатував, що владі є над чим замислитися з цього приводу.

Минув рік. 31 березня 2002 року в Україні відбулися чергові вибори до Верховної Ради України та рад усіх рівнів, у серпні-вересні була створена антикучмівська опозиція та розпочалася всеукраїнська акція громадянського протесту «Повстань, Україно!», а в жовтні відбувся громадський трибунал над Президентом України громадянином Л. Кучмою. Чи вплинуло це на настрої людей щодо святкування 7 листопада — річниці Великої Жовтня?

З 18 по 29 жовтня 2002 року соціологічна служба Центру Разумова (який, до речі, існує на американську та європейську «халяву»), провела в усіх регіонах України дослідження стосовно ставлення людей до свята 7 листопада. Результати вразили самих дослідників: незважаючи на шалену 10-річну антикомуністичну пропаганду, 51,3% опитаних позитивно ставляться до дня Великої Жовтневої революції (16,3 % — вважають цей день найбільшим святом і 35 % — таким, як інші сучасні офіційні свята), а 38,6 % вважають цей день звичайним і тільки 7,3 % ставляться до нього відверто негативно.

Цікаве порівняння відповідей респондентів цього дослідження з їхньою думкою про День незалежності. Справді великим святом його вважають лише 17,1 % громадян України, а таким само, як інші офіційні свята, — 35,2 %! Звичайний вихідний він для 35,2 % опитуваних, а 9,4 % впевнені в тому, що цей день повинен бути робочим. Як то кажуть — «приїхали!» На мою думку, зрозуміло, чому: комусь бублик, а комусь — дірка від бублика! Свято Незалежності непомітно перетворилося для більшої частини народу на будні незалежності...

До цього нагадаю, що у Верховній Раді України 3-го скликання на вимогу Звернення III з'їзду Організації ветеранів України, який відбувся в лютому 2000 року, групою народних депутатів України з фракції комуністів (Ю. Соломатін, А. Ведмідь, П. Цибенко, О. Бондарчук та інші) було внесено проект закону «Про внесення змін до статті 73 Кодексу законів про працю України» (реєстраційний № 6064 від 12.09.2000 р.). Його підтримали Комітет з питань соціальної політики і праці, Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів, фракція комуністів, він пройшов бурхливе перше читання, а голосування з нього відбулося 15 листопада 2001 р., але він не набрав необхідної кількості — 226 — голосів.

Із зареєстрованих у залі 396 депутатів тоді проголосували так: «за» — 157 (Компартія, Соцпартія, ПСПУ та деякі позафракційні депутати), «проти» — 45 (переважно «РіПка» та рухівці всіх мастей), «утрималися» — 2, «не голосували» — 192 (так звана пропрезидентська більшість, тобто центристи всіх кольорів).

Так розійшлася думка народу, насамперед ветеранського загалу, з думкою обраних саме ним представників до Верховної Ради України.

Прикро, але факт: 251 депутат, тобто наявна тоді парламентська більшість, до якої належали фракції СДПУ(о), НДП, Зелені, «Трудова Україна», «Солідарність», «Регіони України», «Яблуко», обидва Рухи, «Реформи і Порядок», навіть «Батьківщина», яка гралася у свою начебто опозиційність, пішов усупереч думці народу і не підтримав вимоги ветеранів про поновлення історичної справедливості — повернення святкових днів 7—8 листопада, річниці Великого Жовтня.

Поіменні результати цього голосування було надіслано до відома на адресу Організації ветеранів України, всіх її обласних структур з проханням врахувати на майбутніх виборах політичну позицію відповідних народних депутатів України. Для декого з них це справедливо «вийшло боком» на виборах 31 березня 2002 року.

У новообраній Верховній Раді України (4-го скликання) на доручення фракції мною було повторно запропоновано для розгляду законопроект «Про внесення зміни до статті 73 Кодексу Законів про працю України» (реєстраційний № 2068 від 19.08.2002 р.) — про відновлення 7—8 листопада — річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції, як святкових.

24 жовтня 2002 року о 18 годині 16 хвилин відбувся момент істини — голосування з цього законопроекту. Із зареєстрованих у залі 343 депутатів проголосували: «за» — 110 (Компартія — 58, Соцпартія — 17, навіть «Європейський вибір» — 15, СДПУ(о) — 5, БЮТ — 4, ППУ і ТУ — 4, «Народовладдя» — 4, «Деміціативи» — 2, позафракційні — 1); «проти» — 12 (СДПУ(о) — 4, «Народний вибір» — 3, «Деміціативи» — 2, ППУ і ТУ — 1, «Народовладдя» — 1, позафракційні — 1); «утрималися» — 1, «не голосували» — 220 (так звана пропрезидентська більшість та блок Віктора Ющенка «Наша Україна»).

Так іще раз розійшлася думка народу, насамперед ветеранського загалу, з думкою обраних саме ним представників до Верховної Ради України.

Тому було б доречно ветеранському загалу запросити своїх народних депутатів, які голосували всупереч думці народу або пішли в «тінь», тобто загалом не голосували, — до звіту про свою діяльність. Маємо дійти висновку: хто є хто?

Пан Долганов у своєму коментарі, коли він закликав владу замислитися над результатами інтерактивного опитування про святкування в народі 7 листопада, здається, мав на меті щось інше, ніж підтримка народної думки. А саме, що та як ще слід зробити колабораціоністському режиму, щоб остаточно звести нанівець народну пам'ять про власну перемогу в жовтні 1917 року та ще ефективніше єврозомбувати майбутню опору режиму — покоління «пепсі». Того самого покоління, яке пан Долганов і Ко, як гамельнський щуролов з відомої німецької казки братів Грімм, уводять в безодню, з котрої немає повернення. Гірко, але це факт!

Так, ми досить різні. Так сталося за різних обставин і не сьогодні.

Навіть в Ісуса Христа серед учнів був один улюблений, якого звали Юдою. Навіть у старого козацького полковника Тараса Бульби були два такі різні сини: старший Остап, патріот православно-слов'янського світу, і молодший Андрій — європройдисвіт Юда. Так і нині в нашому суспільстві є дві гілки українства — патріотів Вітчизни, сучасних тарасів та остапів, і євроколабораціоністів та європройдисвітів — проклятих батьками андріїв.

Чи з'явиться, нарешті, новий Тарас Бульба, коли і як він напоумить славних пращурів правнуків поганих? Ось у чому питання та ось що більш за все жахає таких підпаханків, як Долганов і Ко. Історичний позов до відповіді перед Його Величністю Народом не забариться!

А народ пам'ятає своє свято — 7 листопада, річницю Великої Жовтневої соціалістичної революції, та продовжує його святкувати. Цього року в Києві у відзначенні 85-ї річниці Великого Жовтня в будений день узяло участь не менш як 5 тисяч людей! Це засвідчило: свято Великого Жовтня назавжди з нами.

Юрій СОЛОМАТІН, народний депутат України.

Не бійтеся суду. Там знаходять правду

У листопаді цього року обрано нового Голову Верховного Суду України. Як уже повідомляла наша газета, ним став Василь МАЛЯРЕНКО.

— Василю Тимофійовичу, навколо виборів Голови Верховного Суду України вирувало стільки пристрастей, що порівняти їх можна хіба що з виборами до парламенту країни. Вам навіть загрожували.

— Так, погроза була. Реальна і серйозна. Тому я був вимушений звернутися до Генеральної прокуратури. Подальший аналіз ситуації і його висновки свідчать про те, що погроза пов'язана з висуванням мене на посаду Голови ВС. Хочу додати, що за тридцять років суддівської кар'єри мені ніхто ніколи не погрожував. Хоч я і розглядав безліч усіляких справ, повірте, серйозних і надто серйозних. Подальший розвиток подій (після порушення кримінальної справи) також свідчить, що певні кола були зацікавлені в тому, щоб я не пройшов на цю посаду. Зокрема, це поява (за два дні до виборів) заяви про необхідність притягнення мене до кримінальної відповідальності.

Сьогодні Генпрокуратура і далі здійснює необхідні процесуальні дії з розслідування кримінальної справи, порушеної за фактом погрози моєму життю та здоров'ю.

— Деякі політики, певна частина громадськості упевнені в тому, що ви — людина глави президентської адміністрації Віктора Медведчука. Як прокоментуєте це?

— По-перше, я людина своїх батька і матері. По-друге, щоб стверджувати, що я людина Медведчука, треба мати якісь підстави. Сьогодні підґрунтя для цього, окрім балачок, немає. Я ніколи до обрання на посаду з В. Медведчуком не працював, не мав жодних приватних контактів. Та й В. Медведчук не може мати, як і будь-хто в нашій державі, вплив одразу на 49 членів пленуму ВС, які обрали мене на посаду голови суду.

Треба усвідомити, що мій прихід на посаду Голови Верховного Суду, як і прихід до Генеральної прокуратури Святослава Піскуна, а також прихід до Кабінету Міністрів Віктора Януковича — це, з точки зору філософії, необхідність, викликана часом, обставинами життя в нашому суспільстві. Окрім того, сам час, обставини, які склалися в суспільстві, потребують, щоб на цих посадах працювали люди з відповідними якостями. В. Янукович, С. Піскун, В. Маляренко вони десь схожі один на одного. Себто це люди з чіткою орієнтацією, з відповідним характером, з певним баченням того, що і як робити в державі, щоб вона зміцнювалася, а добробут населення підвищувався, щоб закон і справедливість у країні були на першому місці.

— Поділіться з нашими читачами своїми планами стосовно організації роботи Верховного Суду України, проведення судової реформи в Україні, зміцнення ролі суддів у формуванні правової держави, поваги до судів?

— Це тема дуже велика. Я навіть зробив доповідь про це на пленумі ВС. Основне завдання судової реформи — щоб громадяни нашої держави почувалися в суді якомога комфортніше, захищеніше. Ведеться робота і щодо виправлення судових помилок. Адже наслідки судової помилки для конкретної людини можуть бути катастрофічними. Стосовно суддів хочу сказати, що вони надзвичайно завантажені роботою. Це стосується суддів усіх рівнів — від районної ланки до Верховного Суду. Щоб зменшити це навантаження, сьогодні створюються касаційні та апеляційні суди. Зокрема, вони заберуть частину навантаження суддів Верховного Суду на себе. Стосовно суддів районної ланки плановано збільшити кадровий склад цих судів. Крім того, хочемо ввести спеціалізацію суддів. Суддя повинен розглядати окрему категорію справ. Це підвищить якість правосуддя, вироків та рішень, що прийматимуть судді. В деяких судах ми проводили моделювання цієї спеціалізації і упевнилися, що суддя розглядає справи швидше і якісніше.

— Щодо спеціалізації. Як ви ставитеся до створення в Україні судів у справах неповнолітніх?

— Ці суди ще називають ювенальними. Вони є в багатьох країнах світу, і це вважається нормальним явищем. Думаю, Україна рано чи пізно таки прийде до цього. Раніше, коли я був ще молодим суддею, ці справи, наприклад, розглядалися тільки головами судів — найдосвідченішими суддями. Сьогодні такого немає, і це негативно позначається на розгляді справ неповнолітніх.

— Як Василь Маляренко, Голова Верховного Суду України, планує побудувати відносини високої судової інстанції з Верховною Радою, народними депутатами України, Кабінетом Міністрів та іншими органами державної влади?

— З усіма гілками державної влади зв'язки були, є і будуть. Навіть плануємо ввести спеціальну посаду заступника Голови Верховного Суду, який відповідатиме за зв'язки з Верховною Радою, Кабінетом Міністрів та іншими органами держави, а також вирішуватиме аналітичні проблеми, кадрів тощо.

Потрібно, щоб і суспільство, і всі органи держави якнайшвидше усвідомили всю важливість суду в державі, зрозуміли, що суд — це авторитет держави, від рішень суду залежать економіка, інвестиційна політика держави, добробут населення. Вважаю, що державні органи повинні з розумінням ставитися до суду тому, що, як казали давні римляни, фундаментом держави є правосуддя. Суд в інших країнах світу — надзвичайно впливова структура держави. Суд зумовлює всіх до виконання законів, а виконання закону зумовлює зміцнення держави і підняття всіх рівнів існування суспільства. Рішення суду оголошується від імені держави, воно обов'язкове до виконання. Інша річ, як вони нині виконуються. На жаль, у посттоталітарних державах немає усвідомлення важливості суду. Я думаю, що поступово це прийде.

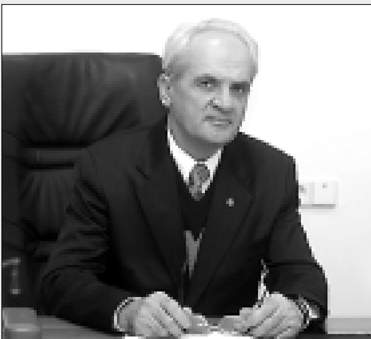
— До речі, як впливатиме ВС на виконання судових рішень?

— Верховний Суд не є установою, яка займається організацією виконання судових рішень. Але ми можемо здійснювати контроль за вчасністю направлення судами своїх рішень до державної виконавчої служби. В державі є відповідні структури, і кожна з них повинна займатися своєю справою. За судами немає функції контролю за виконанням рішень. А взагалі, думаю, що з часом обставини і життя змусять виконувати рішення суду, як належить. В нас уже є такі приклади. Громадяни почали подавати позови на дії працівників державної виконавчої служби щодо зволікання виконання судового рішення. Поступово люди зрозуміють, що невиконання судового рішення тягне за собою нанесення людині збитків, які вона також має можливість відшкодувати. Але цього разу вже за рахунок службових осіб та державних органів. Що активнішими будуть наші громадяни у справі захисту своїх прав, що більше довірятимуть суду, не боятимуться його, то швидше ми виправимо становище із виконанням судових рішень.

— Дякую за бесіду.

Сергій ДЕМСЬКИЙ.
Фото УНІАН.

ІЗ ДОСЬЄ РЕДАКЦІЇ

Василь Тимофійович МАЛЯРЕНКО *народився 18 жовтня 1941 року на Черкащині. Закінчив Харківський юридичний інститут. Працював суддею в Луганській області, з 1980 року — суддя Верховного Суду України. З грудня 1993 року — заступник Голови Верховного Суду України, очолював судову палату у кримінальних справах. З листопада 2002 року — Голова Верховного Суду України.*

Василь Маляренко — суддя вищого кваліфікаційного класу, заслужений юрист України, кандидат юридичних наук, доцент, має державні нагороди. Виховав сина і доньку, котрі, як і їхній батько, стали юристами. Має двох онуків.

ЗАКОНОДАВЕЦЬ

Дитину можуть одібрати і без позбавлення батьківських прав

НОВА НОРМА: Верховна Рада України ухвалила Сімейний кодекс України (далі — СК).

ЦЕ ОЗНАЧАЄ, що закон по-новому регламентує права та обов'язки батьків і дітей, зокрема у разі визначення походження дитини. На відміну від чинного Кодексу про шлюб та сім'ю України, СК досить детально регламентує складні життєві ситуації, що виникають під час визначення походження дитини від матері та батька, які не перебувають у шлюбі. Вперше регламентовано визначення походження дитини у разі штучного запліднення та імплантації зародка.

Відповідно до ст. 123 СК, у разі штучного запліднення дружини, проведеного за письмовою згодою її чоловіка, він записується батьком народженої його дружиною дитини. У разі імплантації в організм іншої жінки зародка, зачатого подружжям, батьками дитини визнається це подружжя. Такі само права батьківства отримує подружжя, якщо чоловік зачав зародок з чужою жінкою і цей зародок було імплантовано в організм його законної дружини.

Проте і законна жінка, **народивши дитя у шлюбі, має право оспорити батьківство свого чоловіка. Іншими словами, — законно визнати, що батьком цього дитяти є не її чоловік, а інша особа.** Щоправда, таку несподівану вимогу матері можуть задовольнити лише за умови, якщо справжній, фізіологічний, батько (та сама інша особа) протягом року з дня народження дитини визнає вимогу обґрунтованою і подасть заяву про своє батьківство. Цікаво, що СК передбачає можливість оспорювати не лише батьківство, а й материнство.

Визначаючи особисті немайнові права і обов'язки батьків та дітей, СК закріплює важливе правило: батьки мають рівні права та обов'язки стосовно дитини, незалежно від того, чи перебували вони в шлюбі між собою. Розірвання шлюбу між батьками, проживання їх окремо від дитини не впливають на обсяг їхніх прав і не звільняють від обов'язків стосовно дитини.

СК вперше запроваджує обмеження кількості імен дитини: їй можна дати не більш як два імені (наприклад, Марта-Марія), якщо інше не випливає із звичаю національної меншини, до якої належать мати і (або) батько.

До обов'язків батьків з виховання та розвитку дитини закон, зокрема, відносить забезпечення здобуття дитиною повної середньої освіти, підготовку її до самостійного життя. І водночас забороняє фізичні покарання дитини батьками, а також застосування ними інших видів покарань, що принижують людську гідність (батьки мають право обирати будь-які форми та методи виховання, крім аморальних або ж таких, що суперечать інтересам дитини). **Якщо дитина вважає, що батьки допускають зловживання своїми правами стосовно неї, вона має право звернутися по захист до органу опіки та піклування, інших органів державної влади, а з досягненням чотирнадцятирічного віку — то й безпосередньо до суду.**

Ухилення батьків від виконання батьківських обов'язків може мати різні правові наслідки, один з них — позбавлення батьківських прав. Згідно зі ст. 164 СК, матір та батька суд може позбавити батьківських прав, якщо вона (він):

1) не забрали дитину з пологового будинку або з іншого закладу охорони здоров'я без поважної причини і протягом шести місяців не виявляли до неї батьківського піклування;

2) ухиляються від виконання своїх обов'язків з виховання дитини;

3) жорстоко поводяться з дитиною;

4) є хронічними алкоголіками або наркоманами;

5) вдаються до будь-яких видів експлуатації дитини, примушують її до жебракування та бродяжництва;

6) засуджені за вчинення умисного злочину стосовно дитини.

Причім мати чи батько можуть бути позбавлені батьківських прав на всіх своїх дітей або когось із них. Звернення до суду з позовом про позбавлення батьківських прав законом дозволено одному з батьків, опікуну, піклувальнику, відповідним державним органам (опіки та піклування, прокурору), закладам охорони здоров'я чи навчальним закладам, а також особі, в чиїй сім'ї дитина проживає. Сама ж дитина може поставити так питання перед судом у разі досягнення чотирнадцятирічного віку.

ЗВЕРТАЄМО УВАГУ, що **новий закон передбачив можливість одібрати дитину в батьків без позбавлення їх батьківських прав.** Таке може статися за рішенням суду у випадках, передбачених пунктами 2—5 згаданої ст. 164 СК, а також в інших випадках, якщо залишення дитини при батьках небезпечне для її життя, здоров'я і морального виховання. У виняткових випадках, в разі безпосередньої загрози життю або здоров'ю дитини, орган опіки та піклування або прокурор мають право постановити рішення про негайне відібрання дитини від батьків. Тоді дитину передають другому з батьків, бабі, дідові, іншим родичам (за їх бажанням) або органові опіки та піклування.

ДЛЯ ДОВІДКИ: СК ухвалений парламентом 10 січня 2002 року. Він набирає чинності з 1 січня 2003 року. З повним його текстом можна ознайомитися в «Голосі України» за 26 лютого ц. р.

Микола МЕЛЬНИК,
кандидат юридичних наук.

Ведучі рубрики нагадують норму ст. 68 Конституції України:
«Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності»

Анатолій БЕНЬ,
оглядач «Голосу України».

Хай переможе кращий

КОНКУРС

Перше засідання організаційного комітету V Всеукраїнського конкурсу на краще юридичне видання, яке нещодавно пройшло в Києві, визначилося з керівним складом комітету та затвердило порядок організації і умови проведення конкурсу в 2002—2003 роках.

Базовими установами для першої конкурсної комісії (номінації — юридичні колективні та юридичні індивідуальні монографічні видання) визначено **Інститут законодавства Верховної Ради України;** для другої конкурсної комісії (номінації — юридичні підручники і навчальні посібники: практикуми, курси лекцій, хрестоматії та ін.) — **Одеську національну юридичну академію;** для третьої конкурсної комісії (номінації —науково-популярні, науково-практичні і довідкові видання у галузі права: збірники нормативних актів, коментарі, довідники та ін., а також періодичні юридичні видання, часописи тощо) — **Національну академію внутрішніх справ України.** Четверта конкурсна комісія (базова установа — **Київський університет права**) охоплює два позаномінаційних конкурси: на кращу студентську наукову публікацію в періодичних юридичних виданнях та на краще поліграфічне видання.

До 1 вересня 2003 року на конкурс приймаються опубліковані юридичні видання, а також видання, що оприлюднені за допомогою електронних засобів (Інтернет) у 2001/2002/2003 роках, які не брали участі в конкурсі 2000/2001 років і висунуті на конкурс вченими радами навчальних закладів та наукових установ, дирекціями видавництв і редакційними колегіями періодичних видань, колективами авторів, а також окремими авторами.

Підсумки конкурсу підбиваються, як завжди, напередодні професійного свята — Дня юриста (8 жовтня).

Переможцями визнаються кращі видання з урахуванням їх наукової і практичної цінності, актуальності, видавничої якості, доступності тощо.

Почесні відзнаки конкурсу присуджуються юридичним виданням, в тому числі періодичним, які визнані переможцями. Планується, що їх авторів буде нагороджено преміями. Розмір премій по номінаціях встановлюється: відповідно, перша премія — 3 тис. грн., друга — 2 тис. грн., третя — 1 тис. грн. Переможці в номінації студентських наукових публікацій у періодичних юридичних виданнях отримають премії, відповідно, 300, 200 та 100 грн.

У разі, коли переможцями визнаються декілька видань у рамках однієї премії, ця премія пропорційно розподіляється поміж відповідними виданнями.

Усі відзначені на конкурсі переможці, лауреати та видавництва нагороджуватимуться дипломами Спілки юристів України.

Олег СУХОРУКОВ,
секретар оргкомітету конкурсу.

ГЛОБУС

Нічия діаспора

ПРОДОВЖУЮЧИ ТЕМУ

Замість підручників — проза і вірші

На брак національної свідомості співвітчизників скаржилися в штабквартирі Спілки українців Румунії. Мовляв, не завжди вже й хочуть вони признаватися українцями, це ж бо результат політики часів Чаушеску (мову й літературу тоді не вивчали взагалі, українські ліцеї позакривали, бібліотеки пустили на макулатуру), і що ж тут поробиш, та й Україна зовсім не допомагає...

Здалося, однак, що в бухарестському офісі СУР панує чи то песимізм, чи то небажання щось міняти. В тому числі й зайнятися цією самою українською свідомістю, спробувати хоча б якось виправити становище з освітою, вимагати відкриття українських ліцеїв, активніше працювати з молоддю в місцях компактного проживання діаспори... Принаймні, жодних планів чи рішучості під час розмови зі згаданим вище Іваном Ковачем (який є, що цікаво, високопосадовцем міністерства освіти) та заступником голови СУР Михайлом Михайлюком кореспондент «ГУ» не почув. Бесіда вийшла якась дивна: співрозмовники ніби намагалися довести, що, як то кажуть, вже нічого не вдієш. Цікава, чи не так, позиція чисельної громадської організації, яка якраз і має відстоювати права української меншини, а не констатувати неможливість такого відстоювання? Звичайно, спілка щось робить, відбуває традиційні заходи, має їх усталений набір. «Ми проводимо олімпіади з української мови, преміюємо кращих учнів, забезпечуємо українців пресою та літературою, влаштовуємо новорічну ялинку, організовуємо фестивалі, даємо гроші на транспорт, якщо діти їдуть за кордон», — розповідає Іван Ковач.

Тут слід сказати, що предметом особливої гордості румунської влади є гарантоване представництво національних меншин у парламенті. Це справді чудово: під час виборів кожна нацменшина обирає свого депутата. Українців представляє нині письменник Степан Ткачук, він і очолює СУР. А спілка як офіційний представник української діаспори отримує на її розвиток кругленьку суму з державного бюджету: цього року це 14 мільярдів лей, а якщо в доларах — то понад 400 тисяч! «Усе, що ми просили дотепер від уряду Румунії, він нам дав. Треба тільки вміти просити», — рапортував на недавньому конгресі СУР Степан Ткачук.

Верхівка СУР, яка так гарно вміє просити гроші, має й цілковиту свободу в їх освоєнні, що активно й робить. Крім згаданих паном Ковачем заходів, видає багато книжок видатних членів спілки, особливо її голови, що, мабуть, покликано компенсувати очевидний брак українських підручників у школах. Видає також три газети українською мовою та письменницький журнал «Наш голос». Цікаво, що у своїй повсякденній роботі на благо української громади керівники СУР не цураються бути не лише знаними письменниками й поетами, а й простими дописувачами до друкованих органів спілки. Ось як гарно змалювала газета «Український вісник» одну з україно-румунських зустрічей на мості через Тису: «Між іншими, взяв слово з офіційної трибуни і Степан Ткачук. Він сказав, що цим символічним мостом першими пройдуть румунський національний геній Міхай Емінеску та український національний геній Тарас Шевченко, щоб Емінеску окупував Україну, а Шевченко — Румунію, бо коли обидві країни будуть окуповані національними геніями сусідніх народів, то між Румунією та Україною пануватимуть на віки вічні тільки злагода, дружба, взаємодопомога та сусідство. Степан Ткачук ще не закінчив свою промову, як натовп заворушився, а тривалі оплески зринули до небес журавлиними зграями. Мабуть, присутнім припала до душі й полюбилася метафора Степана Ткачука...» Автор замітки — сам Степан Ткачук.

Тим часом опоненти депутата (є там опозиційний, хоча й нечисельний Демократичний союз українців, ДСУР) стверджують, що верхівку СУР румунська влада просто-напросто купує. І ті великі кошти, які Спілка українців отримує на розвиток усього українства, насправді є своєрідним відступним її керівництву: щоб нібито ні в чому собі не відмовляли, але реальними потребами української громади не переймалися. На жаль, під час перебування кореспондента «ГУ» в Бухаресті Степан Ткачук не знайшов часу, щоб зустрітися з ним і розповісти про плани, ідеї, проблеми. Звісно, жодних претензій тут до нього немає: цілком можливо, що голова СУР саме вирішував якісь важливі для української громади питання. Та й іншого клопоту в Степана Ткачука нині вистачає. Річ у тім, що він потрапив до списків тих, хто за часів Чаушеску співпрацював з «секурітате», румунським аналогом КДБ (в Румунії є спеціальна комісія, яка займається відповідним розслідуванням, а результати своїх пошуків друкує у пресі). І тепер ДСУР подав на пана Ткачука до суду: мовляв, балотуючись у депутати, він не вказав цього факту своєї біографії, хоча за законом повинен був. Що й казати, ситуація пікантна: адже викорінення українства, румунізація нашої діаспори була відвертою політикою режиму Чаушеску, і саме спецслужби були сторожовими псами цієї політики...

Проїжджаючи місцями, віддаленими від Бухареста, зустрічаєш багато активістів СУР та й просто українців, що справді вболівають за свою справу, намагаються згуртувати навкруги себе співвітчизників. Та надто часто чуєш про обіцянки, які роздавали, але не виконали такі раді урядовим фінансуванням вожді спілки або про якусь вибірковість у допомозі; зустрічаєш і смішні приклади допомоги — такі, як уживаний і зламаний факсовий апарат чи телефон; бачиш убозтво шкіл в українських селах. «Спілка останнім часом стала надсилати газети, бо я з ними дуже сварився. Ткачук ще обіцяв «я вам комп'ютера куплю» — досі немає», — каже Микола Руснак, директор Кричунівської восьмирічки. «Доки національна совість не буде на рівні вимог, то й сподіваних результатів не матимемо», — це з однієї із статей Степана Ткачука.

Але ж дуже часто вимоги й прохання самих українців до спілки залишаються безрезультатними. Водночас, як видається, вимог катастрофічно бракує в діяльності самої СУР: починаючи з того, щоб добитися написів українською мовою на громадських закладах у селах, де компактно проживають українці (за законом це має бути, але дуже часто ігнорується місцевою владою), і закінчуючи описаними вище освітніми проблемами. А де ж, скажімо, була СУР, коли під час цьогорічного перепису українці масово ставали румунами? А де політична підтримка вимог, яку має забезпечити депутат від діаспори у парламенті? Влаштовувати кілька фестивалів на рік і видавати власні книжки — це, звичайно, потужний метод боротьби з румунізацією української меншини, проте з огляду на загрозливу ситуацію все ж таки, мабуть, недостатній. Справа може скінчитися тим, що книжки ті нікому буде читати.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

(Далі буде.).

(Продовження. Початок у № 228 за 4 грудня 2002 року).

У НОМЕР

Повії проти євангелістів

Чилійські повії протестують проти нової євангелістської церкви, яка з'явилася недавно в кварталі червоних ліхтарів міста Концепсьон. Гнів «жриць кохання» спричинив не сам факт появи церкви й місіонерського центру, а те, що їх розмістили в приміщенні найбільшого борделю в місті, виселивши перед тим звідти його колишніх мешканок. За словами повій, місіонери «поховали» їхній бізнес у цьому районі міста. «Ці євангелісти просто позбавляють дівчат роботи. Вранці вони вмикають голосну музику і заважають їм спати. Крім того, вони турбують клієнтів, що приходять у цей район», — сказала представник профспілки чилійських повій Марісол Сак'юз. За її словами, профспілка збирається подати на місіонерів до суду. «Ці люди, які говорять в ім'я Бога, чинять проти наших колег. Ми боротимемося проти них і не дозволимо знищувати наш квартал червоних ліхтарів», — заявила голова профспілки Сильвія Парада.

ФОТОФАКТ

Зірка Голлівуду Сільвестр Сталоне приїхав до Осаки (Японія), щоб... прикрасити 15-метрову ялинку своїми боксерськими рукавичками. Фани влаштували Рембо справжню овацію. Популярності Сталоне міг позаздрити навіть Дід Мороз.

Фото АП.

Напідпитку по зустрічній...

Днями в Бельгії на швидкісній автомагістралі з розділеними бетонним бар'єром напрямами було затримано п'яного водія, котрий проїхав зустрічною смугою 26 кілометрів. На щастя, зіткнень автомобілів не сталося, оскільки було дуже рано і рух ще не був інтенсивний. Під час допиту порушника в поліцейській дільниці одразу помітили його «неадекватну поведінку». З'ясувалося, що вміст алкоголю в крові водія більш як у п'ять разів перевищував допустиму норму, **повідомляє РІА «Новини».**

Великій ялинці — велике плавання

Найбільшу в світі «плаваючу» різдвяну ялинку урочисто відкрито в Ріо-де-Жанейро.

Як **передає агентство РІА «Новини»**, ця ялинка потрапляє до Книги рекордів Гіннесса уже сьомий рік поспіль, починаючи з 1996-го, коли її було встановлено вперше.

Висота ялинки, яка знаходиться в міській лагуні, — 82 метри. Вага — 350 тонн, вартість — близько 600 тис. доларів. Крім того, на ялинці змонтовано 2,8 млн. лампочок.

На урочистому відкритті ялинки було майже 10 тис. глядачів. Святковий концерт симфонічного оркестру і виконавців популярної естрадної музики закінчився яскравим піротехнічним шоу.

На подушці швидше

У Шанхаї проведено випробування першої комерційної траси потягів на магнітній подушці. Потяг подолав 30 км від шанхайського аеропорту Пудун до станції Луньян всього за вісім хвилин, розвинувши швидкість 405 км/год. «Успішні випробування підтверджують, що цю лінію буде відкрито для перевезення пасажирів уже наступного року», — повідомив в інтерв'ю газеті «Шанхай дейлі» офіційний представник шанхайської компанії з транспортного розвитку Ся Гуожун. Очікується, що потяги, поставлені з ФРН, зможуть перевозити по 960 пасажирів і відходитимуть від терміналів аеропорту Пудун кожні п'ять хвилин. Роботи зі створення цієї траси розпочали в березні і, як очікується, закінчать наприкінці року. Вартість проекту оцінюють у 10 млрд. юанів (1,2 млрд. дол.). Якщо ця лінія успішно працюватиме, то такі потяги в майбутньому підуть і на інших маршрутах Китаю.

ФОТОФАКТ

Теж ракурс!

Фото REUXTERS.

Викрадення року

Із голландського наукового музею в Гаазі було викрадено діамантове намисто і корони вартістю в кілька тисяч євро.

Заступник директора музею Боб Крезе повідомив, що точна вартість викраденого невідома. Вкрадено кілька предметів, які мають історичну цінність.

Прес-секретар музею заявив, що коштовності, які було виставлено напоказ, належали кільком королівським династіям Європи. Поліція розпочала розслідування.

Наш метал — ваші авто, або Про конфлікт інтересів

(Початок на 1-й стор.).

Сьогодні українська сторона прагне збільшити квоту на постачання металопродукції до Євросоюзу на 100—150 тисяч тон. Адже стосовно українського металу, який іде на Захід за цією квотою, антидемпінгові розслідування не проводяться. В цьому контексті для України стоїть ще одне вельми важливе завдання — отримати статус країни з ринковою економікою. Цей статус зможе захистити нашу продукцію від упередженого ставлення під час антидемпінгових розслідувань. Однак остаточні висновки комісії стосовно ринкового статусу української економіки ЄС обіцяє оприлюднити лише в березні наступного року. Хоча українська сторона на переговорах у Брюсселі домоглася того, аби попередні підсумки стали відомими вже в січні 2003-го.

Проте в останньому макроекономічному прогнозі Міністерства економіки України на кінець 2002-го та початок 2003 року зазначено: в Україні очікується збільшення обсягів експорту через поліпшення зовнішніх умов на ринках металів. Залишається сподіватися, що українські економісти розраховують у своїх прогнозах на значно ширші ринки збуту металопродукції, аніж європейський, оскільки очевидно, що в найближчому майбутньому збільшення квоти на український метал не відбудеться.

Ще однією причиною зіткнення економічних інтересів став імпорт автомобілів з Євросоюзу до України. Європейці не вдоволені розміром в'їзного автомобільного мита в Україні, яке становить 32% від митної вартості авто. І, природно, члени Євросоюзу вважають його зависоким. Українська сторона у Брюсселі наголосила на тому, що це мито збережеться на такому самому рівні доти, доки Україна не стане членом СОТ. Тоді, згідно з правилами, встановленими у Світовій організації торгівлі, в'їзне мито на автотранспорт становитиме лише 10%. Чи подіє подібний шантаж на європейців, аби вони посприяли нашому вступу до СОТ, поки що невідомо.

На тлі такого жорсткого економічного протистояння в зазначених сферах економіки політичні відносини між Україною та Євросоюзом, схоже, відійшли на другий план. Так, європейці, за словами В'ячеслава Медведєва, у відповідь на стратегічні європейські прагнення нашої держави порадили «більше зосередитися на змісті відносин», аніж на їхній формі.

Тетяна ПАСОВА.

Фото АП.

26 секунд дива

На півдні Африки і в Австралії вчора спостерігалося повне сонячне затемнення. В усіх африканських країнах подію відзначили фестивалями, розрахованими більше на туристів, які приїхали подивитися на затемнення. Наступне повне сонячне затемнення спостерігатиметься в цьому регіоні не раніше 2030 року.

На знімку: американський турист Лоран Іріні готується спостерігати сонячне затемнення в австралійському місті Ліндхарет, що за 700 км від Аделаїди. Це лише четверте затемнення в історії Австралії і його тривалість становила 26 секунд.

Трейд–клуб — стабільність, взаєморозуміння, довіра

Сьогодні міжнародний Трейд-клуб в Україні відзначає 10-річчя своєї роботи. Напередодні круглої дати члени організації на чолі з уже сьомим за рахунком президентом Крістіаном Гесслем, а також незмінним секретарем клубу та його ідейним натхненником Валерієм Балясним зібралися в столичному Будинку вчителя.

Нині Трейд-клуб об'єднує дипломатичних працівників майже 60 посольств і міжнародних організацій, акредитованих в Україні. Головна мета їхньої діяльності — надання інформаційної допомоги іноземним дипломатам, надання їм достовірних відомостей щодо економічного потенціалу й можливостей окремих регіонів і підприємств, а також організація зустрічей з керівниками міністерств, відомств і установ, що визначають економічну політику України.

На перший погляд здається, що дипломати працюють лише на себе, але це помилкова думка. Справа в тім, що подана ними у свої країни інформація щодо економічних можливостей України, щодо наших підприємств і бізнесменів, банківської системи та багато іншого дуже успішно працює на залучення в Україну іноземних інвестицій. Саме тому Міжнародний трейд-клуб в Україні завжди підтримували на державному рівні. За десять років роботи клуб відвідав усі області України, а деякі вже двічі й тричі. Цього року Трейд-клуб відвідав Вінницьку, Львівську, Одеську, Харківську й Полтавську області. Після відвідування дипломатами області в ній активізується зовнішньоекономічна діяльність. Наприклад, у Запорізькій області відкрили представництва компаній США, Туреччини, Македонії, Індії, Росії, Швеції, Словенії.

У виступі на святковому вечорі дуаєна дипломатичного корпусу, Надзвичайного і Повноважного Посла Вірменії в Україні Грача Сілваняна прозвучали такі цифри, появі яких ми багато в чому зобов'язані діяльності Трейд-клубу. Так, члени клубу сприяли надходженню іноземних інвестицій до ВАТ «Славутич» (10 млн. дол.). В Одесі уклали великий контракт із бізнесменами з Угорщини на постачання пластикових скляночок. У Чернігівській області, після відвідання Трейд-клубом у 1998 році, надійшла велика інвестиція з Бельгії у пивзавод. Поїздка дипломатів до Львівської області у 1999 році сприяла одержанню вільною економічною зоною «Яворів» іноземних інвестицій на загальну суму близько 100 млн. доларів. Велика частина з них надійшла у вигляді створення спільних українсько-польських підприємств за рекомендацією бюро торгового радника Посольства Польщі в Україні. А ще саме після поїздки Трейд-клубу до Криму у 1996 році місто Севастополь стало відкритим для іноземців.

Важко не погодитися з нинішнім президентом Трейд-клубу, торговим представником Посольства Австрії в Україні Крістіаном Гесслем, який на вечорі заявив, що «за 10 років клуб став авторитетною організацією, знаною за межами України». А перший президент Трейд-клубу, нині радник з економіки Посольства Угорщини в Україні і добрий друг нашої газети Тамаш Беркі побажав клубові таких само успіхів, яких він досяг за перше десятиріччя: «Майбутнім членам клубу буде легше, тому що вже заклали відмінну базу для торгово-економічних відносин». Ще один представник Угорщини, п'ятий президент клубу, а нині торговий радник при консульстві Угорщини в Ужгороді Берталан Сентпетері відзначив, що «крім економічних успіхів, вдячний клубові за нові знайомства, які переросли в міцну дружбу».

У переддень свого десятиріччя Міжнародний трейд-клуб почав реалізацію програми «Образ світу». Це програма створення системи підготовки й поширення інформації про різні країни — в першу чергу економічної. У рамках програми цього року здійснено багато проектів. Зокрема, створено дуже корисний сайт (www. imageofworld. org). Я думаю, він стане гарною підмогою для бізнесменів різних регіонів України. Сайт новий і тому ще не всі його сторінки заповнені інформацією. Приміром, поки що немає її, скажімо, щодо Угорщини. Однак щодо Італії та низки інших країн—членів клубу вона вже надана.

У цей святковий день ділові люди не тільки приділили увагу поздоровленням, врученню подарунків, підбиттю підсумків, але й з цікавістю ознайомилися з розповіддю про тернисту дорогу України до СОТ у виконанні **держсекретаря з питань Мінекономіки й з питань євроінтеграції Андрія Гончарука**. На думку держсекретаря, критика ЗМІ дій уряду щодо ведення ним переговорного процесу про вступ до СОТ свідчить про журналістський і суспільний інтерес до нього, а також є запрошенням до діалогу. Користуючись нагодою, він і запросив усіх на конференцію, присвячену наслідкам нашого вступу до СОТ. Вона відбудеться наступного тижня. Андрій Гончарук, судячи з його виступів на Трейд-клубі, налаштований оптимістично і переконливо запевнив іноземних дипломатів, що Україна де-факто — країна з ринковою економікою, а де-юре незабаром стане такою.

Яна СТАДІЛЬНА.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Дніпропетровськ

Три відкриття за один день

Візит в Україну Президента Словаччини Рудольфа Шустера завершився у Дніпропетровську. Це вже традиція, що своїх гостей Леонід Кучма насамкінець приймає на унікальному Південному машинобудівному заводі. «Такі ракети раніше я бачив лише в кіно», — зізнався Р. Шустер. Як повідомляє наш кореспондент Микола Нечипоренко, того дня в місті завершився і бізнес-форум українських та словацьких підприємців. З'ясувалося, що наші товари в Словаччині якщо і знають, то винятково металопродукцію і частково мінеральні добрива. Тому машинобудівна і особливо конверсійна продукція «Південмашу» для гостей стала нечуваним і приголомшливим відкриттям. В свою чергу, і наші ділові кола теж відкрили для себе, що Словаччина — це не лише кераміка, сантехніка та пакувально-обгортковий папір.

■ Київ

Світовий банк пропонує нову стратегію

В Україну з офіційним візитом прибула делегація Світового банку (СБ) на чолі з директором департаменту СБ в Україні, Молдові і Білорусі Лукою Барбоне. Програмою візиту передбачено зустрічі з Першим віце-прем'єр-міністром Миколою Азаровим і Міністром економіки і з питань європейської інтеграції Валерієм Хорошковським. Очікується також, що делегація СБ і представники Мінекономіки відвідають Львів і Полтаву. Там вони з представниками місцевих громадських організацій та ділових кіл обговорять нову стратегію допомоги СБ Україні.

■ Бухарест

Не домовилися

Україно-румунські переговори про режим держкордону та розмежування чорноморського континентального шельфу виявили «різні підходи сторін до траси держкордону, що проходить Дунаєм». Про це повідомив держсекретар МЗС Румунії Крістіан Діаконеску після завершення 14-го раунду переговорів. «Сторонам вдалося узгодити принципи регулювання виходу з Дунаю до Чорного моря і визначення морського кордону», — наголосив Діаконеску. Він припустив, що Бухарест змушений буде звернутися до Міжнародного суду в Гаазі, якщо сторонам не вдасться дійти компромісу з решти питань, зокрема й про острів Зміїний.

Наступний раунд відбудеться в Києві 10 січня, а закінчення переговорів заплановано на 1 червня 2003 року.

■ Брянськ

Партизанили?

Спецпідрозділ брянського СЗБРу в лісах, що поблизу Брянська, затримав 20 індійців. Як з'ясувалося, індійців було висланo з території України. З допомогою місцевого провідника вони намагалися нелегально перетнути кордон Росії і прямувати до Західної Європи на заробітки.

■ Париж

Щоб не «забруднити» лазурові береги

Французька морська влада не дозволила наблизитися до узбережжя мальтійському танкерові, такому самому, як «Престиж», що недавно затонув біля берегів Іспанії. Нині танкер перебуває за 200 км від узбережжя. На його борту більш як 80 тис. тонн мазуту.

■ Багдад

Перевірка триває

Інспектори ООН в Іраці розпочали перевірку комплексу Тувайта, що на півдні від Багдада, неподалік міста Сарабада. Тувайта — колишній науково-дослідний центр з розробок у галузі атомної енергії. На думку інспекторів, на об'єкті ведеться розробка ядерної зброї. Друга група міжнародних інспекторів вирушила на північний захід Іраку. Який об'єкт вони перевірятимуть — невідомо.

На знімку: після прибуття інспекторів на об'єкт під'їзди до нього заблокували.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото з архіву «ГУ».

Наша пошта

Біди маленького серця

Яке це все-таки велике диво — народження дитини! Ось вона лежить у люльці — така маленька й беззахисна. Добре, якщо народилася здоровою, міцною. А що робити, якщо у неї — уроджена хвороба, котра щохвилини забирає життя?

Порок серця. Щоб його позбутися, необхідна операція. Уявіть собі, що деяких дітей потрібно оперувати в перші два місяці життя. Інші можуть жити без операції до семи-восьми років. І лише деякі можуть чекати ще певний час.

Анюті п'five років. І стільки саме вона перебуває у черзі на операцію. Брак бюджетних коштів і бідність батьків змушують нещасних дітей чекати черги на можливість продовжити життя. Аня, дивлячись на інших дітей, також хоче бігати, стрибати, їздити на велосипеді. Та після перших спроб сердечко відмовляє, і вкотре дитина задихається.

— Мамо, допоможи! — благає вона. А мама плаче від безсилля. Адже сердечний клапан, що може врятувати Аню, коштує понад 1000 гривень. Такі гроші звичайна сім'я зібрати не може. За словами медиків, Ані залишилося жити не більше двох-трьох років.

Якоїсь миті з'явилася надія на порятунок. Цього року нарешті підійшла черга дівчинки на операцію. І навіть гроші з бюджету було надано. Годі й казати, як цьому раділи батьки й Анюта. Лікарі вже почали психологічно і медикаментозно готувати її до операції. Але в цей час в інших батьків народилася дитина також з пороком серця. І ступінь хвороби такий, що потрібно оперувати терміново. А в Ані запас — два-три роки. Якщо доживе. І якщо будуть гроші.

Друга історія схожа на першу. Світланка народилася в Диканьці в 1987 році з пороком серця. Хвороба поки що дозволяє їй жити. Усі ці п'ятнадцять літ вона чекає і без надії сподівається. Постійно комусь потрібна операція більше, аніж їй. А Світланку все на потім залишають.

Дітей, які потребують операції і котрим дали групу інвалідності, у Полтавській області майже 60. Про кількість дітей, котрі вмирають без операції, невідомо нічого. А скільки ще зупиниться маленьких сердець без державної підтримки?..

Людмила ТОКАРЕВА.

Підварівка
Полтавської області.

Спасибі тобі, Дон-Жуане!

Примхи долі

В особистому житті Ліді не щастило. Вчилася вона в жіночій школі, потім — на філологічному факультеті університету, тепер працювала в редакції, де, як відомо, чоловіки трапляються нечасто, а вже неодружені — й поготів. Перспективи були зовсім марні. Дві поспіль довгорічні, платонічні і нерозділені закоханості розради не додавали, хіба що посилювали закомплексованість. Про якісь шлюбні оголошення чи бюро знайомств у ті часи згадувано хіба що як про найогиднішу й найганебнішу ваду капіталістичного суспільства. Тому...

Коли у великій кімнаті, де киснули семеро дівчат, з'явився високий чорнявий красень — художній редактор з веселою усмішкою й бісиками у примружених очах, усі серця прискорено закалатали. Та ба! Новий співробітник був одружений, мав уже дев'ятирічну дочку.

Проте невдовзі між Русланом і Лідою встановився якийсь дивний зв'язок. Вони, навіть не дивлячись, відчували присутність і погляд одне одного. Він показував їй кумедні карикатури на співпрацівників і високе начальство, вона перекладала для нього рекламі й буклети виставок польської книги і чеських плакатів. Колись розповіла, що японці замість традиційного європейського «алло!» раніше відповідали по телефону «мосі-мосі». Руслан довго сміявся, але слівце запам'ятав. Відтоді, телефонуючи до Ліди додому, вітався лише по-японському. А потім вона стала для нього «Моя Мосі!»

Як він умів гарно виявляти свою увагу! Скажімо, на день народження подарував омріяний двотомник Бенуа. Приносив то квитки на «Варшавську мелодію» з незрівнянною молоденькою Роговцевою, то перепустку на перегляд конкурсних фільмів Каннського фестивалю. А міг у розлюченій юрбі перед ялинковим базаром із кривулястими напівголими сосонками якось вичарувати пухнасту густо обвішану шишечками ялинку, навколо якої метрів за десять віяло пахощами смоли. Коли десь наприкінці лютого спалювали красуню-ялинку у грубці, кожна гілочка вибухала сліпучим святковим феєрверком. Аж тріскалися від жару кахлі на грубці!

Під цією ялинкою вони зустрічали свій перший і останній Новий рік.

Невдовзі після того Ліду раптом викликали до відділу кадрів.

«Кадровик» був ввічливий і навіть співчутливий. До нього звернулася дружина Руслана Гайдая. Тож він мусить зреагувати на сигнал.

— Я вірю, що між вами нічого серйозного немає, але — стережіться. То дуже небезпечна людина. Він вісім років відсидів у таборах за вбивство. А такий невеликий строк отримав через те, що дівчина з п'яної компанії, де сталася бійка, назвала себе його нареченою і дала свідчення, ніби убитий до неї чіплявся. Вони одружилися в Сибіру, потім вона тут народила дочку і чекала на нього всі ці роки. Тож...

Ліда вдивлялася в обличчя Руслана. Ні, неможливо! Вона ніколи не бачила його не те що лютим, але просто похмурим, неусміхненим. Не бачила п'яним. Якось, коли Руслан снував перед нею плани на майбутнє, вона запитала його:

— А Неля (так звали його дружину)?

— Неля? Не думай про неї, вона доросла, дасть собі раду.

— А я?

— А ти — моя маленька Мосі! (Ліді було вже двадцять п'ять).

— А Світланка (так звали його дочку)?

— Що тобі до неї! У нас буде своя Світланка...

А потім настала чергова реорганізація. Ліда з Русланом опинилися в різних установах. Ніби й недалеко, але телефонував він до неї не часто.

У новому інституті Ліда познайомилася з гарним хлопцем. Незабаром і побралися.

У Палаці одруження до неї підійшла знайома, котра працювала тепер в одному відділі з Русланом.

— Ти не ображайся, Лідочко, я сюди завітала, щоб подивитися, чи все в тебе гаразд. Чи ти, бува... Адже всі знали, що ви з Русланом...

— Ні, у нас з ним нічого не було. До речі, як він там?

— Лихо та й годі! Працювала в нас одна дівчинка, Віка, після десятого класу. Недавно приходить її мати в сльозах: виявляється, мала вагітна від Руслана і відмовляється робити аборт. Із дому втекла, живе у подружки... Ну, викликав директор того джигуна, а той сміється: наклепи, нічого в нас з нею не було... І, уяви, Лідочко: втрутилася його дружина. Поїхала до тієї подружки, забрала Віку, сказала: житимеш у нас, аж поки народиш дитину. А там подивимося... А Руслана нагнала, і де він тепер живе, ми навіть не знаємо. А тим часом на його адресу прийшла телеграма із Самарканда: «Зустрічай Борисполі. Хаммі». От Неля прихопила із собою Віку та Світлану й зустріла в Борисполі туркменочку Хамізу, показала їй: оце Русланова дочка, а оце його дві дружини. Купила бідолаці квитка й випровадила додому...

* * *

Ліда з Віктором прожили довге щасливе життя. Не пригадати, чи й сварилися коли. Виростили трьох дітей. Уже й онук бігав...

Аж якось тихого весняного дня Ліда почула трохи несміливе запитальне:

— Мосі?..

Глянула — і остовпіла. Невже таки правда — легенда про Дон-Жуана, який ніколи не старіється, а лише мандрує світами, зводячи жінок? Перед нею стояв Руслан — стрункий, гарний, хіба що трохи скроні припорошила сивина. Чорні кучері по-молодечому забрано у хвіст на потилиці...

Вони сиділи на лавочці на осонні.

— Ну як же ти, Руслане. Як Неля?

— Неля померла шість років тому від раку...

— А Світланка?

— Уже доросла... Зараз покажу.

На фотографії на тлі чудового гірського краєвиду —двоє вершників: чорнява красуня в циліндрі і... Руслан у загонистому капелюшку з пером.

— Де це?

— Альпи. Австрія. Світлана захопилася кінним спортом, там на змаганнях познайомилася з одним паном — має кінний завод. І я там працюю, природа гарна, та й коней люблю змалечку...

— А яким чином ти тут, у Києві?

— Не вгадаєш! До сина приїхав, він оце зараз закінчує університет. На журналіста вивчився.

... Раптом Ліда пригадала.

— Стривай! Це — син Віки?

— Хіба ти знаєш її? Так. Я всиновив його, а виховувала, вважай, Неля.

— А... Віка?

— Та... з дурної голови полізла п'яна купатися і втонула. Не повіриш, де — в Ірпіні!

Ліда відчула, як, попри яскраве сонечко, по спині поповзли мурашки...

— Та що це ми все про сумне?! Як ти, моя Мосі? Стільки років тебе не бачив...

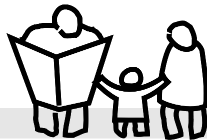
— Зі мною все гаразд, Руслане. Спасибі тобі...

— За що — мені?

Вона не відповіла, але добре знала, за що. За те, що розбудив, навчив цінувати себе і того, хто поруч, за те, що дарував лише світло й тепло, що не спалив, не понівечив життя, дав зазнати справжнього людського щастя. Спасибі тобі, Дон-Жуане!

Ірина КАЛІШЕВСЬКА.
Фото
Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Сердечний клапан, що може врятувати Аню, коштує понад 1000 гривень. Такі гроші звичайна сім'я зібрати не може

Життя енергій в домівці

Моя фортеця

Передовсім подумайте, що б ви відповіли на таке запитання: «Як здоров'я вашої домівки?». Гадаю, що одні розгубляться. Другі одразу пригадають, що в квартирі так холодно, що ледве-ледве душа в тілі, що дах протікає та ще про низку сезонних хвороб нашого комунального господарства. Треті у відповідь на таку незвичну турботу про їхнє житло можуть і обуритися: а до чого тут дім?

А до того! Адже згідно з давнім китайським мистецтвом життя в гармонії Фен-шуй людина живе в чіткому взаємозв'язку з простором, що його оточує. Спочатку вона облаштовує свій дім, керуючися внутрішнім станом, можна сказати, проектуючи свої проблеми на стіни свого житла. А затим уже помешкання починає впливати на свого господаря.

Одне слово, створюючи гармонію поруч, людина допомагає собі реалізувати свій життєвий потенціал, а не витрачає сили та енергію на подолання негатива, ним же і створеного.

Певна річ, будь-який медик підтвердить, що запилена, завалена мотлохом квартира здоров'я і бадьорості нікому не додасть. І для того, щоб розуміти, що галасливий проспект чи смітник поблизу будинку — не кращі сусіди, мудрецем бути необов'язково. Але китайські філософи стверджують, що впливати може і різкий колір, і неправильна розстановка меблів, та багато інших дрібниць, звернути увагу на деякі інколи просто бракує часу. Адже навколо нас циркулює особлива енергія, життєва сила, що пульсує у всьому живому, яка називається Ці. Вона приходить з сонячним світлом, вологою і повітрям (недаремно Фен-шуй перекладається — «вітер і вода»). І від того, через що вона проходить, залежить і те, що вона принесе з собою.

Другий принцип Фен-шуй — це зональність: підвладний нам простір поділений на зони, що відповідають за ті чи інші сфери життя. Є, приміром, у домі місце, пов'язане зі знаннями:ось куди варто поставити письмовий стіл школяра. І навпаки, потрапивши в зону тиші, навіть відмінник може швидко скотитися у двієчники. Є в домі зони, що відповідають за здоров'я і кар'єру, за творчість і традиції, за багатство і стосунки батьків і дітей. Звичайно, переставити меблі, заполонити домівку квітами і повісити китайські дзвіночки може фактично кожний. Набагато складніше знайти закономірність, створити баланс домашнього організму — це вже мистецтво.

Споконвіку в житті Китаю Фен-шуй посідав не менш важливе місце, ніж мистецтво, медицина чи армія. Тисячоліттями мудрість предків передавалася з покоління в покоління, збагачуючися новими знаннями. Останні роки небувалої популярності Фен-шуй набув серед європейців й особливо американців. Але до питання вони підійшли прагматично і просто: ретельно вивчили практичну частину (верхівку айсберга), відсунувши на задній план все незрозуміле і те, що не піддається поясненню сучасною наукою (велетенський пласт давньої культури). Так зробіть і ви. Принаймні подивитися на своє житло по-новому, творчо і водночас критично нікому не завадить.

Отже, що таке добре згідно з Фен-шуй?

■ Кімнати зробіть якомога світліші й чистіші, а в темних кутках для приваблювання Ці повісьте китайські дзвіночки. Не забувайте також регулярно провітрювати житло.

■ Ніщо так щедро не поділиться з вами позитивною енергією в домі, як кімнатні рослини з круглим листям.

■ Відокремте спальню від гардероба: неможливо відпочити в кімнаті, де влаштовано звалище. І пам'ятайте: те, що ви бачите, коли засинаєте і прокидаєтеся, має позитивно налаштувати вас на цілий день.

І що таке погано?

■ Зберігати у домі багато непотрібного мотлоху, тижнями не витирати пил, кидати одяг де заманеться.

■ Прикрашати квартиру зрізаними, штучними чи засушеними квітами. Оточіть себе живим!

■ «Поселяти» у спальні телевізор, комп'ютер чи музичний центр: ніщо не повинно відволікати від повноцінного відпочинку.

■ Ставити улюблене крісло спиною до вхідних дверей. Несвідоме очікування небезпеки не дасть вам розслабитися.

Юлія ПОТАПЕНКО.

Просто королева

А як у них

Нею захоплюються в усьому світі. Її розумом, вродою, освіченістю. А для арабських жінок вона взагалі є уособленням краси й мудрості. Це королева Ранія, дружина короля Йорданії. Коронована у 28 років, Ранія стала і досі залишається наймолодшою монархинею у світі.

Дочка заможного палестинського лікаря з Кувейту Ранія закінчила школу в США, вищу освіту здобула у Великій Британії. Працювала аналітиком у фірмі «Apple», а також у банку. Коли в Перській затоці вибухнула війна, повернулася до Йорданії.

Знайомство з принцем Абдуллою сталося в Королівському автоклубі. Кохання, шлюб, діти... — все як у звичайній родині. Але після смерті короля Хусейна, який визнав сина Абдуллу наступником трону, до обов'язків молодої пари додалися й нові — королівські.

Ранія не лише дружина, вона помічниця свого чоловіка. Крім того, що веде власну благодійну діяльність, відвідує інші країни з офіційними візитами, королева Ранія бореться проти насильства в сім'ях, допомагає найбіднішим родинам, фінансово підтримує комп'ютеризацію йорданських шкіл. Ранія — сучасна королева в ісламському світі.

Щоправда, деяким йорданцям не подобається, що вона не накриває голову хустиною, іншим — що вона виступає проти традицій, яка дозволяє родичам убити доньку чи сестру, яка «пустилася берега».

«Ми не маємо наміру створювати організації феміністок, хочемо лише домогтися для жінок елементарних прав, — каже вона. — Основою ісламської спільноти є сім'я. Якщо ми не дамо жінкам можливості навчатися, працювати у наукових і культурних закладах, то вони не зможуть належним чином виховувати своїх дітей».

Королева Йорданії потрапила до списку 50 найкрасивіших жінок світу. Коли її запитали, як їй вдається підтримувати таку чудову форму, вона відповіла: «Оскільки я буваю серед людей, то мушу мати гарний вигляд. Але намагаюся, щоб преса більше писала про те, що я роблю, а не про те, яка я зовні».

За матеріалами зарубіжної преси.

На знімку: королева Ранія і троє її дітей.

Фотопогляд

Фото Наталії ЯРЕМЕНКО.

Двоюрідний брат СНІДу, хвороба королів і ворог перепою

Будьте здорові!

Це класичний приклад закону підлості: тільки-но має відбутися важлива ділова чи романтична зустріч і треба мати вигляд на всі сто — як спеціально, губи обсипає «простуда». Одне слово, варто похвилюватися, і хвороба тут як тут — як Фенікс із попелу.

Першим описав це захворювання і дав йому назву, яка збереглася й донині, — герпес (із грецьк. — лишай) батько медицини Гіппократ. Але справжню причину захворювання розгадали лише на початку XX століття. 1912 року (через 20 років після відкриття вірусів) німецький учений В. Грютер виявив вірус герпесу. Здавалося б, він безневинний. Але насправді руйнівний герпес медики інколи називають двоюрідним братом СНІДу. Бо обидва вражають лейкоцити та лімфоцити.

За даними ВООЗ, нині понад 90 відсотків дорослого населення планети є носіями herpes simplex labialis. Мешкає цей labialis у нервових клітинах. Заражаються герпесом найчастіше в ранньому дитинстві, однак сама хвороба може ще довго не виявлятися. Якщо імунна система сильна, вірус може «проспати» в організмі все життя.

Інкубаційний період — 5—7 днів. Перші симптоми — свербіння і печіння. За кілька годин на губах виступають дрібні пухирці. Загострення триває від 7 до 20 днів. Потім запальний процес стихає, але вірус не гине, а повертається до нервових клітин і живе там доти, поки знову не виникнуть сприятливі умови (переохолодження чи перегрівання організму, або якщо ви перепили чи перевтомилися).

Із історії

З легкої руки медиків, які безуспішно намагалися лікувати двох Людовиків — XIV та XV, герпес отримав назву «хвороба французьких королів». Людовик XIV мав дуже гарну зовнішність і був надто ласий до жінок. Онук краси дідуся не успадкував, зате перевершив того в любовних утіхах. І ніщо не заважало обом у сексуальних утіхах, окрім однієї «хвороби» — періодично на губах та інших (інтимних) частинах вельможного тіла висипали малесенькі прищики і пухирчики. Не без участі Їх Величностей на герпес страждали майже всі вельможі французького двору.

Це не нежить!

На жаль, багато хто досі вважає герпес банальною лихоманкою. Ну кого, скажіть, зупиняв підсохлий струп (тобто такий, що вже гоїться, але ще заразний герпес) на губах коханої? Найсхильніші до захворювання на герпес ті, хто часто міняє сексуальних партнерів; ним заражені практично 100 відсотків повій.

Герпес буває верхній та нижній. Перший вражає верхню частину тіла: обличчя, губи, слизову рота і (найнебезпечніше!) слизову очей. Буває, герпес проникає навіть у вухо. Ареал нижнього герпесу — сідниці, поясниця та анальна область, геніталії.

Дуже часто герпес маскується під інші хвороби — уретрит, простатит, запалення прямої кишки, придатків і матки. Тому, якщо видимих результатів після тривалого лікування сечостатевої системи немає, обов'язково здайте аналізи на герпес.

Нині природу герпесу вивчено досконально. Розроблено технології точного діагностування, створено ліки, які дають змогу побороти хворобу. Можна послабити її вплив на організм, запобігти загостренню, прискорити одужання, адже жодні ліки не позбавлять від неї назавжди. Сучасні препарати створено на основі діючої речовини ацикловіру, за відкриття якого англійка Гертруда Еліон отримала Нобелівську премію. Дуже добре допомагають зовіракс та його новітній аналог валтрекс, а також антивірусні препарати — герпесин, вектавір.

Рекомендації лікаря

■ Під час хвороби не цілуйтеся, користуйтеся окремим посудом, рушниками, наволочкою, косметикою і частіше мийте руки.

■ Улітку користуйтеся бальзамами, які захищають губи від впливу сонця. Іншої пори року намагайтеся прикривати обличчя — холодна і вітряна погода сприятлива для появи герпесу.

■ Не чіпайте герпесних висипань і не давіть пухирці.

■ Під час загострення не тріть очей — бо обов'язково занесете інфекцію. Якщо з'явилися ознаки герпесу і водночас погіршився зір, це може означати, що вірус потрапив до очей.

■ Контактні лінзи треба зволожувати лише спеціальним розчином.

■ Щойно з'являться пухирчики, прикладіть лід — це уповільнить метаболізм у тканинах шкіри. До того, поки не придбаєте в аптеці потрібний препарат, спробуйте щогодини прикладати до хворого місця вологий пакетик з чаєм. Танінова кислота, що міститься в ньому, має противірусний ефект.

■ Приймайте вітаміни A, B-комплекс, C, Є та цинк. Харчування має бути збалансованим — фрукти, овочі, молоко, йогурт.

■ Загострення герпесу також спричиняють стрес і надмірне фізичне навантаження, інтенсивний вплив ультрафіолетового випромінювання.

За матеріалами «Puls» підготувала Уляна СОФІЙСЬКА.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.10 Клуб Суперкниги.
09.30 Крок до зірок.
10.00 Нова армія.
10.30 Прописи.
10.55 Модна лінія.
11.20 Здоров'я.
11.50 Аеросалон.
12.05 Подорож у дитинство.
12.25 Сільський час.
13.15 Діловий світ. Тиждень.
13.45 «Саме той» про себе.
14.10 Мультфільм на замовлення.
14.40 Духовний вісник.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
15.30 Серіал «Визначні дні століття». 2 серія.
16.25 Перехрестя.

КДРТРК
17.00 За київським часом.
17.20 Театральний Київ.
17.45 Історія однієї картини.
18.00 Недільні зустрічі.
18.35 Люди і долі. П. Кривоніс.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
19.00 Новини.
19.15 Світ. Огляд.
19.50 Вечірня казка.
20.00 Телевізійне шоу «Бінго Бум Лото».
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Панорама.
21.50 Чемпіонат Європи з плавання на короткій воді.
22.00 Гандбол. Чемпіонат Європи. Жінки. Фінал.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.20 Футбольні діалоги.
02.15 Худ. фільм «Роль».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2
10.10 Док.фільм «Династія».
10.45 Реальний сектор.
11.30 Польова пошта пам'яті.
12.10 Естрадна прем'єр-ліга.
12.45 Резонанс.
13.10 Хай щастить.
13.40 Панацея.

КАНАЛ «1+1»
07.00 Бокс по-справжньому. Кріс Берд — Евандер Холліфілд.
08.10 Аншлаг, аншлаг.
09.05 Лото-забава.
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Дісней. Мультфільм «Качині історії».
14.30 Дісней. Мультфільм «Чіп і Дейл поспішають на допомогу».
14.55 Медовий місяць.
15.45 Серіал «Люба, я зменшив дітей».
16.35, 18.25 А. Пугачова. Згадуючи Різдво.
17.35 Шоу «Крісло».
19.30 ТСН-епіцентр.
20.15 Останній герой-2.
21.30 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Поїзд із грошима».
23.35 Бокс по-справжньому. Кріс Берд — Евандер Холліфілд.
00.40 Худ.фільм «Вчорашня мішень».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»
07.00 Прогноз погоди.
07.05 Худ.фільм «Втікачі».
08.35 Мультфільм.
09.00 Прокинься і співай!
10.00 Телефортуна.
10.30 Уік-енд.
11.15 Караоке на майдані.
11.50 Програма «Усе для тебе».
12.20 Мелорама.
13.05 Інтелект-шоу LG-Еврика.
14.00 Фільм «Акули — подорож у країну акул».
14.55 Жарт за жартом.
15.25 Худ.фільм «Приїзджа».
17.10 Худ. фільм «Поїздка до Америки».
19.20 Джентльмен-шоу.
20.00 Інформаційно-аналітична програма «Подробиці тижня».
20.50 Худ.фільм «Полювання на «Червоний Жовтень».
23.25 Худ.фільм «Рятуючись втечею».
01.10 Великі злочини XX століття.

ICTV
05.15 Худ. фільм «Перевертень».
07.05 Мандрівки натураліста.
07.35 Мультфільми.
08.05 Мультсеріал «Кліффорд».
08.30 Мультсеріал «Кіберпригоди».
09.00 Худ. фільм «Звільніть Віллі-2. Нова пригода».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00 Факти. Гарячі новини.
10.45 Коронна страва.
11.25 Телевізійний центр моди.
12.05 Галопом по Європах.
12.45 Факти. День.
13.00 Шоу Олени Степаненко.
14.05 Серіал «Прикрий мене».
14.55 Худ. фільм «Невдахи».
16.45 Серіал «Псі-фактор».
17.45 Серіал «Людина-невидимка».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Околиця».
21.15 Худ. фільм «Джонні-мнемонік».
23.20 Штрафний удар.
23.55 Кентавр.
00.20 ДКТ представляє. Світ комп'ютера.
00.55 Ковток історії.
01.10 Худ. фільм «Володя великий, Володя маленький».
Мовлення на Київ і область
02.30 Серіал «Під сонцем Сен-Тропе-2».
03.20 Худ. фільм «Околиця».

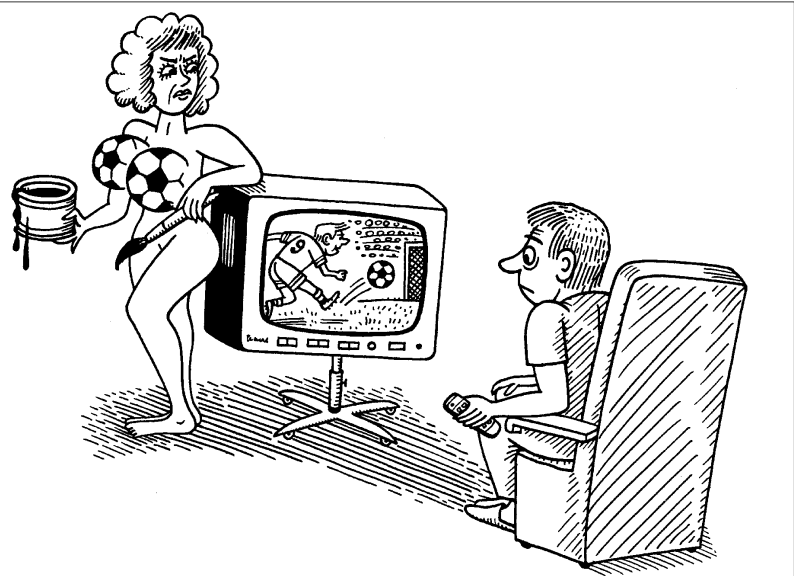
СТБ
07.05 Ран ОК.
09.10 Ні пуху ні пера.
09.30 М-стиль.
10.00 На перший погляд. ОАЕ. Рамазан.
10.25 Худ.фільм «Татусі».
12.10 Паритет. Євровікна.
12.20 «Вікна» у світ.
12.50 Док. серіал «Передова». «Битва за Палау».
13.20 Худ.фільм «Племінник».
15.30 Колія.
15.50 Італійський футбол. Серія «А». «Інтер» — «Аталанта».
18.00 Автостиль.
18.20, 20.15 Засідка.
18.40 Міжнародний хокейний турнір. Збірна України — збірна Білорусі.
20.30 Бізнес-студія.
21.25 Італійський футбол. Серія «А». «Ювентус» — «Лаціо».
23.25 Худ.фільм «Поцілуй небеса».
01.30 Італійський футбол. Серія «А». «Інтер» — «Аталанта».

НОВИЙ КАНАЛ
07.45 Церква Христова.
08.00 Телепузики.
08.30 Серіал «Нові пригоди сімейки Адамсів».
08.55 Мультсеріал «Кокобіл».
09.20 Серіал «Біттлборгі».
10.00 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.
10.50 Мультфільм «Пес у чоботях».
11.10 Мультфільм «Астерикс із Галії».
12.40 Серіал «Індіана Джонс. Пригоди на секретній службі».
14.25 Репортер.
15.00 Худ.фільм «Зустріч із Епплгейтами».
16.40, 04.25 Худ.фільм «Мій тато, моя мама, мої брати і сестри».
18.30 Спецрепортер.
18.50 Погода.
19.00 Худ.фільм «Охоронець».
21.10, 02.25 Худ.фільм «Правила гри».
23.15 Гол!
00.30 Худ.фільм «Фрібі та Бін».
03.55 За гроші!
05.55 Мультфільм «Пес у чоботях».

ГРТ
15.00 Новини (з субтитрами).
15.15 Худ. фільм «Кримінальний відділ».
16.25 Худ. фільм «Соната над озером».
18.00 Новини.
18.30 VRS-камера.
18.55 «Єралаш».
19.15 Велике прання.
20.10 Чекай мене.
21.00 Час.
21.40 Останній герой-2. «Ніч любові».
22.45 Хто хоче стати мільйонером?
23.35 Реальна музика.
00.00 Док. детектив «Фатальний тост». Справа 2002 року.
00.30 Серіал «Інспектор Деррік».
01.30 Нічний «Час».
01.50 Худ. фільм «Терористка».

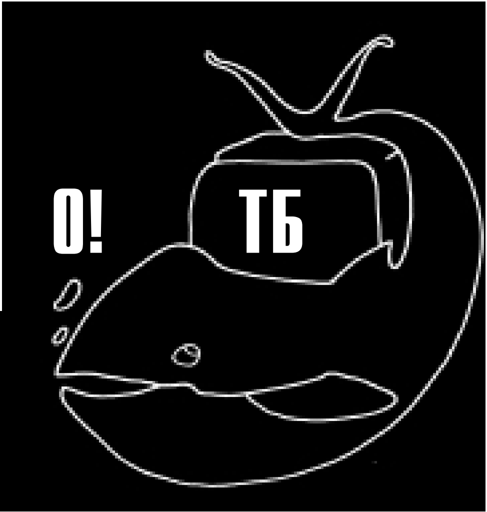
РТР
04.45 — 07.45 Доброго ранку, Росіє!
07.45 Худ.фільм «Захоплення-2».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вісті.
10.20 Ціна успіху.
11.20 У «Містечку».
11.25 Вісті тижня.
12.30 Вісті-Москва.
13.20 Що хоче жінка.
14.20 Худ.фільм «Вхід у лабіринт».
15.40 Експертиза.
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті-спорт.
17.20 Вісті-Москва.
17.50 Серіал «Злодійка. Щастя напрокат».
18.50 На добраніч, малята!
19.35 Вісті-Москва.
19.55 Худ.фільм «Сабрина».
22.25 М. Задорнов представляє міжнародний фестиваль у Юрмалі «Тріумф джазу».
00.10 Худ.фільм «Кола на воді».
01.40 Дорожній патруль.

НТБ
05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 11.00 Сьогодні.
05.05, 05.35, 06.10, 06.35, 07.05, 07.40 Ранок на НТБ.
08.05 Один за всіх.
09.00 Сьогодні вранці.
09.25 Нещодавно.
11.05 Серіал «Державний кордон».
12.35 Кримінал.
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 «Жіночий погляд» О. Пушкіної.
13.40 Серіал «Вона написала убивство».
14.40 Принцип доміно.
16.00, 17.00 Сьогодні.
16.05 Худ. фільм «Лялька».
17.20 Очна ставка.
18.00 «Сьогодні» з Т. Митковою.
18.35 Серіал «Громадянин начальник».
19.45 Серіал «Лялька». 4 серія.
21.00 «Сьогодні ввечері» з К. Поздняковим.
21.35 Серіал «Третій зайвий».
22.15 Серіал «Громадянин начальник».
23.15 Гордон.
00.15 Серіал «Безсмертний».
01.05 Журнал Ліги чемпіонів.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

Триває передплата на «Голос України»
Передплатні індекси:
для індивідуальних передплатників — 40224,
для підприємств і організацій — 60955.

у **МОРІ** інформації серед дрібної рибинки і риби великої телебачення — **КАШАЛОТ**

ПРОГРАМА ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА ТИЖДЕНЬ 9 – 15 ГРУДНЯ

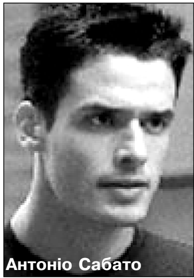
У пошуках найрозумнішого перебуває нині канал «1+1»

Проект «Найрозумніший», який канал «1+1» має намір випустити вже наприкінці цього року, має в деякому розумінні соціальний відтінок. Це не просто боротьба за грошовий приз (переможця преміюють таким собі грандом на підвищення його інтелектуального рівня), а й за отримання статусу найрозумнішого.

Нині канал «1+1», працюючи над створенням програм «Найрозумніша дитина» та «Найрозумніший учитель», розпочав відбір учасників для телеефіру. В цьому процесі зайняті регіональні кореспонденти каналу. Творча група проекту «1+1» уже побувала в Криму, в Одесі та Вінниці. У графіку відряджень і всі інші області України.

Телешоу передбачає вільну і незакомплексовану поведінку учасників перед камерою. У результаті поїздок у регіони програма складає банк даних учасників, із яких 12 кращих мають потрапити в телеефір.

АНОНСИ

Антоніо Сабато

Висока напруга

ICTV, понеділок, 19.15

Бойовик. Погані хлопці проти дуже поганих хлопців. Як вам сподобається такий поворот сюжету: молодіжна банда грабує банк, а на сигнал тривоги приїжджає не поліція, а справжні мафіозі — в'єтнамці з автоматами. Річ у тім, що у банку відмивали гроші наркомафії. Але ніхто і гадки про це не мав. Проте думати-гадати на разі пізно, треба втікати...

Реж. Айзек Флорентайн. У ролях: Шеннон Лі, Антоніо Сабато-молодший, Вільям Забка, Локлін Манро, Джордж Кі Чеунг.

Ерік Робертс

Вирок часу

ICTV, вівторок, 19.15

Містичний бойовик. Якщо навіть поліція не може впоратися із неповнолітніми злочинцями, то доведеться це зробити людям з майбутнього. Вони прибули з 2025 року, і їхня місія — винищити малолітніх виродків, аби майбутнє, тобто їхнє теперішнє, стало гарною, бездоганною картинкою, де не було б місця для наркоманії, злочинності та СНІДу. Полісмен Ділан Купер, який довго переслідував цю банду малоліток, має визначитися, на чиєму він боці: прибульців з майбутнього чи юних сучасників. Його вибір або врятує останнього хлопця з банди, або підпише йому вирок...

Реж. Джонатан Хіп. У ролях: Ерік Робертс, Нік Манкузо, Лорі Холден, Соул Рубінек.

Пітер Фальк

Великі гроші

ICTV, середа, 22.30

Драма. Вінні чесно працював цілих тридцять років на... мафію. І тому має цілковите право обурюватися через несподівану, мало того, небажану появу нового «компаньйона» — молодого, нахабного та задерикуватого Тоні, який тільки й робить, що шкодить Вінні. Але Тоні — родич ватажка мафії, тому його не так уже й легко позбутися, хіба що діяти проти правил злочинного світу...

Реж. Грем Тікстон. У ролях: Пітер Фальк, Лорен Холлі, Тімоті Хаттон.

Арабеска

ICTV, субота, 10.30

Софі Лорен

Детектив. Американський професор Девід Полок декодує повідомлення з ієрогліфів, зміст якого зацікавив парочку шпигунів та перших осіб на Близькому Сході. Рятуватися від переслідувачів майже безпорадному професорові «допомагає» коханка нафтового магната Жасмін (Софі Лорен). Фільм знято у традиціях «бондіани», яка на той час тільки набирала обертів. І якщо Хейлі Бері (яка знялася в останньому, ювілейному фільмі про Бонда «Помри, але не сьогодні») — перша подружка спецагента, яка не тільки сексапільна, а й вправна та розумна, то Софі Лорен ще 1966 року зіграла цей типаж — чарівної, загадкової та вправної шпигунки.

Реж. Стенлі Донен. У ролях: Грегорі Пек, Софі Лорен, Алан Бадель, Керон Мур, Карл Дьюринг.

ПОНЕДІЛОК

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Панорама.
10.05 Служба розшуку дітей.
10.10 Абетка безпеки.
10.25 Серіал «Академія танцю».
11.00 Новини.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.10 Док.фільм «З мороку тисячоліть».
12.00 Лавочки Рамзгейта.
12.10 Для тих, хто вдома.
12.25 Серіал «Магія кохання».
13.15 Закон є закон.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
Юнацько-молодіжний канал «Студія «5»
15.35 Серіал «Академія танцю».
16.35 Надзвичайна ситуація.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК
17.00 За київським часом.
17.15 Крихітка.
17.40 Карусель.
18.05 Оплески, оплески.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
19.00 Новини.
19.10 Вікно в Америку.
19.30 Діловий світ.
19.35 Саме той.
19.55 Вечірня казка.
20.05 Серіал «Жінка-поліцейський».
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.30 Ситуація.
21.40 Питання дня.
21.45 Світ спорту.
22.00 Наш футбол.
22.45 Служба розшуку дітей.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.20, 02.15 Серіал «Магія кохання».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

КАНАЛ «1+1»
14.00 Дісней. Мультфільм «Качині історії».
14.30 Дісней. Мультфільм «Чіп і Дейл поспішають на допомогу».
14.55 Вовочка.
15.30 Серіал «Знову Шалена Сьюзен».
16.00 Серіал «Район Беверлі Хіллз».
16.50 Серіал «Пристрасті по-італійськи».
17.45 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Американський ніндзя».
19.30 ТСН.
20.05 ТСН. Проспорт.
20.15 Серіал «Каменська-2». «Чоловічі ігри». 1 частина.
21.20 Серіал «Убивча сила-2». 1 серія.
22.20, 23.20 Стати зіркою.
00.15 ТСН.
00.45 Парк автомобільного періоду.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00 , 15.00, 17.00,18.00 Новини.
06.05 Бадьорого ранку!
06.35 Мультфільм.
07.10 Мультсеріал «Завоювання Америки».
07.50 Народна платформа.
08.20 Серіал «Надзвичайна подія».
09.25 Поле чудес.
10.30 Сміхопанорама.
11.05 Серіал «Злодійка».
12.15 Серіал «В ім'я твого кохання».
13.05 Док. детектив «Таємна війна агента «Стенлі».
13.35 Худ. фільм «Російський рахунок».
15.05 Худ. фільм «Апрель».
17.10 Що? Де? Коли?
18.25 Чекай мене.
19.20 Програма К.Стогнія «Кримінал».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Рік України в Росії.
20.55 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
22.05 Серіал «Чоловіча робота-2».
23.10 Народна платформа.
23.25 Подробиці. Підсумки дня.
23.45 Молодіжний серіал «Еліас».
00.40 Серіал «Ейр Америка».
01.30 Док. детектив «Чорний переділ».
01.55 Телефортуна.

ICTV
05.00 Ранкова музика.
05.55 Серіал «Династія».
06.50 Служба розшуку дітей.
06.55 Мультсеріал «Екшенмен».
07.15 Мультсеріал «Кмітлива Шерон».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.10 Серіал «Повне мамаду».
08.45 Факти. Ранок.
09.05 Серіал «Справи Кепських».
09.45 Серіал «Прикрий мене».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.40 Серіал «У полоні пристрастей».
11.45 Серіал «Тропіканка».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Куленепробивний».
14.40 Мультфільми.
15.00 Мультсеріал «Екшенмен».
15.30 Мультсеріал «Кмітлива Шерон».
15.55 Серіал «Клариса все пояснить».
16.20 Серіал «Кенан і Кел».
16.45 Серіал «Під сонцем Сен-Тропе-2».
17.45 Серіал «Мисливець за старожитностями».
18.45 Докладно з Д. Киселььовим.
19.15 Худ. фільм «Висока напруга».
21.10 Серіал «Комедійний квартет».
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.10 Погода.
22.30 Худ. фільм «Дзеркало».
00.35 Серіал «Квантовий стрибок».
01.30 Серіал «Парадайз Фоллз». Мовлення на Київ і область
01.55 Серіал «Під сонцем Сен-Тропе-2».
03.20 Худ. фільм «Дзеркало».

СТБ
07.05 Ран ОК.
08.00 Бізнес-студія.
08.40 Ви практично здорові.
09.30 Серіал «Острів фантазій».
10.30 Живе кіно.
11.05 Худ.фільм «Ніч питань».
13.00 Серіал «Із думкою про Африку».
14.00 «Вікна». Новини.
14.40 День ОК.
16.00 Серіал «Амазонка Пітера Бенчлі».
17.05 «Вікна». Кримінал.
17.15 Серіал «Багаті і знамениті».
18.15 «Вікна». Столиця.
18.25 Маски-шоу.
19.00 «Вікна». Новини.
19.35 Серіал «Імперія «Нобл Хауз». 1 серія.
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Італійський футбол. Серія «А». Огляд матчів туру.
22.10 Конкурс коментаторів. Кальчо. Тур другий.
22.45 Ні пуху ні пера.
23.05 Автостиль.
23.25 «Вікна». Кримінал.
23.35 Серіал «Клуб насолоди».
00.35 «Вікна». Опівночі.
01.00 Серіал «Амазонка Пітера Бенчлі».
01.55 Серіал «Острів фантазій».
02.45 «Вікна» у світ.

НОВИЙ КАНАЛ
06.25, 06.35, 07.25, 07.35, 08.35 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
07.30 Репортер-бізнес.
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.15 «Єралаш».
09.40 Принцип доміно.
11.10 Худ.фільм «Афера Томаса Крауна».
13.00 Репортер.
13.15 Худ.фільм «Любов зла».
14.25 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
15.00 Мультсеріал «Пеппі Довганчоха».
15.25 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Життя з Луї».
15.50 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Світ Боббі».
16.15 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Деніс — мучитель».
16.45 Мультсеріал «Пригоди Дигимонів».
17.20 Серіал «Малькольм у центрі уваги».
17.55 Серіал «Троє проти всіх».
19.00 Репортер.
19.30 Серіал «Комісар Рекс».
20.20 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ.фільм «Пропажа свідка».
23.15 Репортер.
23.40 Погода.
23.50 Серіал «Західне крило».
01.15 Служба розшуку дітей.
01.25 Спортивний огляд «Жилетт».
01.45 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.
02.10 Спецрепортер.

ГРТ
08.00 Новини.
08.05 Телеканал «Доброго ранку».
09.00 Новини.
09.15 Телеканал «Доброго ранку».
10.15 Серіал «Інспектор Деррік».
11.15 Смак.
11.30 Подорожі натураліста.
12.00 Новини (з субтитрами).
12.15 Велике прання.
13.05 Що? Де? Коли?
14.15 Людина і закон (з сурдоперекладом).
15.00 Новини (з субтитрами).
15.15 Худ. фільм «Мельбурнський кубок».
17.00 Слідство ведуть ЗНАТОКИ. Через 10 років. Справа № 23. «Третейський суддя». 4 серія. Заключна.
18.00 Новини.
18.30 Сергій Супонєв. Рік після життя.
19.00 «Дельфіни-диверсанти». Спецрепортаж.
19.15 Велике прання.
20.10 Чекай мене.
21.00 Час.
21.40 Слідство ведуть ЗНАТОКИ. Справа № 24. «Пуд золота». 1 серія.
22.35 Хто хоче стати мільйонером?
23.30 Док. фільм «Брати Клички».
00.00 Інший час.
00.40 Серіал «Інспектор Деррік».
01.40 Телеканал «Новий день». «Голоси».
02.30 Худ. фільм «Ключі від раю».

РТР
04.45 — 07.45 Доброго ранку, Росіє!
07.45 Худ.фільм «Захоплення».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вісті.
10.20 Ціна успіху.
11.15 Віра, надія, любов.
12.10 Експертиза.
12.30 Вісті-Москва.
13.20 Що хоче жінка.
14.20 Худ.фільм «Гонки по вертикалі».
15.40 Експертиза.
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті-спорт.
17.20 Вісті-Москва.
17.50 Серіал «Злодійка. Щастя напрокат».
18.50 На добраніч, малята!
19.35 Вісті-Москва.
19.55 Серіал «Чоловіча робота-2».
20.50 Серіал «Люди і тіні».
22.30 Вісті. Чергова частина.
22.45 Культурна революція. «Росія обов'язково стане чемпіоном світу з футболу».
23.45 Сінеманія.
00.15 Дорожній патруль.

НТБ
05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 11.00 Сьогодні.
05.05, 05.35, 06.10, 06.35, 07.05, 07.40 Ранок на НТБ.
08.05 Один за всіх.
09.00 Сьогодні вранці.
09.25 Нещодавно.
11.05 Худ. фільм «Підривник».
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 «Жіночий погляд» О.Пушкіної.
13.40 Серіал «Вона написала убивство».
14.40 Принцип доміно.
16.00, 17.00 Сьогодні.
16.05 Серіал «Далекобійники». «Вероніка».
17.15 Увага, розшук!
18.00 «Сьогодні» з Т. Митковою.
18.35 Серіал «Громадянин начальник».
19.45 Серіал «Лялька». 1 серія.
21.00 «Сьогодні ввечері» з К. Поздняковим.
21.35 Серіал «Третій зайвий».
22.15 Серіал «Громадянин начальник».
23.20 Гордон.

СУБОТА

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.05 Цілком природно.
09.30 Зірки, на сцену!
10.00 Дитяча лінія.
10.15 Мультсеріал «Казки вулиці Брока».
10.45 Створи себе.
11.05 Від сузір'я до сузір'я.
11.25 Хто в домі хазяїн?
11.50 Кордон.
12.10 Новація.
12.20 Парламент.
13.05 Регіон.
13.30 Футбол. Ліга чемпіонів. Тижневий огляд.
14.20 Classic-прем'єр.
14.45 Для тих, хто вдома.
15.00 Новини.
15.20 Не все так погано...
15.50 Реліквії і храми України.
16.00 Бути жінкою.
16.20 Новини Європи.

КДРТРК
17.00 За київським часом.
17.20 Крихітка.
17.40 Фонд дарує надію.
17.55 «Автографи» Ю.Вересоцького.
18.30 Духовний купол України. М.Ліпінська.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
19.00 Новини.
19.15 Худ.фільм «Нестор Бурма». 3 серія.
20.50 Лотерея «Суперлото», «Кено».
21.00 Новини.
21.30 Світ спорту.
21.45 Чемпіонат Європи з плавання на короткій воді.
22.05 Гандбол. Чемпіонат Європи. Жінки. Півфінал.
22.50 Служба розшуку дітей.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.25 Чемпіонат Європи з плавання на короткій воді.
02.10 Асоціація професійних видів єдиноборств представляє.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2
10.10 9-й вал.
10.50 Пенсійна реформа.
11.25 Чітко і ясно.
12.00 Милосердя.
12.25 Надзвичайна ситуація.
12.50 Бізнес за правилами.
13.25 Людина і закон.

КАНАЛ «1+1»
07.00 Парк автомобільного періоду.
07.35 Серіал «Знову шалена Сьюзен».
08.05 Серіал «Чорний ворон».
09.05 Прихована камера.
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Дісней. Мультфільм «Качині історії».
14.30 Дісней. Мультфільм «Чіп і Дейл поспішають на допомогу».
15.10 Побачення всліпу.
16.05 Серіал «Менти-3».
17.05 Серіал «Марш Турецького-2». «Абонент недосяжний».
18.30 Аншлаг, аншлаг.
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Останній герой-2.
21.15 КВН. Українська ліга.
22.55 Кінопристрасті. Худ.фільм «Американський пиріг».
00.40 Док.фільм «Міф про «Титанік».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»
07.00 Прогноз погоди.
07.05 Камера сміху.
07.30 Серіал «Володар звірів».
08.15 Мультфільм «Пригоди Буратіно».
09.20 Містечко.
09.55 Доки всі вдома.
10.40 Бадьорого ранку!
11.25 Дефіцит-шоу «Хто крайній?».
11.55 Смачно з Борисом Бурдою.
12.35 Планета тварин.
13.35 Худ.фільм «Принц Єгипту».
15.10 Всесвітня історія в «Гусаках».
15.40 Л. Лещенко, Л. Доліна, О. Газманов у концерті, присвяченому 80-літтю М. Озерова.
17.30 Містечко.
18.10 Худ.фільм «Втікачі».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.35 Худ.фільм «Прихована загроза».
22.25 Худ.фільм «Дні грому».
00.25 Церемонія нагородження MTV Video Musik Awards. 2002.

ICTV
05.20 Худ. фільм «Дівчина з обкладинки».
06.45 Дог-шоу «Я і мій собака».
07.15 Перехрестя.
07.50 Телевізійний центр моди.
08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00 Факти. Гарячі новини.
08.25 Мультфільми.
08.35 Мультсеріал «Кіберпригоди».
09.00 Худ. фільм «Кресало».
10.30 Худ. фільм «Арабеска».
12.25 Ковток історії.
12.45 Факти. День.
13.00 ДКТ представляє. Світ комп'ютера.
13.35 Серіал «Прикрий мене».
14.30 Худ. фільм «Що я робила цього літа».
16.05 Серіал «Псі-фактор».
17.00 Галопом по Європах.
17.45 Серіал «Людина-невидимка».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Невдахи».
21.10 Шоу Олени Степаненко.
22.15 Худ. фільм «Перевертень».
00.30 Сторінками тележурналу «Плейбой».
01.00 Худ. фільм «Кохання без правил». Мовлення на Київ і область
02.50 Худ. фільм «Наймит».
04.35 Серіал «Псі-фактор».

СТБ
07.05 Ран ОК.
09.00 Імпреза.
09.30 Домовий.
09.45 Кава з молоком.
10.00 Ви практично здорові.
10.20 Паритет. Євровікна.
10.25 Док.серіал «Світ дикої природи».
10.55 Наш герой.
11.20 Худ.фільм «Як у топці».
13.20 Живе кіно.
13.40 Експансія.
14.00 Док.фільм «11 віх української залізниці».
14.20 Цілком таємно. «П'ятий елемент».
15.20 «Екстремальні ситуації» з Миколою Фоменком.
16.15 Зворотний бік медалі.
16.45 Худ.фільм «Племінник».
19.00 «Вікна». Новини.
19.20 Худ.фільм «Татусі».
21.15 Міжнародний хокейний турнір. Збірна України — збірна Англії.
22.50 Худ.фільм «Плоть і кров».

НОВИЙ КАНАЛ
08.00 Серіал «Пеппі Довгапанчоха».
08.30 Телепузики.
09.00 Мультсеріал «Кокобіл».
09.25 Серіал «Біттлборгі».
10.00 За гроші!
10.45, 12.50 Світ індійського кіно.
12.15 Запитайте у лікаря.
14.10 Репортер.
14.40 Худ.фільм «Обладунки бога».
16.20 Худ.фільм «Кубанські козаки».
18.30 Репортер.
18.50 Погода.
19.00 Худ.фільм «Зустріч з Еплгейтами».
20.50, 02.20 Худ.фільм «Кевін і Пері перемагають усіх».
22.45 Серіал «Латинський коханець».
00.00 Худ.фільм «Грецька смоківниця».
01.35 «Бівіс і Батхед».
03.40 Світ індійського кіно.
05.55 Худ.фільм «Кубанські козаки».

ГРТ
08.00 Новини.
08.15 Худ. фільм «Жозефіна і Наполеон, або Влада бажань». 5 серія. Заключна.
10.00 Новини (з субтитрами).
10.10 Армійський магазин.
10.40 Дог-шоу.
11.20 Непутні нотатки з Д. Криловим.
11.40 Телеканал «Новий день». «Зниклий скарб Івана Грозного».
12.05 Телеканал «Новий день». «Саті».
12.30 Філімонов і компанія.
12.55 Рятувальники. Екстрений виклик.
13.25 Доки всі вдома.
14.00 Новини (з субтитрами).
14.10 Поле чудес.
15.05 Розумниці і розумники.
15.35 «Великі батьки». Павло Постишев.
16.15 Сміхопанорама.
16.50 Худ. фільм «Терористка».
18.15 «Єралаш».
18.45 КВН-2002. Супергра. Збірні XX і XXI ст.
21.00 Часи.
22.05 Останній герой-2. «Виконання бажань».
23.10 Знай наших!
23.55 Худ. фільм «Медовий місяць у Лас-Вегасі».
01.25 Худ. фільм «Ти у мене єдина».

РТР
05.20 Худ.фільм «Вийти заміж за капітана».
06.45 Серіал «Дракоша і компанія».
07.10 Російське лото.
08.00 ТБ «Бінго-шоу».
08.35 Вісті-Москва.
09.15 Ранкова пошта.
09.50 Худ.фільм «Велика прогулянка».
12.10 Парламентський час.
13.00, 19.00 Вісті.
13.20 Худ.фільм «Корона Російської імперії».
16.00 «Ха». Маленькі комедії.
16.20 Кімната сміху.
17.10 Худ. фільм «Аероплан-2».
18.50 У «Містечку».
20.10 Спеціальний кореспондент.
20.35 Худ.фільм «Захоплення-2».
22.45 Худ. фільм «Кара небесна».
00.35 Худ. фільм «Борода в окулярах і бородавочник».

НТБ
06.15 Серіал «Блакитне дерево».
07.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 16.00, 17.00 Сьогодні.
07.05 Худ. фільм «Перша рукавичка».
08.20 Куля удачі.
09.05 Фактор страху.
10.05 Рослинне життя.
10.40 Ви будете сміятися!
11.05 Професія-репортер.
11.25 Служба порятунку.
12.05 Худ. фільм «Ми з вами десь зустрічалися».
13.50 Смачні історії.
14.05 Своя гра.
15.00 «Сьогодні» з Ю. Липатовим.
15.20 Телефільм «Історії мисливця за крокодилами».
15.45, 16.05 Принцип доміно.
17.05 Один за всіх.
17.50 Худ. фільм «Без помилування».
20.00 Нещодавно.
21.30 Серіал «Клан Сопрано».
22.45 Ляльки.
23.00 Худ. фільм «Розбійник».

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Служба розшуку дітей.
09.50 Серіал «Маленькі ейнштейни».
10.25 Серіал «Академія танцю».
11.00 Новини.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.10 Золотий фонд «Укртелефільму». Муз. фільм «Червона рута».
12.00 Українські письмена.
12.10 Для тих, хто вдома.
12.25 Серіал «Магія кохання».
13.15 Служба розшуку дітей.
13.20 Закон є закон.
13.30 Чемпіонат Європи з плавання на короткій воді.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
Юнацько-молодіжний канал «Студія «5»
15.35 Серіал «Академія танцю».
16.20 Надвечір'я.
16.45 Новація.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.15 Конкурент.
17.40 Приймальня столичної влади.
18.10 Шлях до успіху.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.10 Фаза.
19.30 Діловий світ.
19.35 Саме той.
19.55 Вечірня казка.
20.05 Гандбол. Чемпіонат Європи. Жінки.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.30 Ситуація.
21.40 Питання дня.
21.45 Світ спорту.
22.00 Щоденник сесії Верховної Ради України.
22.30 Милосердя.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Чемпіонат Європи з плавання на короткій воді.
02.50 Худ. фільм «Американські гірки».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.10 Щоденник сесії Верховної Ради України.
10.50 Дитяча лінія. ОСВІТНІЙ КАНАЛ:
11.10 «Бачу землю». Есе Вадима Скуратівського. Нащадки гайдамаків...
11.30 Штрихи до портрета. Я. Антонова.
11.45 Творчість М. Леонтовича.
12.00 Флорівсько-Вознесенська обитель.
12.15 Хто в домі хазяїн?
12.50 Право.
13.30 Абетка безпеки.
13.40 Служба розшуку дітей.
13.50 Ситуація.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02, 08.35, 17.50, 19.30, 21.50, 23.20, 00.15 ТСН.
07.30 Серіал «Чорний ворон».
09.00 Серіал «Убивча сила-2». 4 серія.
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Серіал «Зоряна брама-2».
14.50 Серіал «Ес клаб 7» у Голлівуді».
15.10 Серіал «Знову шалена Сьюзен».
15.35 Серіал «Район Беверлі Хіллз».
16.25 Останній герой-2.
17.30 Серіал «Каменська-2». «Чоловічі ігри». 4 частина.
18.30 Серіал «Чорний ворон».
19.30 ТСН.
20.05 ТСН. Проспорт.
20.15 Прихована камера.
21.15 Серіал «Менти-3».
22.25 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Рембо: перша кров».
00.15 ТСН.
00.45 Парк автомобільного періоду.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 17.00, 18.00 Новини.
06.05 Караоке на майдані.
06.30 Жарт за жартом.
07.10 Сім'я від А до Я.
07.20 Мультфільм «Пригоди Васі Куралесова».
08.20 Серіал «Лялька».
09.30 Серіал «Під дахами великого міста».
10.30 Серіал «Курортний роман».
12.15 Серіал «В ім'я твого кохання».
13.05 Док. детектив «Озброєна і дуже небезпечна».
13.35 Мультсеанс. «Покемон».
14.45 Серіал «Фарскейп».
15.40 Програма «Все для тебе».
16.05 Перехрестя кохання.
17.10 Серіал «Ізабелла».
17.55 Велике прання.
19.00 Афера.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Поле чудес.
21.30 Жарт за жартом.
22.00 Що? Де? Коли?
23.30 Худ.фільм «Яке кохання, коли всім потрібен тільки секс».
01.35 Молодіжний серіал «Еліас».
02.30 Великі злочини XX століття.

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.55 Серіал «Династія».
06.50 Служба розшуку дітей.
06.55 Мультсеріал «Екшенмен».
07.15 Мультсеріал «Кмітлива Шерон».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.10 Каламбур.
08.45 Факти. Ранок.
09.05 Серіал «Справи Кепських».
09.45 Серіал «Квантовий стрибок».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.40 Серіал «У полоні пристрастей».
11.45 Серіал «Тропіканка».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Універсальний агент».
14.45 Мультфільм.
15.00 Мультсеріал «Екшенмен».
15.30 Мультсеріал «Кмітлива Шерон».
15.55 Серіал «Клариса все пояснить».
16.20 Серіал «Кенан і Кел».
16.45 Серіал «Під сонцем Сен-Тропе-2».
17.45 Серіал «Мисливець за старожитностями».
18.45 Докладно з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «Що я робила цього літа».
21.10 Серіал «Повне мамаду».
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.10 Погода.
22.30 Худ. фільм «Дівчина з обкладинки».
00.20 Худ. фільм «Немає дурних». Мовлення на Київ і область
02.25 Сторінками тележурналу «Плейбой».
02.50 Худ. фільм «Кохання без правил».
04.35 Серіал «Псі-фактор».

СТБ

07.00 «Вікна». Опівночі.
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.20 Маски-шоу.
08.50 «Вікна».Столиця.
09.30 Імпреза.
10.00 На перший погляд. Словаччина.
10.25 Худ.фільм «У вогні».
12.05 Серіал «Імперія «Нобл Хауз».
13.00 Серіал «Із думкою про Африку».
14.00 «Вікна». Новини.
14.40 День ОК.
16.00 Цілком таємно. «Розмова з «Динозавром».
17.05 «Вікна». Кримінал.
17.15 Серіал «Багаті і знамениті».
18.15 «Вікна».Столиця.
18.25 Док. серіал «Передова». «Битва за Палау».
19.00 «Вікна». Новини.
19.35 «Екстремальні ситуації» з Миколою Фоменком.
20.30 Час «К».
21.00 Наш герой.
21.25 Худ.фільм «Як у топці».
23.30 «Вікна». Опівночі.
23.50 Міжнародний хокейний турнір. Збірна України — збірна Угорщини.
01.20 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

06.25, 06.35, 07.25, 07.35, 07.45, 08.35, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
07.30 Репортер-бізнес.
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.15 «Єралаш».
09.40 Принцип доміно.
11.15 Худ.фільм «Шанс, або тренер».
13.00 Репортер.
13.15 «Вікна» із Д. Нагієвим.
14.05 Серіал «Дикий янгол.Повернення».
14.45 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
15.10 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Життя з Луї».
15.35 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Світ Боббі».
16.00 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Деніс мучитель».
16.30 Мультсеріал «Пригоди Дигимонів».
16.55 «Єралаш».
17.20 Серіал «Малькольм у центрі уваги».
17.55 Серіал «Троє проти всіх».
19.00 Репортер.
19.30 Посміхніться. Вас знімають.
20.20 Худ.фільм «Обладунки бога».
22.10 Кунсткамера.
23.15 Репортер.
23.40 Погода.
23.45 Серіал «Латинський коханець».
01.15 Служба розшуку дітей.
01.30, 05.05 Худ.фільм «Ідеальний злочин».
03.20 Зона ночі.
03.25 Принцип доміно.
04.15 Серіал «Латинський коханець».
06.45 Худ.фільм «Доки б'є годинник».

ГРТ

08.00 Новини.
08.10 Худ. фільм «Білі Роси».
09.35 Слідство веде Колобков.
10.00 Новини (з субтитрами).
10.10 Серіал «Інспектор Деррік».
11.10 Яна Чурикова в програмі «Об'єктив».
11.25 Грай,гармонь улюблена!
12.00 Здоров'я.
12.40 Смак.
12.55 Останній герой-2. «Шанс».
14.00 Новини (з субтитрами).
14.10 Подорожі натураліста.
14.40 Телеканал «Новий день». «Голоси».
15.25 Клуб мандрівників.
16.05 «Сільські історії». Концерт М. Євдокимова.
17.30 Самі з вусами.
18.00 Новини.
18.10 Філімонов і компанія.
18.35 Худ. фільм «Едгар і Крістіна».
20.00 Поле чудес.
21.00 Час.
21.30 «Десятий бал» О. Малиніна.
22.45 Що? Де? Коли?
00.05 Серіал «Інспектор Деррік».
01.05 Худ. фільм «Важке рішення».

РТР

05.20 Худ.фільм «Без видимих причин».
06.40 Серіал «Дракоша і компанія».
07.05 Студія «Здоров'я».
07.35 Золотий ключ.
08.00 Військова програма.
08.20 Два роялі.
09.15 Худ. фільм «Два квитки на денний сеанс».
11.15 У пошуках пригод.
12.10 Клуб сенаторів.
13.00, 19.00 Вісті.
13.20 Худ.фільм «Нові пригоди невловимих».
15.00 Ювілейний концерт В. Сюткіна «20 років на сцені».
15.55 Творчий вечір Є.Євтушенка за участю М.Задорнова.
17.00 Моя сім'я.
17.55 Аншлаг.
19.25 Дзеркало.
19.50 Серіал «Бригада».
20.55 Стань зіркою.
21.50 Худ.фільм «Шосте почуття».
00.05 Худ.фільм «Як знімалася «Бригада».
00.55 Гаряча десятка.

НТБ

07.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 16.00, 17.00 Сьогодні.
07.05 Смачні історії.
07.20 Полундра!
07.50 Без рецепта.
08.25 Подорожі натураліста.
09.05 Худ. фільм «Поганська Мадонна».
11.05 Новітня історія. Фільм «Зикіна. Життя як пісня». 2 серія.
12.05 Худ. фільм «Небезпечно для життя».
13.50 Смачні історії.
14.05 Своя гра.
15.00 «Сьогодні» з Ю. Липатовим.
15.20 «Жіночий погляд» О.Пушкіної.
16.05 Шоу Олени Степаненко.
17.05 Чинник страху.
18.00 «Сьогодні ввечері» з Ю. Липатовим.
18.35 Худ. фільм «Охоронець».
21.25 Професійний бокс. Наші на рингу. Костя Цзю проти Заби Джуда.
22.00 Худ. фільм «Полювання за спадщиною».
00.00 Концерт Жасмін.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Серіал «Маленькі ейнштейни».
10.25 Серіал «Академія танцю».
11.00 Новини.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.10 Наша прем'єра. «Прилуки. Осінь-2002».
11.40 Док. фільм «Від Гімалаїв — Україні».
11.50 Привіт із Києва. Бенефіс Марії Заньковецької.
12.10 Для тих, хто вдома.
12.25 Серіал «Магія кохання».
13.15 Абетка безпеки.
13.20 Закон є закон.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
Юнацько-молодіжний канал «Студія 5»
15.35 Серіал «Академія танцю».
16.35 Резонанс.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.15 Пані, панночка, панянка.
17.30 Домашній доктор.
17.55 Світ авіації і туризму.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.10 Баскетбол. Кубок чемпіонів ФІБА Європи. БК «Київ» — БК «Хімки» (Росія). У перерві — Погода.
20.40 Щоденник сесії Верховної Ради України.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.20 Ситуація.
21.35 Футбол. Ліга чемпіонів. «Арсенал» (Лондон, Англія) — «Валенсія» (Іспанія).
23.40 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.20 Футбол. Ліга чемпіонів. Огляд матчів.
02.15 Серіал «Магія кохання».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.00 День Уряду у Верховній Раді України.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02, 08.35, 17.00, 19.30, 21.45, 00.30 ТСН.
07.30 Серіал «Агентство «Місячне сяйво».
09.00 Серіал «Убивча сила-2». 1 серія.
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Серіал «Зоряна брама-2».
14.50 Серіал «Ес клаб 7» у Голлівуді».
15.15 Серіал «Знову шалена Сьюзен».
15.45 Серіал «Район Беверлі Хіллз».
16.35 Серіал «Пристрасті поіталійськи».
17.35 Серіал «Каменська-2». «Чоловічі ігри».
18.30 Серіал «Чорний ворон».
19.30 ТСН.
20.05 ТСН. Проспорт.
20.15 Серіал «Каменська-2». «Чоловічі ігри-2». 2 частина.
21.20 Серіал «Убивча сила-2». 2 серія.
22.25 Подвійний доказ.
23.30 Серіал «Пристрасті поіталійськи».
00.30 ТСН.
01.00 Служба розшуку дітей.
01.05 Остання барикада.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00 , 15.00, 17.00, 18.00 Новини.
06.05 Всесвітня історія в «Гусаках».
06.30 Доки всі вдома.
07.10 Мультсеріал «Завоювання Америки».
07.50 Народна платформа.
08.20 Серіал «Надзвичайна подія».
09.25 Серіал «Під дахами великого міста».
10.30 Уік-енд.
11.05 Серіал «Злодійка».
12.15 Серіал «В ім'я твого кохання».
13.05 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
14.00 Мультсеанс. «Покемон», «Завоювання Америки».
14.50 Серіал «Фарскейп».
15.40 Третій зайвий.
16.10 Серіал «Чоловіча робота-2».
17.10 Серіал «Ізабелла».
18.05 Велике прання.
18.55 Серіал «Лялька».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
21.45 Серіал «Чоловіча робота-2».
22.50 Спецпроект «Ті, що померли за статистикою».
23.25 Народна платформа.
23.40 Подробиці. Підсумки дня. Нічний «Час».
00.15 Молодіжний серіал «Еліас».
01.10 Серіал «Ейр Америка».
02.00 Док. детектив «Батальйон смерті».

ICTV

05.00 Ранкова музика.
06.00 Серіал «Династія».
06.55 Мультсеріал «Екшенмен».
07.15 Мультсеріал «Кмітлива Шерон».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.10 Серіал «Комедійний квартет».
08.45 Факти. Ранок.
09.05 Серіал «Справи Кепських».
09.45 Серіал «Квантовий стрибок».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.40 Серіал «У полоні пристрастей».
11.45 Серіал «Тропіканка».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Висока напруга».
14.45 Мультфільми.
15.00 Мультсеріал «Екшенмен».
15.30 Мультсеріал «Кмітлива Шерон».
15.55 Серіал «Клариса все пояснить».
16.20 Серіал «Кенан і Кел».
16.45 Серіал «Під сонцем Сен-Тропе-2».
17.45 Серіал «Мисливець за старожитностями».
18.45 Докладно з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «Вирок часу».
21.10 Кримінальні історії.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.10 Погода.
22.30 Худ. фільм «Подвійне життя».
00.25 Серіал «Квантовий стрибок».
01.15 Серіал «Парадайз Фоллз». Мовлення на Київ і область
01.45 Серіал «Під сонцем Сен-Тропе-2».
03.30 Худ. фільм «Подвійне життя».

СТБ

07.00 «Вікна». Опівночі.
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.20 Маски-шоу.
08.50 «Вікна».Столиця.
09.30 Серіал «Острів фантазій».
10.25 Худ.фільм «Грішник».
12.00 Серіал «Імперія «Нобл Хауз».
13.00 Серіал «Із думкою про Африку».
14.00 «Вікна». Новини.
14.40 День ОК.
15.55 Медичний центр «Довіра».
16.00 Серіал «Амазонка Пітера Бенчлі».
17.05 «Вікна». Кримінал.
17.15 Серіал «Багаті і знамениті».
18.15 «Вікна».Столиця.
18.25 Маски-шоу.
19.00 «Вікна». Новини.
19.35 Серіал «Імперія «Нобл Хауз». 2 серія.
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Худ.фільм «Динаміт».
22.50 «Вікна». Кримінал.
23.00 Серіал «Клуб насолоди».
00.00 «Вікна». Опівночі.
00.25 Серіал «Амазонка Пітера Бенчлі».
01.20 Серіал «Острів фантазій».
02.10 «Час «К».

НОВИЙ КАНАЛ

06.25, 06.35, 07.25, 07.35, 08.35 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
07.30 Репортер-бізнес.
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.15 «Єралаш».
09.40 Принцип доміно.
11.20 Худ.фільм «Пропажа свідка».
13.00 Репортер.
13.15 «Вікна» із Д. Нагієвим.
14.05 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
14.45 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
15.10 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Життя з Луї».
15.35 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Світ Боббі».
16.00 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Деніс — мучитель».
16.30 Мультсеріал «Пригоди Дигимонів».
16.55 «Єралаш».
17.20 Серіал «Малькольм у центрі уваги».
17.55 Серіал «Троє проти всіх».
19.00 Репортер.
19.30 Серіал «Комісар Рекс».
20.20 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ.фільм «Велетень».
23.15 Репортер.
23.40 Погода.
23.50, 03.00 Худ.фільм «Проект «Мисливець за тінню».
01.55 Серіал «Безсмертний».
04.35 Серіал «Троє проти всіх».
05.20 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
06.05 Мультфільм.

ГРТ

08.00 Новини.
08.05 Телеканал «Доброго ранку».
09.00 Новини.
09.15 Телеканал «Доброго ранку».
10.20 Серіал «Інспектор Деррік».
11.20 Серіал «Сімейні пута».
12.00 Новини (з субтитрами).
12.15 Велике прання.
13.05 Хто хоче стати мільйонером?
13.50 Таємниця долини мавп. Спецрепортаж.
14.10 Чекай мене (з сурдоперекладом).
15.00 Новини (з субтитрами).
15.15 Худ. фільм «У пошуках раю».
16.50 Непутні нотатки з Д.Криловим.
17.05 Слідство ведуть ЗНАТОКИ. Справа № 24. «Пуд золота». 1 серія.
18.00 Новини.
18.30 Сміхопанорама.
19.00 Док. детектив «Вирок адвокату». Справа 2002 року.
19.25 Велике прання.
20.15 Серіал «Сімейні пута».
21.00 Час.
21.40 Слідство ведуть ЗНАТОКИ. Справа № 24. «Пуд золота». 2 і 3 серії.
23.25 Незалежне розслідування.
00.10 Серіал «Інспектор Деррік».
01.10 Нічний «Час».
01.25 Телеканал «Новий день». «Зниклий скарб Івана Грозного».
01.50 Апологія.
02.20 Телеканал «Новий день». «Формула влади». Три президенти Боснії і Герцоговини.
02.50 Апологія.

РТР

04.45 — 07.45 Доброго ранку, Росіє!
07.45 Серіал «Чоловіча робота-2».
08.40 Серіал «Люди і тіні».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вісті.
10.20 Ціна успіху.
11.15 Серіал «Комісар Рекс».
12.10 Експертиза.
12.30 Колосальне господарство.
12.45 Вісті-Москва.
13.20 Що хоче жінка.
14.20 Худ.фільм «Гонки по вертикалі».
15.40 Експертиза.
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті-спорт.
17.20 Вісті-Москва.
17.50 Серіал «Злодійка. Щастя напрокат».
18.50 На добраніч, малята!
19.35 Вісті-Москва.
19.55 Серіал «Чоловіча робота-2».
20.50 Серіал «Люди і тіні».
22.30 Вісті. Чергова частина.
22.45 Худ.фільм «Дорога на Арлінгтон».
00.50 Дорожній патруль.

НТБ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 11.00 Сьогодні.
05.05, 05.35, 06.10, 06.35, 07.05, 07.40 Ранок на НТБ.
07.45 Серіал «Клан Сопрано».
09.00 Сьогодні вранці.
09.20 «Національна безпека. Зникли діти». Розслідування НТБ.
10.00 Кулінарний поєдинок.
11.05 Серіал «Державний кордон».
12.40 Кримінал.
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 Серіал «Третій зайвий».
13.40 Серіал «Вона написала убивство».
14.40 Принцип доміно.
16.00, 17.00 Сьогодні.
16.05 Серіал «Бандитський Петербург».
17.20 Док.серіал «Злочин і покарання».
18.00 «Сьогодні» з Т. Митковою.
18.35 Серіал «Громадянин начальник».
19.45 Серіал «Лялька». 2 серія.
21.00 «Сьогодні ввечері» з К. Поздняковим.
21.35 Серіал «Третій зайвий».
22.15 Серіал «Громадянин начальник».
23.25 Гордон.
00.15 Щоденник Ліги чемпіонів.

СЕРЕДА, 11 грудня

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Серіал «Маленькі ейнштейни».
10.15 Служба розшуку дітей.
10.25 Серіал «Академія танцю».
11.00 Новини.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.10 Наша прем'єра. Док. фільм «Як написати книгу».
11.30 Ретро-альбом. Співає Є.Мірошниченко.
11.40 «Зодчий». Телеальманах.
12.10 Для тих, хто вдома.
12.25 Серіал «Магія кохання».
13.15 Абетка безпеки.
13.20 Закон є закон.
15.00 Новини.
15.10 Парламентські слухання. «Українська культура: стан та перспективи розвитку».

КДРТРК
17.00 За київським часом.
17.15 Київ діловий.
17.35 Острів скарбів.
18.05 Люди і долі.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
19.00 Новини.
19.10 У світі хороших новин.
19.25 Діловий світ.
19.30 Саме той.
19.55 Щоденник сесії Верховної Ради України.
20.10 Гандбол. Чемпіонат Європи. Жінки.
20.50 Лотерея «Суперлото», «Кено».
21.00 Новини.
21.20 Ситуація.
21.35 Футбол. Ліга чемпіонів. «Боруссія» (Дортмунд, Німеччина) — «Мілан» (Італія).
23.40 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.20 Футбол. Ліга чемпіонів. Огляд матчів.
02.25 Серіал «Магія кохання».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ
УТ-2
10.10 Щоденник сесії Верховної Ради України.
10.30 Крок до зірок.
11.10 «Грані пізнання». «Срібна» акула. Репортаж з Міжнародного фестивалю підводного кіно, фото та живописного мистецтва.
11.35 Хроніка ХХ століття. І. Багряний.
12.05 Коли цвіте сакура.
12.15 Казна держави.
12.45 Сільський час.
13.40 Служба розшуку дітей.
13.50 Ситуація.

КАНАЛ «1+1»
07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02, 08.35, 17.00, 19.30, 21.45, 00.30 ТСН.
07.30 Серіал «Чорний ворон».
08.55 Серіал «Убивча сила-2». 2 серія.
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Серіал «Зоряна брама-2».
14.55 Серіал «Ес клаб 7» у Голлівуді».
15.20 Серіал «Знову шалена Сьюзен».
15.50 Серіал «Район Беверлі Хіллз».
16.40 Серіал «Пристрасті поіталійськи».
17.40 Серіал «Каменська-2». «Чоловічі ігри». 2 частина.
18.35 Серіал «Чорний ворон».
19.30 ТСН.
20.05 ТСН. Проспорт.
20.15 Серіал «Каменська-2». «Чоловічі ігри». 3 частина.
21.20 Серіал «Убивча сила-2». 3 серія.
22.25 Без Табу з О. Герасим'юк.
23.30 Серіал «Пристрасті поіталійськи».
00.30 ТСН.
01.00 Служба розшуку дітей.
01.05 Остання барикада.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ
«ІНТЕР»
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00 , 15.00, 17.00, 18.00 Новини.
06.05 Хто крайній?
06.25 Сміхопанорама.
07.10 Мультсеріал «Завоювання Америки».
07.50 Народна платформа.
08.20 Серіал «Лялька».
09.30 Серіал «Під дахами великого міста».
10.30 Джентльмен-шоу.
11.05 Серіал «Злодійка».
12.15 Серіал «В ім'я твого кохання».
13.05 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
14.00 Мультсеанс. «Покемон», «Завоювання Америки».
14.45 Серіал «Фарскейп».
15.40 Третій зайвий.
16.10 Серіал «Чоловіча робота-2».
17.10 Серіал «Ізабелла».
18.05 Велике прання.
18.50 Серіал «Лялька».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ». Заключна серія.
21.45 Серіал «Чоловіча робота-2».
22.50 Камера сміху.
23.30 Народна платформа.
23.40 Подробиці. Підсумки дня. Нічний «Час».
00.05 Серіал «Еліас».
01.05 Серіал «Ейр Америка».
01.50 Док. детектив. «Диявольська колісниця».

ICTV
05.00 Ранкова музика.
05.55 Серіал «Династія».
06.50 Служба розшуку дітей.
06.55 Мультсеріал «Екшенмен».
07.15 Мультсеріал «Кмітлива Шерон».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.10 Кримінальні історії.
08.45 Факти. Ранок.
09.05 Серіал «Справи Кепських».
09.45 Серіал «Квантовий стрибок».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.40 Серіал «У полоні пристрастей».
11.45 Серіал «Тропіканка».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Вирок часу».
14.50 Мультфільм.
15.00 Мультсеріал «Екшенмен».
15.30 Мультсеріал «Кмітлива Шерон».
15.55 Серіал «Клариса все пояснить».
16.20 Серіал «Кенан і Кел».
16.45 Серіал «Під сонцем СенТропе-2».
17.45 Серіал «Мисливець за старожитностями».
18.45 Докладно з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «Марабунта».
21.10 Каламбур.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.10 Погода.
22.30 Худ. фільм «Великі гроші».
00.35 Серіал «Квантовий стрибок».
01.25 Серіал «Парадайз Фоллз». Мовлення на Київ і область
01.55 Серіал «Під сонцем СенТропе-2».
03.20 Худ. фільм «Великі гроші».

СТБ
07.00 «Вікна». Опівночі.
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.20 Маски-шоу.
08.50 «Вікна».Столиця.
09.30 Серіал «Острів фантазій».
10.25 Худ.фільм «Динаміт».
12.00 Серіал «Імперія «Нобл Хауз».
13.00 Серіал «Із думкою про Африку».
14.00 «Вікна». Новини.
14.40 День ОК.
16.00 Серіал «Амазонка Пітера Бенчлі».
17.05 «Вікна». Кримінал.
17.15 Серіал «Багаті і знамениті».
18.15 «Вікна».Столиця.
18.25 Маски-шоу.
19.00 «Вікна». Новини.
19.35 Серіал «Імперія «Нобл Хауз». 3 серія.
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Худ.фільм «Подвійна підстава».
23.05 «Вікна». Кримінал.
23.15 Серіал «Клуб насолоди».
00.15 «Вікна». Опівночі.
00.40 Серіал «Амазонка Пітера Бенчлі».
01.35 Серіал «Острів фантазій».
02.25 «Вікна». Спорт.

НОВИЙ КАНАЛ
06.25, 06.35, 07.25, 07.35, 08.35 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
07.30 Репортер-бізнес.
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.15 «Єралаш».
09.40 Принцип доміно.
11.20 Худ.фільм «Велетень».
13.00 Репортер.
13.15 «Вікна» із Д. Нагієвим.
14.05 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
14.45 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
15.10 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Життя з Луї».
15.35 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Світ Боббі».
16.00 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Деніс — мучитель».
16.30 Мультсеріал «Пригоди Дигимонів».
16.55 «Єралаш».
17.20 Серіал «Малькольм у центрі уваги».
17.55 Серіал «Троє проти всіх».
19.00 Репортер.
19.35 Серіал «Комісар Рекс».
20.20 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ.фільм «Мій улюблений клоун».
23.15 Репортер.
23.40 Погода.
23.45, 03.05 Худ.фільм «Бомби під Берліном».
01.55 Служба розшуку дітей.
02.00 Серіал «Безсмертний».
04.45 Серіал «Троє проти всіх».
05.30 Серіал «Дикий янгол. Повернення».

ГРТ
08.00 Новини.
08.05 Телеканал «Доброго ранку».
09.00 Новини.
09.15 Телеканал «Доброго ранку».
10.15 Серіал «Інспектор Деррік».
11.15 Серіал «Сімейні пута».
12.00 Новини (з субтитрами).
12.15 Велике прання.
13.05 Дог-шоу.
13.45 Доки всі вдома.
14.15 Незалежне розслідування.
15.00 Новини (з субтитрами).
15.20 Худ. фільм «24-25» не повертається».
16.45 «Єралаш».
17.05 Слідство ведуть ЗНАТОКИ. Справа № 24. «Пуд золота». 2 серія.
18.00 Новини.
18.30 Микола Озеров. П'ять років без коментаря.
18.55 Зроби мені смішно.
19.20 Велике прання.
20.10 Серіал «Сімейні пута».
21.00 Час.
21.40 Л. Лещенко, Л. Доліна, О.Газманов у концерті, присвяченому 80-річчю М.Озерова.
23.20 Таємниці сторіччя. «Власов. Двічі проклятий генерал».
00.00 Серіал «Інспектор Деррік».
01.00 Худ. фільм «Сімейна мелодрама».
02.10 Апологія.

РТР
04.45 — 07.45 Доброго ранку, Росіє!
07.45 Серіал «Чоловіча робота-2».
08.40 Серіал «Люди і тіні».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вісті.
10.20 У пошуках пригод.
11.15 Серіал «Комісар Рекс».
12.10 Експертиза.
12.30 Москва — Мінськ.
12.45 Вісті-Москва.
13.20 Що хоче жінка.
14.20 Худ.фільм «Гонки по вертикалі».
15.40 Експертиза.
16.20 Аншлаг.
17.20 Вісті-Москва.
17.50 Серіал «Злодійка. Щастя напрокат».
18.50 На добраніч, малята!
19.35 Вісті-Москва.
19.55 Серіал «Чоловіча робота-2».
20.50 Серіал «Люди і тіні».
21.50 Стань зіркою.
22.50 Худ.фільм «Штемп».
00.30 Телегра «Ставка».
01.00 Дорожній патруль.

НТБ
05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 11.00 Сьогодні.
05.05, 05.35, 06.10, 06.35, 07.05, 07.40 Ранок на НТБ.
07.55 Серіал «Швидка допомога-5».
09.00 Сьогодні вранці.
09.20 Очна ставка.
10.00 Квартирне питання.
11.05 Серіал «Державний кордон».
12.40 Кримінал.
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 Серіал «Третій зайвий».
13.40 Серіал «Вона написала убивство».
14.40 Принцип доміно.
16.00, 17.00 Сьогодні.
16.05 Серіал «Лялька».
17.20 Щиросерде зізнання.
18.00 «Сьогодні» з Т. Мітковою.
18.35 Серіал «Громадянин начальник».
19.45 Серіал «Лялька», 3 серія.
21.00 «Сьогодні ввечері» з К. Поздняковим.
21.35 Футбол. Ліга чемпіонів. «Реал» (Іспанія) — «Локомотив» (Росія).
23.40 Серіал «Безсмертний».
00.30 Щоденник Ліги чемпіонів.

ЧЕТВЕР, 12 грудня

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Серіал «Маленькі ейнштейни».
10.25 Серіал «Академія танцю».
11.00 Новини.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.10 Парад, алле!
11.35 Юрій Салко. Без трафарету.
11.55 Знімалося кіно. «Перлини дикого степу».
12.10 Для тих, хто вдома.
12.25 Серіал «Магія кохання».
13.15 Відеофільм « «Зоряні скловари».
13.45 Закон є закон.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
Юнацько-молодіжний канал «Студія «5»
15.35 Серіал «Академія танцю».
16.25 Крок до зірок.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК
17.00 За київським часом.
17.15 Пані, панночка, панянка.
17.35 Фонд дарує надію.
17.50 Обрані киянами. Ігор Баленко.
18.10 Ліки майбутнього.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
19.00 Новини.
19.10 Енергетичне поле.
19.30 Діловий світ.
19.35 Саме той.
19.55 Вечірня казка.
20.05 Гандбол. Чемпіонат Європи. Жінки.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.30 Ситуація.
21.40 Питання дня.
21.45 Світ спорту.
22.00 Щоденник сесії Верховної Ради України.
22.30 У світі єдиноборств.
23.00 ТРК «Ера».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ
УТ-2
10.10 Щоденник сесії Верховної Ради України.
10.20 Перехрестя.
10.50 Бути жінкою. ОСВІТНІЙ КАНАЛ
11.10 «Грані пізнання». Роздуми про долю вченого і науки. Професор Д. Зербіно.
11.40 «Не хлібом єдиним». Лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка Г. Кочур.
12.00 Екологічна абетка.
12.05 Вічна сторожа. Теленарис про заповідний степ Асканії-Нови.
12.20 Зірки, на сцену!
13.00 Модна лінія.
13.30 Абетка безпеки.
13.40 Служба розшуку дітей.
13.50 Ситуація.

КАНАЛ «1+1»
07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02, 08.35, 17.05, 19.30, 21.50, 00.25 ТСН.
07.30 Серіал «Чорний ворон».
09.00 Серіал «Убивча сила-2». 3 серія.
10.00—14.00 Програми УТ-2.
14.00 Серіал «Зоряна брама-2».
14.50 Серіал «Ес клаб 7» у Голлівуді».
15.20 Серіал «Знову шалена Сьюзен».
15.50 Серіал «Район Беверлі Хіллз».
16.40 Серіал «Пристрасті поіталійськи».
17.40 Серіал «Каменська-2». «Чоловічі ігри». 3 серія.
18.35 Серіал «Чорний ворон».
19.30 ТСН.
20.05 ТСН. Проспорт.
20.15 Серіал «Каменська-2». «Чоловічі ігри». 4 частина.
21.20 Серіал «Убивча сила-2». 4 серія.
22.30 Я так думаю. Як зірвати куш?
23.25 Серіал «Пристрасті поіталійськи».
00.25 ТСН.
00.55 Служба розшуку дітей.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ
«ІНТЕР»
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00 , 15.00 17.00, 18.00 Новини.
06.05 Смачно з Борисом Бурдою.
06.30 Жарт за жартом.
07.10 Сім'я від А до Я.
07.20 Мультсеріал «Завоювання Америки».
07.50 Народна платформа.
08.20 Серіал «Лялька».
09.30 Серіал «Під дахами великого міста».
10.35 Програма К.Стогнія «Кримінал».
11.05 Серіал «Злодійка».
12.15 Серіал «В ім'я твого кохання».
13.05 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ». Заключна серія.
14.00 Мультсеанс. «Покемон», «Завоювання Америки».
14.50 Серіал «Фарскейп».
15.40 Третій зайвий.
16.10 Серіал «Чоловіча робота-2».
17.10 Серіал «Ізабелла».
18.05 Велике прання.
18.50 Серіал «Лялька».
19.55 Футбол. Матч відповідь 1\16 фіналу Кубка УЄФА. «Динамо» (Київ. Україна) — «Бешикташ» (Стамбул.Туреччина). У перерві — Подробиці.
21.55 Жарт за жартом.
22.25 Перехрестя кохання.
23.25 Народна платформа.
23.40 Подробиці. Підсумки дня.
00.05 Док. фільм «На горизонті — Подкопаєва».
00.40 Док. детектив «Остання спокуса угонщика».

ICTV
05.00 Ранкова музика.
06.00 Серіал «Династія».
06.55 Мультсеріал «Екшенмен».
07.15 Мультсеріал «Кмітлива Шерон».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.10 Каламбур.
08.45 Факти. Ранок.
09.05 Серіал «Справи Кепських».
09.45 Серіал «Квантовий стрибок».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.40 Серіал «У полоні пристрастей».
11.45 Серіал «Тропіканка».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Марабунта».
14.50 Мультфільм.
15.00 Мультсеріал «Екшенмен».
15.30 Мультсеріал «Кмітлива Шерон».
15.55 Серіал «Клариса все пояснить».
16.20 Серіал «Кенан і Кел».
16.45 Серіал «Під сонцем СенТропе-2».
17.45 Серіал «Мисливець за старожитностями».
18.45 Докладно з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «Універсальний агент».
21.10 Каламбур.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.10 Погода.
22.30 Худ. фільм «Знайомство за оголошенням».
00.40 Серіал «Квантовий стрибок».
01.35 Серіал «Парадайз Фоллз». Мовлення на Київ і область
02.05 Серіал «Під сонцем СенТропе-2».
03.15 Худ. фільм «Знайомство за оголошенням».

СТБ
07.00 «Вікна». Опівночі.
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.20 Маски-шоу.
08.50 «Вікна».Столиця.
09.30 Серіал «Острів фантазій».
10.25 Худ. фільм «Вантаж без маркування».
12.00 Серіал «Імперія «Нобл Хауз».
13.00 Серіал «Із думкою про Африку».
14.00 «Вікна». Новини.
14.40 День ОК.
16.00 Серіал «Амазонка Пітера Бенчлі».
17.05 «Вікна». Кримінал.
17.15 Серіал «Багаті і знамениті».
18.15 «Вікна».Столиця.
18.25 Маски-шоу.
19.00 «Вікна». Новини.
19.35 Серіал «Імперія «Нобл Хауз». 4 серія.
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Худ.фільм «У вогні».
23.00 «Вікна». Кримінал.
23.10 Серіал «Клуб насолоди».
00.10 «Вікна». Опівночі.
00.35 Серіал «Амазонка Пітера Бенчлі».
01.30 Серіал «Острів фантазій».

НОВИЙ КАНАЛ
06.25, 06.35, 07.25, 07.35, 08.35 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
07.30 Репортер-бізнес.
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.15 «Єралаш».
09.40 Принцип доміно.
11.25 Худ.фільм «Мій улюблений клоун».
13.00 Репортер.
13.15 «Вікна» із Д. Нагієвим.
14.05 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
14.45 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
15.10 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Життя з Луї».
15.35 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Світ Боббі».
16.00 Територія «Fox kids». Мультсеріал «Деніс — мучитель».
16.30 Мультсеріал «Пригоди Дигимонів».
16.55 «Єралаш».
17.20 Серіал «Малькольм у центрі уваги».
17.55 Серіал «Троє проти всіх».
19.00 Репортер.
19.30 Серіал «Комісар Рекс».
20.20 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ.фільм «Шанс, або тренер».
23.15 Репортер.
23.35 Швидкий гол.
23.45 Погода.
23.55 К1.Королі рингу.
01.00, 03.30 Худ.фільм «На крилах свободи».
02.40 Серіал «Безсмертний».
04.55 Серіал «Троє проти всіх».
05.45 Серіал «Дикий янгол. Повернення».

ГРТ
08.00 Новини.
08.10 Худ. фільм «Семеро сміливих».
09.45 Історія одного шедевра. Московський Кремль.
10.00 Новини (з субтитрами).
10.10 Серіал «Інспектор Деррік».
11.10 Худ. фільм «Сімейна мелодрама».
12.25 «Як не любити мені цю землю...» Співає Людмила Зикіна.
14.00 Новини (з субтитрами).
14.10 Док. фільм «Символи Росії».
14.40 Дог-шоу.
15.30 Худ. фільм «Віддушина».
17.00 Слідство ведуть ЗНАТОКИ. Справа № 24. «Пуд золота». 3 серія.
18.00 Новини.
18.10 Жарт за жартом.
18.45 «Єралаш».
19.10 Е.Радзинський. «Русь, куда несешься ты?..»
21.00 Час.
21.25 Слідство ведуть ЗНАТОКИ. Справа № 24. «Пуд золота». 4 серія.
22.20 Святковий концерт з участю А.Пугачової, Ф.Кіркорова, Л.Доліної, Ю.Антонова, М.Галкіна, Л.Лещенка, групи «Любэ».
01.05 Серіал «Інспектор Деррік».
02.05 Худ. фільм «Білі Роси».

РТР
05.20 Худ.фільм «Ходіння за три моря».
07.40 Кіноісторії Г.Скороходова.
07.50 Худ. фільм «Одруження Бальзамінова».
09.40 Кімната сміху.
10.30 «Сто до одного». Телегра.
11.25 Сам собі режисер.
12.25 Містечко.
13.00, 19.00 Вісті.
13.20 Худ.фільм «Невловимі месники».
14.50 «Ха». Маленькі комедії.
15.15 А. Пугачова, Ф. Кіркоров, В. Леонтьев у ювілейному концерті О. Зацепіна.
17.15 Худ. фільм «Кавказька полонянка, або Нові пригоди Шурика».
19.25 Аншлаг на Алтаї.
23.05 Худ. фільм «Шуб-баба Люба!».
00.40 «Scorpions» із Державним симфонічним оркестром Росії в Кремлі.

НТБ
07.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 16.00, 17.00 Сьогодні.
07.05 Худ. фільм «Сказання про землю сибірську».
09.05 Кулінарний поєдинок.
10.05 Квартирне питання.
11.05 Новітня історія. Фільм «Зикіна. Життя, як пісня». 1 серія.
12.05 Худ. фільм «Приватний детектив».
13.55 Смачні історії.
14.05 Своя гра.
15.00 «Сьогодні» з Ю. Липатовим.
15.20 «Жіночий погляд» О.Пушкіної.
16.05 Гумористичний концерт «Незабаром Новий рік!»
18.00 «Сьогодні ввечері» з Ю. Липатовим.
18.30 Худ. фільм «Тонка штучка».
20.15 Худ. фільм «Смертельна зброя-3».
22.40 Худ. фільм «Нікіта».

Півдня на сільській пошті

Недарма кажуть: хочеш дізнатися про останні новини на селі — зайди на пошту. Слава найправдивішого «народного інформагентства», здавна нажита сільськими відділеннями зв'язку, не втрачена й досі.

Про село і селян

У центрі Попівки, на вулиці Леніна, під пам'ятником вождю світового пролетаріату, паслися гуси. За спиною гіпсового Ілліча — на фронтоні двоповерхової, невизначеної архітектури споруди висів синьо-жовтий прапор. Отже, у цьому Приміщенні дислокувалася місцева влада — сільська рада. Поштовий ящик, прикріплений до стіни будинку, вказував на те, що тут також є відділення поштового зв'язку. А «художньо» написана вивіска сповіщала, що в Попівці функціонує СТОВ «Надія»...

У тісній кімнаті, розділеній навпіл дерев'яним бар'єром з різнокольоровими на ньому листівками, було холодніше, ніж на вулиці. «Пошту, як і контору з сільрадою, опалюють від однієї кочегарки, — пояснила начальник відділення — молода привітна жінка Олена Іванович. — Але топити цієї осені ще не починали, бо й вугілля не завезли».

Незважаючи на холоднечу, чотири листоноші — Віра Лисенко, Тетяна Ярова, Ольга Одаренко та Лідія Чирва швидко і вправно сортували газети і розповідали кореспондентові про своє та односельців життя-буття.

— Дохазяйнувалися в нашій Попівці, — з обуренням говорила Віра Лисенко, — з усього видно — метка молодиця. — Он стоять на фермі 150 корів. А була колись не одна сотня! Вирізали голови худобу, а грошей як не було у касі, так і немає. Спитайте Ліди Чирви, як її дочка Леся, одна-єдина на все господарство працівниця, що готувалася стати матір'ю, законні свої декретні у директора СТОВу Мікуляка вимолювала...

Лідія Дмитрівна — ще молода, але рано посивіла жінка, не відриваючись від газет, скрушно похитала головою: так, попоходила, поплакала її Леся в конторі товариства.

Влітку їй відмовили дати легку роботу, хоч на цьому наполягав лікар. Довелося майбутній породіллі у 30-градусну спеку полоти на полі буряки... Зате коли надійшов час оплатити їй лікарняний, у бухгалтерії СТОВу сказали: нема для тебе грошей.

— Ми були у відчаї, — пригадувала ті тривожні для родини дні Лідія Чирва. — Дочку ось-ось мали забрати в пологовий будинок, а грошей у нас — катма, один мій стогривневий заробіток. Чоловікові — трактористу — в господарстві зарплати не платять. Зятеві, він порається на свинофермі, — також.

Врешті-решт, коли директор СТОВу Володимир Мікуляк «змилостивився» і розпорядився видати Лесі аж 50 гривень, терпець у Лідії Дмитрівни урвався і вона поїхала шукати правди «в область». Тільки після цього виплатили породіллі належні їй гроші. «Та й то не «область» допомогла, — уточнила бабуся новонародженої гарненької дівчинки Лілі Котляр, — а мій брат, який працює у податковій адміністрації».

Повідали поштарки й про те, як розрахувалося сільгосптовариство «Надія» з власниками земельних паїв.

— Ніби для насмішки, хтось дав таку назву!.. Яка там надія, коли кругом безнадія! — нарікали попівчани. — Он у сусідній Санжарисі, де не такий чорнозем, як у нас, а глина, — порівнювали, — дали людям майже по тонні хліба. А в нас — як кіт наплакав: по двісті кілограмів пшениці і по сто кілограмів — суржику... Що можна вигодувати з цієї жмені збіжжя?»

Через явне і приховане безробіття, занепад місцевого господарства і зубожіння села дедалі більше його мешканців вирушають у далекі світи на заробітки. «Скількох родин розбило, розлучило оте лихе заробітчанство», — журилися жінки, пригадуючи своїх односельців, котрі поїхали «наймитувати», та так і не повернулися додому.

Про хутір та хуторян

За п'ять кілометрів від Попівки розкинувся посеред поля хутір Червоний на 70 дворів. Кожного робочого дня у спеку чи в мороз, у дощ чи у завірюху прокладає маршрут з хутора до села листоноша Тетяна Ярова. Вона виросла на цьому хуторі і неабияк пишається тим, що в 1924 році першими поселенцями у степу були її дід та баба — Дементій Порфилович та Тетяна Григорівна Гордієнки. Тетянині батьки, котрі також увесь вік звікували на дідизні, навіть назвали її на честь бабусі, яка сама підняла на ноги четверо дітей. Жаль, що дід про це вже не дізнався. Він загинув на фронті під час другої світової війни.

— Колись на хуторі була кролеферма, найбільша в районі, — розповіла Тетяна. — Заснував її мій батько, Яровий Борис Якович. Він з дванадцяти років працював у колгоспі. Ферма давала добрі доходи господарству і хуторянам. Всі мали роботу і зарплату. Однак після численних колгоспівських реорганізацій кролеферму ліквідували. Хутір почав занепадати. Люди їхали до Сміли, шукали роботу на залізниці та на заводах.

— Нині хутір забутий Богом і людьми, — з сумом у голосі продовжувала Тетяна. — Живуть у ньому переважно старі люди. Є кілька молодих сімей, десятеро школярів. Але діти не ходять до школи, а мучаться: до Попівки по бездоріжжю і заметах не добредуть, а до найближчої школи у Смілі потрібно їхати дизелем. Раніше колгосп виділяв для перевезення школярів автобуса, а тепер устають шести-семилітки о п'ятій ранку, щоб устигнути на єдиний ранковий приміський потяг. Повертаються на хутір аж о дев'ятій вечора. До цього півдня нудяться, голодні й стомлені, на вокзалі у Смілі — поки вирушить у дорогу також єдиний вечірній дизель...

Немає на хуторі ні медпункту, ні телефону, давно замовкло радіо. А недавно заїжджі «металісти» вкрали кілька метрів електродроту — і хуторянські хати більш як на місяць поринули у морок. «Іду я з газетами, пенсією, товаром, під ногами хлюпотить багнюка, навкруги — хоч око виколи, — пригадувала нещодавно пережите спадкоємиця засновників Червоного. — Хоча вдень також не краще. Заходжу цього тижня до хати ветерана Василя Дмитровича Тараненка, який недавно два інсульти переніс. Запитую його, як здоров'я. А він і руки не підніме: «Аби мені, каже, хоч тиск зміряти, та не дійду я до Попівки...» Так само зустрічає й Ніна Матвіївна Парахоня, котра нездужає після тяжкої операції, багато інших старих та немічних. Болить моя душа за них.

Про листоношу та важку її ношу

Поки поштарки лагодили кожна свою калиту — так, з'ясовується, називають листоноші свою сумку, до відділення заглянула Ольга Іванівна Коваленко. Вона мешкає поруч з поштою і часто навідується «на вогник». Зайшов сільський ветеран Дмитро Сидорович Вовк. Впурхнула зграйка сміхотливих, але чемних дівчаток. За ними — гурт хлопчиків. Діти привіталися, купили барвистих листівок та олівців. Дід Дмитро трохи погомонів. Запитав, чи привезли кукурудзяних паличок. Бо у нього в хаті, пожартував, «завелася дитина». Занедужала чогось його господиня. За ветераном зайшов якийсь чоловік, купив пачку цигарок... Проте ніхто з відвідувачів, крім секретарки сільської ради, не запитав у Олени Іванович про те, як передплатити ту чи іншу газету або журнал. Про це я й поцікавилася у своїх співрозмовниць.

— Дуже важко тепер з передплатою, — відповіла за всіх Віра Василівна Лисенко. — У сільгосптоваристві, як ви вже знаєте, людям зарплату не платять. Пенсія у старих дуже мала. Сьогодні й на одну газету не кожна сім'я спроможеться. А нам, поштовикам, щоб вижити, доводиться тягати торби з товаром...

Непосильно важкі оті «торби» у сільського листоноші. Носять вони і возять на велосипедах макарони і крупу, чай і каву, цукерки і оцет, сигарети і махорку... А ще — мило, пральні порошки, одеколон, зубну пасту, шкарпетки, капці, валянки, калоші... Беруть із собою для продажу посуд та різне домашнє начиння. При цьому поштарки, розвозячи все це добро до кожного двору, ще й збирають плату за електроенергію, радіо, телефон, приймають замовлення на ліки, на фотопослуги, на ремонт телевізора чи газової плити. І, звичайно, розносять пенсію, а декому — «Сільські вісті», «Голос України», «Порадницю», обласні газети...

...Коли прощалася з невеликим, але роботящим і дружнім колективом поштового відділення, мої нові знайомі попросили: «Тільки не пишіть, що в нас усе погано... Приїжджайте у Попівку навесні чи влітку — і побачите, яка вона гарна і мальовнича!

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімках: Лідія Дмитрівна Чирва готова вирушати у «похід». Тетяна Борисівна Ярова ще тільки «завантажуватиметься» для свого хутора Червоного.

Фото автора.

P. S. ***І все таки хотілося б звернутися до двох високоповажних керівників державного масштабу —голови Держкомзв'язку України М. Гончара та голови правління Укоопспілки С. Бабенка. Вельмишановні панове! Чи не спадало вам на думку, що новоявлена «велолавка» на жіночих ногах і плечах, котра дуже «вигідна» і не потребує пального, — то ганьба для вас і ваших керівних структур? Схаменіться! Не беріть гріха на душу! Поверніть автолавку райспоживспілки у віддалені села і хутори! Нехай вона розвозить селянам товари першої необхідності. А листоноша, працівник державної поштової служби, хай займається своєю справою. Підприємливі комп'ютеризовані менеджери, котрі працюють у ваших столичних офісах, підкажуть, як без листоноші та її «велолавки» поповнити ваші доходи.***

РАБСИЛА

Страйк на судні

До профспілки працівників морського транспорту України вони прийшли всім екіпажем на чолі з капітаном Балтазаром Делла Крузом — 7 українських і 16 філіппінських моряків. Повідомили: їхнє судно «OCEAN PACIFIC I» ошвартувалося біля пірсу Іллічівського судноремонтного заводу, аби стати тут на доковий ремонт. Та оскільки панамська компанія «AKER SHIPPING» — власник судна, — затримала морякам зарплату за чотири місяці й не виконала своєї обіцянки погасити її з прибуттям до Іллічівська, то екіпаж оголосив страйк. Прохання до профспілки — допомогти, щоб зароблене було їм якнайскоріше виплачено...

Унікальність ситуації полягала в тому, що до української профспілки звернулися не тільки вітчизняні, а й іноземні моряки. Втім їхнє становище мало чим різнилося. Очевидно, лише тим, що українці потрапили додому (п'ятеро з них — одесити, один — іллічівець та ще один — севастополець), де, відомо, й стіни допомагають. А в решті...

Завідувач відділу інспекції суден і роботи з моряками, головний інспектор Центральної ради ППМТУ Вадим Мощенко, який взявся за врегулювання конфлікту, з'ясував чимало пікантних подробиць. Передусім ту, що під час найму моряків в обох випадках — і у нас, і на далеких Філіппінах — профспілки просто «обійшли», скористатися їхніми послугами не вважали за потрібне. В результаті ні в тих, ні в тих немає колективних договорів, що тепер ускладнює і посередницьку участь ППМТУ у розв'язанні проблеми, і погашення зарплати морякам. Українців для роботи на судні наймала одеська приватна крюінгова компанія «Капітан Бейліс», яка обмежилася укладанням типових контрактів з ними, де про участь профспілок не йдеться (навіщо «зайве око»?). Філіппінців — державна крюінгова компанія, яка, однак, теж не спромоглася подбати про колективний договір. Зате вона справно стежить за обов'язковою сплатою всіх податків із зарплати моряків, через неї йдуть кошти їхнім сім'ям на поточні витрати. Останнє особливо бентежило моряків-іноземців: немає зарплати — не оплачуються і рахунки за квартири, за навчання дітей, за лікування тих, хто захворів, немає коштів на їжу тощо. З усіма наслідками, що звідси випливають... А в моряків-українців хіба не те саме? На жаль, стосунки між посередниками з найму на роботу за кордон і «рабсилою» у нас не врегульовано передусім законодавчо, отож важко в і цьому, і в інших подібних випадках шукати «крайнього», захищати людей, яких цинічно ошукують...

Вадим Мощенко, нарікаючи на правовий вакуум у питаннях найму моряків, зовсім не прагнув прикритися цим від проблеми, що виникла. Навпаки, він взявся активно шукати вихід із становища. Добре, що знайшов спільника в особі капітана судна, який, ризикуючи, однозначно став на сторону екіпажу. А ось «представник судновласника», якого мусили прийняти на борт уже під час рейсу, лише вносив непевність та знервованість. Дійшло до того, що він вчинив бійку, завдав тілесних ушкоджень боцманові-філіппінцю. Довелося запросити на борт судна правоохоронців, скласти протокол, а потім домогтися й депортації отого «представника». Аби вже без його посередництва вести переговори з судновласником. Той просить зважити на скрутну для нього ситуацію, навіть роз'яснити її морякам, а згодом, мовляв, усе належне буде людям сплачено. Профспілка зайняла позицію жорстку: чому цього не зроблено досі? Не було коштів? Але ж передоплату за майбутній ремонт судна зроблено, на те кошти знайшлися. Треба було передусім розрахуватися з людьми... З адміністрацією Іллічівського судноремонтного заводу домовлено: не ставити судно до доку доти, доки не буде погашено заборгованість із зарплати морякам.

Судновласник, бачачи таку непоступливість і принциповість, змушений реагувати. Кошти на рахунок, з якого морякам мають виплатити зароблене, вже почали, хай і повільно, «капати». Невдовзі, сподіваються й члени екіпажу, й їхні захисники з профспілки, яку під час найму було проігноровано, конфлікту буде покладено край. Ось тільки запитання залишиться: чи цей випадок утиску прав моряків — останній? Сумнівно. Аж допоки держава не спроможеться надійно захищати — законодавчо й практично — своїх громадян.

Георгій ВОРОТНЮК.

Іллічівськ — Одеса.

Костомаров та Іллєнко не зійшлися в баченні Мазепи

ЮВІЛЕЇ

У Чернігівському обласному історичному музеї ім. В. Тарновського відбулися перші Костомарівські читання, присвячені 185-й річниці відомого українського історика, автора славнозвісного дослідження про Івана Мазепу.

Науковці, працівники музеїв з Києва та Чернігова також переглянули фільм «Молитва про гетьмана Мазепу» Юрія Іллєнка і були розчаровані побаченим. За словами одного з виступаючих, стрічка, хоч як не прикро, є «згвалтуванням української історії» за державний кошт.

Сергій ПАВЛЕНКО.

На знімку: своїми думками ділиться відомий історик Олександр Коваленко (у центрі).

Гроші «пустять» на воду

СИТУАЦІЯ

Після затоплення єдиної працюючої шахти Таврійського гірничозбагачувального комбінату життя мешканців Степногірська, що у Васильківському районі Запорізької області, стало нестерпним: без газу, гарячої, а нерідко й холодної води, із завмерлими ліфтами у багатоповерхівках... Наша газета не раз привертала увагу владних структур до проблем та бід степногірців. І, схоже, недаремно. Врешті-решт, для усунення надзвичайної ситуації в житлово-комунальному господарстві селища постановою Кабміну з резервного фонду Державного бюджету України виділено півтора мільйона гривень. Ці кошти в повному обсязі надійшли в регіон.

За повідомленням прес-служби облдержадміністрації, їх застосують для проведення в Степногірську першочергових заходів з ліквідації аварійного стану водогону, каналізаційного колектора та мереж теплопостачання.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

ФОТОФАКТ

Одеську ділянку автомобільної магістралі Одеса—Київ посилено патрулюють мобільні наряди ДАІ Одеської області, що дало змогу знизити рівень трасової злочинності.

На знімку: прапорщик Андрій Бірюк веде спостереження за транспортом.

Фото Олександра СІРОГО (Укрінформ).

ПЕРЕДПЛАТИЛА І ВИГРАЛА!

Щастить же людям!

(Початок на 1-й стор.).

— Кілька років тому я отримала від корпункту дуже гарну льняну скатертину, — розповідає читачка, яка 28 років пропрацювала в обласному відділі статистики. — А потім виграла чудовий жіночий костюм, в якому тепер ходить моя дочка. Згодом мені дісталася дитяча курточка. І насамкінець — газова запальничка.

Погодьмося: не всім так таланить!

— Як це вам вдається? — запитую.

— Передплачую улюблену газету!

— Так багато ж передплачує...

— Ну, може, мені щастить більше тому, що я завжди з копією квитанції посилаю свій відгук про те, що мене схвилювало. Ось так все просто.

Галина Володимирівна вже передплатила «Голос України» на наступний рік і сподівається, що її передплатна квитанція знову «поцілить у ціль».

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

СЛУЖБА 01

Біда сама не ходить

Ураган, який нещодавно лютував над Рівненщиною, позаганяв людей у домівки. Тож лише ввечері жителі села Новини Корецького району побачили, що горить хатина, де мешкали 87-річна Антоніна Плесецька та її син Микола. Вітер дратував полум'я — воно швидко поширювалося, загрожувало перекинутися на інші будівлі. Вогонь люди власноруч заливали водою. Дехто кинувся викликати пожежних, але в селі не знайшлося жодного телефонного апарата. Тож крізь заметіль довелося бігти до найближчої автозаправної станції. Тим часом загинули мешканці будинку. Причину трагедії встановлює слідчо-оперативна група. Одна з версій — порушення правил пожежної безпеки під час експлуатації пічного опалення, **повідомляє наш власний кореспондент Олександра ЮРКОВА.**

***

А на Львівщині загорання сталося через дитячі пустощі. Від отруєння чадним газом загинули двоє малят (1997 і 2001 року народження). Ще одну дворічну дитину в тяжкому стані госпіталізовано до Новороздільської міської дитячої лікарні, **передає УНІАН.**

***

Сталася трагедія в одній із «малосімейок» Дніпродзержинська. Того дня батько сімейства був на роботі, старший син — у школі. Ненадовго відлучилася і мати. У квартирі залишилися двоє братиків — Олексій та Владик. Отож коли на кухні загорілася саморобна електролампа, діти залишилися з бідою сам на сам. Жахлива безвихідь: двері замкнені на ключ, а до ручки балкона не дотягнутися через невеличкий зріст. Можливо, нещастя можна було й уникнути, якби, побачивши дим, дорослі не витрачали час на пошуки господарки та одразу зателефонували до пожежної частини, **інформує Центр протипожежної пропаганди Державного департаменту пожежної безпеки МВС України.**

***

На Житомирщині однією пам'яткою старовини стало менше. Згоріла церква святого Івана Богослова, споруджена в селі Троща Чуднівського району ще 1745 року. О пів на дванадцяту закінчилася служба, а о 19-й сюди мчали пожежні машини. Але храм, вибудований предками з дерева, врятувати не вдалося. Підрахувати збитки важко, адже вогонь знищив також давні ікони, інші цінні речі. Пожежники припускають, що причиною загоряння стала жаринка, яка випала з кадила на дерев'яну підлогу й потрапила в щілину, **повідомляє наш власний кореспондент Олексій КАВУН.**

СТИХІЯ

Опади та невігластво спричинили зсуви

У селі Буковець Верховинського району, що на Івано-Франківщині, на схилі гори Ігрець стався зсув грунту. За даними фахівців обласного управління МНС, його площа сягає близько двох з половиною гектарів. Небезпечна зона охопила десять господарств. Дерев'яні споруди зійшли зі своїх місць, а цегляні — потріскалися. Ніхто з місцевих мешканців не постраждав, але чотири сім'ї відселено. Поки що вони живуть у родичів. За попередньою інформацією обласного управління МНС, стихію спричинили сильні опади, що пройшли Прикарпаттям у вересні-жовтні, а також самовільне вирубування лісу. Нині на місці працює комісія, яка встановить розміри збитків. Однак зсувні процеси можуть тривати.

Наталія АНДРУСЕЧКО.

У НОМЕР

■ *Крим*

Секретні документи зможуть побачити всі

Фонди Лівадійського палацу-музею поповнилися новими експонатами: російські дипломати вручили копії цінних документів і фото періодів Ялтинської конференції та діяльності імператорів дому Романових. Досі в архіві зовнішньої політики колишнього СРСР вони мали грифи «зберігати вічно» і «таємно».

Серед повернених раритетів, зокрема, датована 1876 роком телеграма дипломатичного агента в Бухаресті Стюарта до міністерства закордонних справ Росії про приїзд у Лівадію до Олександра II румунської делегації, депеші НКВД, письмові розпорядження Сталіна з його секретної папки. Сім копій документів і одинадцять непротокольних фотографій Сталіна, Рузвельта, Черчілля експонуватимуться вже до початку курортного сезону**, повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО.**

■ *Харків*

Шахти зацікавили контрабандистів

Незвичайну партію контрабанди затримали харківські прикордонники. На територію України із сусідньої Росії незаконно намагалися ввезти гірничо-шахтне обладнання. Такий вантаж уперше затримують на східному напрямку кордону. Його вартість настільки велика, що експерти поки що не наважуються назвати навіть приблизну суму.

Наряд Волчанської застави відпрацьовував одержану інформацію про можливе перевезення контрабанди неподалік села Гатище. І справді, вантажівка «Рено» з причепом незаконно перетнула державний кордон. Але українською територією вона проїхала всього півкілометра. Щоб зупинити автомобіль, довелося застосувати зброю**, повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.**

■ *Чернівці*

Головний спеціаліст з... фальшивок

В одному з барів Чернівців під час реалізації фальшивих доларів затримано молодика. При собі чоловік мав 160 «баксів» власного виробництва. А в його помешканні правоохоронці знайшли ще пачку самопальних купюр. Як з'ясувалося, затриманий працював головним спеціалістом Пенсійного фонду і фальшиві купюри виготовляв на робочому місці**, повідомляє наш власний кореспондент Василь БАБУХ.**

■ *У наших колег*

На сторінках «Губернатора» — Поділля

«Поділля — прекрасне. Як і його люди — мудрі, одержимі в праці, високі духом». Ці слова вміщено на обкладинці чергового, дванадцятого номера «Губернатора». А належать вони голові Вінницької облдержадміністрації Віктору КОЦЕМИРУ.

Він порівняно недавно очолив виконавчу владу в області, до цього працював головою Волочиської райдержадміністрації, що на Хмельниччині, отже, досвід і господарської, і політичної роботи в нього є.

Чому люди довіряють новому губернаторові? Які проблеми є в області? Як їх розв'язують? — про все читачі прочитають у № 12 «Губернатора». А також познайомляться з головами райдержадміністрацій області, керівниками підприємств, господарств, довідаються, завдяки чому Вінниччина виконала програму «Зерно-2002», зібравши понад два мільйони ранніх зернових.

На сторінках «Губернатора» також чимало цікавої інформації на теми дня, зокрема фоторепортажі: про зустріч президентів України Леоніда Кучми і Російської Федерації Володимира Путіна у Запоріжжі та про роботу Верховної Ради України, актуальні статті.

Сучасне художнє оформлення цього числа часопису робить його привабливим і яскравим, передаючи чарівність Поділля.

Батьків оббирають, учителям недодають

ТРИВОЖНИЙ ДЗВОНИК

У Міністерстві освіти Криму з`явився телефон довіри. Тепер батьки можуть поскаржитися чи проконсультуватися стосовно шкільних поборів. Адже ні для кого не секрет: витрати на господарські потреби шкіл в умовах хронічного недофінансування учбових закладів лягають на плечі тат і мам. Численні факти порушень, пов`язаних зі збором коштів, кепське знання нормативних документів, перекладання відповідальності на батьківські комітети тощо підтвердив потік звернень батьків. Нині кожен може зателефонувати в Міносвіти автономії у Сімферополі за номером 27-52-32. Усі дзвінки, крім анонімних, розглядають щонайпильніше, за фактами порушень проводять службові розслідування.

А мітинги і пікети вчителів, проведені в рамках Всеукраїнської акції протесту працівників освіти і науки, змусили вийти на переговори керівництво автономії. Зокрема, порушувалися питання фінансування галузі, виплати заборгованості у зарплаті тощо. Нині освітяни отримують з бюджету лише половину від нормативної потреби. Близько 300 посад вчителів у школах півострова вакантні з об`єктивних причин: низька зарплата і відсутність житла. Прохання надати допомогу і передбачити в проектах бюджетів 2003 року необхідні об`єми асигнувань на нормальне функціонування шкіл передано Постійному представникові Президента України в Криму.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

У світі мудрих думок

Я вважаю, що в жодному навчальному закладі освіченою людиною стати не можна. Але в будь-якому добре поставленому навчальному закладі можна стати дисциплінованою людиною і набути навичок, що стануть у пригоді в майбутньому, коли людина поза стінами навчального закладу почне освічувати сама себе.

Михайло БУЛГАКОВ.

ЩОДЕННИК

На зріз, як на заріз

В учительській можна було почути, як дзижчить остання осіння муха, що забилася в шпарину. Мертва тиша залягла після директорового повідомлення: «Завтра школа пише зріз».

Зріз — то різновид контрольної роботи з усіх предметів. А далі командним тоном — розпорядження: «Дев'ятому класу завтра до школи не приходити».

Дев'ятий — найслабший у школі клас, де ніхто не може відповісти на найпростіші питання, отож, зрозуміло, що зріз тут колективно не пишуть.

Вочевидь, директор уже придумав поважну причину відсутності цілого класу — планова санація зубів чи військкоматівська комісія. Міськвно, напевне, не перевірятиме. Їм і самим невигідно виставляти рівень знань у підпорядкованій школі нижче від затребуваного. Про те, що за партами дедалі більше учнів, котрі не здатні сприймати навчальний матеріал, що молодь деблізована нашим телебаченням, бульварними виданнями, сіячі розумного й вічного воліють мовчати. Інакше...

І класна керівничка кинулася оперативно виконувати розпорядження... Ситуацію розповів знайомий учитель. Та чи не типова вона?

Віра ШПИЛЬОВА.

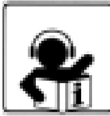
ПОРТФЕЛЬ

Поезія в оздобленні формул

Журнал «У світі математики» — єдиний в Україні науково-популярний математичний журнал для школярів та студентів. Видання розповідає про відкриття та досягнення у царстві чисел та формул, інформує читачів про проблеми, які ще чекають свого розв'язання. На його сторінках можна розважитись, прочитавши математичні казки, й розумово повправлятися з головоломками, ребусами і кросвордами.

Не лише точна наука знаходить своє відображення у журналі, тут також висвітлюються питання української державності, друкуються розповіді про видатних діячів культури і мистецтва. У планах поетичної сторінки — публікація поеми «Полювання на Снарка» Льюїса Керролла (автора «Аліси в країні чудес»).

Михайло ЯДРЕНКО.

Що читати галасливим абонентам?

ДЖЕРЕЛО ЗНАНЬ

У містах джерелом знань дедалі активніше стає Інтернет. А сільські діти тягнуться до книги. Древнього міста Зборів, що на Тернопільщині, «щупальця» Інтернету не досягли. «У нас ще читають», — каже завуч загальноосвітньої школи № 1 Богдан Гуменний.

У бібліотеці під час перерви яблуку ніде впасти. Галасливих абонентів ледве встигають обслуговувати Світлана Якубець з помічницею. «Скарбничка» налічує 28 тисяч книжок, з них 60 відсотків — підручники. Проте фонд художньої літератури майже не оновлюється. Зовсім немає програмних творів репресованих письменників. Цього року, приміром, отримали 37 художніх книжок восьми найменувань, тоді як у школі — 850 учнів. Бракує науково-популярних, методичних посібників. Сутужно з періодикою: централізовано виділених коштів вистачило лише на два фахових видання. А скільки цікавих журналів і газет для дітей залишається поза їхньою увагою!

— З ініціативи ради старшокласників, — розповідає Світлана Андріївна, — розіграли книжкову лотерею і за виручені гроші передплатили журнали «Пульсар» та «Яблунька».

У Зборівському районі лише в семи школах із 37 бібліотекарі працюють на повну ставку — 165 гривень. За роботу з підручниками їм доплачують аж 1 гривню 37 копійок.

Більшість шкільних бібліотекарів — висококваліфіковані фахівці, справжні ентузіасти цієї справи. Скажімо, бібліотекар Перепельницької школи I—III ступенів Марія Морозовська постійно організовує тематичні виставки, змагання між класами за краще ставлення до книги, веде палітурний гурток. І навіть створила спеціальну картотеку, де занотовано уподобання кожного її читача, зважаючи на вибір літератури. Вона скеровує педагогів та батьків на певні інтереси школяра. До неї йдуть за досвідом. Здавалося б, такому спеціалісту ціни немає. Хоча є: Марія Василівна за свою роботу отримує половину мінімальної зарплати — 82 гривні 50 копійок...

Якщо кажуть, що освіта нині — на узбіччі суспільства, то шкільна бібліотека — на узбіччі освіти.

Марта ЛІТИНСЬКА.

Тернопільська область.

Виплекані кадри

ДОСВІД

Оригінальну форму співпраці між вузом і місцевою владою започатковано в Одесі. Угоду про виконання соціального замовлення на підготовку вчителів для шкіл району підписали ректор Національного університету ім. Мечникова Валентин Сминтина і голова Приморської райдержадміністрації Олег Олійник.

Перед цим у старшокласників, які успішно навчаються, запитали, хто з них бажав би стати педагогом. Кращі претенденти стали учасниками проекту, згідно з яким їх зараховуватимуть до університету за пільговими умовами. У разі відмінного навчання кожен із студентів одержуватиме від райдержадміністрації доплату до стипендії, а молодих фахівців забезпечать не тільки роботою, а за потреби й житлом. Відтак, місцеві освітянські заклади поповняться кадрами, яких потребують.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

ПЕРСПЕКТИВИ

Стипендії педагогам-новаторам

Спеціальні стипендії отримають п'ять чернівецьких педагогів. Ними заохочуватимуть вчителів, які є новаторами своєї галузі, вихованці котрих стали переможцями місцевих олімпіад та всеукраїнських конкурсів. Рішення про встановлення муніципальних грошових відзнак прийняла сесія міськради. Виплата стипендій здійснюватиметься за рахунок коштів місцевого бюджету.

Кілька років тому міські депутати встановили аналогічні стипендії й для обдарованих чернівецьких школярів та студентів.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

Втратив профіль, але не анфас

Віднині коротшою буде назва Херсонського державного педагогічного університету. Уряд зважив на клопотання адміністрації вузу — колишній педінститут втрачає суто освітянський профіль, але залишається університетом. Підвищення у статусі вуз отримав до 85-річчя свого заснування.

Утім, випускники його десяти факультетів уже довели, що знання, набуті в стінах педагогічного закладу, мають широке застосування не лише в освітянському просторі. Коли тут відкрився художній факультет, його студентами стали 60 солістів Національної опери України. На факультеті фізвиховання навчається 12 членів Національних збірних країни з різних видів спорту. Серед випускників-філологів — відомі херсонські журналісти. До слова, найближчим часом в університеті з'явиться і журфак.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

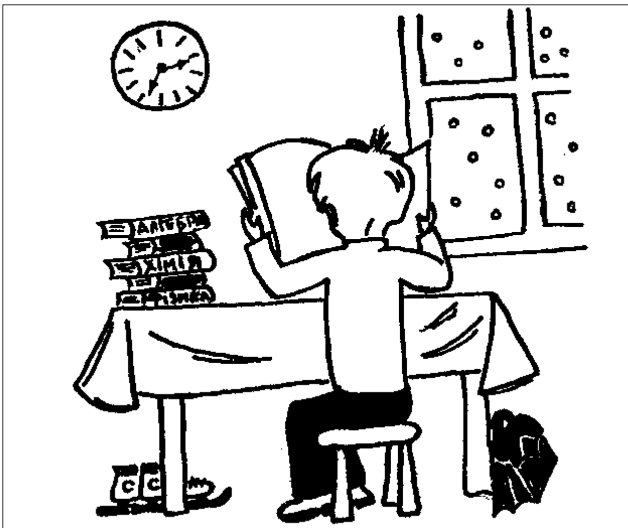
Мої знання — моє багатство

СІЛЬСЬКІ ТАЛАНТИ

Стукайте — і вам відчинять. Але дедалі рідше відчиняють свої двері вищі навчальні заклади перед випускниками сільських шкіл. І не тому, що нема серед них талановитих. Просто учням з глибинки за рівнем підготовки важко скласти конкуренцію міським гімназистам та ліцеїстам.

У сільських дітей Хмельниччини після закінчення дев'ятого класу є можливість отримати неабиякі стартові знання в обласному спеціалізованому ліцеї-інтернаті поглибленої підготовки учнів у галузі науки. Хоча діє він уже дев'ять років, але тільки нещодавно отримав приміщення, до того — орендував аудиторії в інших навчальних закладах. Досі ліцеїсти бігають обідати до їдальні сусіднього профтехучилища, бо власної, так само, як і спортзалу, поки що немає. Проте це не заважає ліцею успішно готувати випускників за шістьма профілями: хіміко-біологічним, інформатики, філологічним, історико-правовим та гуманітарним.

— Наші учні здібні, але бідні, — розповідає директор Валентина Павлишина. — Тут вони отримують не лише знання, а й безкоштовне триразове харчування, медичні послуги. Маємо свій гуртожиток. Перші два місяці навчання — це період адаптації для новоспечених ліцеїстів. Дуже часто навіть ті, хто прийшов до нас зі свідоцтвом «з відзнакою», ледве тягнуть програму. Але сільські діти надзвичайно працелюбні, вперто прямують до мети. Щорічно наші стіни залишають майже сотня випускників, з них 94—95 відсотків стають студентами вищих навчальних закладів за державним замовленням. Успіхи надихають нас на боротьбу з проблемами. Наприклад, дуже мізерний бібліотечний фонд, ми не маємо можливості придбати навіть словники, залишаються не обладнані фізичний та хімічний кабінети.

Мал. Дмитра ОПАНАСЕНКА.

Вихід залишається один — кланятися спонсорам. Якось ліцеїстів за успіхи нагородили цукерками, а педагоги отримали премію... макаронними виробами...

Державний навчальний заклад муляє око деяким прагматикам, які час від часу натякають, а чи не завелика це розкіш — безплатне навчання, проживання, харчування, і чи не зробити цей «рай» за гроші? Добудували б їдальню, спортзал, та й викладачам якась копійка перепала. Проте педагоги вперто захищають статус державного безкоштовного навчального закладу, бо інакше 60 відсотків здібних ліцеїстів змушені будуть залишити його стіни, оскільки батьки їхні — звичайні сільські трударі — не зможуть платити за навчання своїх дітей. І в які ж тоді двері стукати тим, чиє багатство — розумна голова на плечах, а не хрусткі купюри у гаманці?

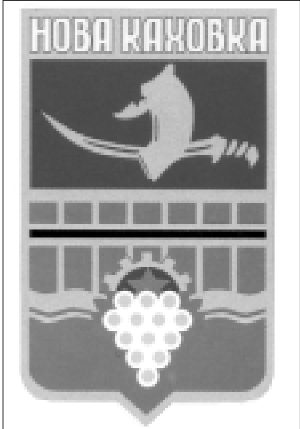
Аліна АКУЛЕНКО.

Хмельницька область.

І стали морем їхні сліди

АНТОЛОГІЯ МАЛИХ МІСТ

Цьогоріч Нова Каховка відзначила власний золотий ювілей. На святкування зібралися ті, хто з колиски плекав наймолодше місто Херсонщини, свідки й ровесники його історії — з першого й до сьогоднішнього дня.

Коли бригадир електриків, колишній фронтовик Іван Новиков запропонував робітниче селище на березі Дніпра назвати Новою Каховкою, інших пропозицій не було. Не заперечував і сам вождь держави, щоправда, кажуть, Йосип Віссаріонович дещо подивувався: «Стара Каховка, Мала Каховка — і ще одна? Що ж, раз так уже подобається, хай буде ще й Нова.»

Всенародне будівництво було унікальним — уперше радянські фахівці зводили електростанцію, не залучаючи іноземців. Каховська ГЕС, друга після Дніпрогесу гідроспоруда на великій річці, стала утвердженням віри, що «наші» — теж можуть. До того ж радянські гідробудівники вперше зводили станцію на дрібнозернистих намулистих відкладеннях з великим просоченням грунту. Тут, на дніпровських водах, ставала до ладу найпотужніша в Європі насосна станція. Піщана таврійська земля знемагала в очікуванні животворної вологи. Від Каховського моря брало початок блакитне русло Північно-Кримського каналу.

За кілька десятків кілометрів від Нової Каховки є так звана Чорна Долина. Нічого не росте на ній. Люди пов'язують це з подією . що сталася тут у липні 1675 року. Під проводом легендарного отамана Івана Сірка поверталися з Криму запорожці. З доброю здобиччю та визволеними з неволі земляками. Спостерігаючи, як дехто з бранців неохоче йде додому, отаман запропонував їм залишитися, аби згодом повернутися до Криму. Таких зголосилося майже три тисячі. Розлючений Сірко наказав усіх порубати, «аби не розмножувалися в Криму на християнські молодецькі голови». Герой-патріот не міг вибачити співвітчизникам такої зради...

На всенародну будову з'їхалося 25 тисяч добровольців, представників 19 національностей. Вперше в СРСР для них не зводили тимчасового житла — на березі Дніпра зростало ошатне місто. «Все тут має свій, абсолютно неповторний, інтелігентний, новий вигляд», — засвідчував видатний кінорежисер Олександр Довженко. Майже три роки митець працював у Каховці над створенням фільму «Поема про море». Свою лебедину пісню він присвятив тим, хто утверджував велич і славу могутньої держави. Каховську ГЕС відвідували поети, художники, артисти. Вони їхали, до речі, без запрошення і концерти гідробудівцям давали безплатно. Олесь Гончар, Ванда Василевська, Олександр Корнійчук, Любов Орлова, Микола Крючков, Клавдія Шульженко, Штепсель з Тарапунькою.

Про незабутні часи великої братньої будови пригадує Лідія Савеліївна Невєрова, котра приїхала на будівництво ГЕС юною комсомолкою. Невтомна патріотка свого міста, вона була ініціатором створення музею Нової Каховки і ось уже тринадцятий рік є хранителькою цього вогнища піввікової історії.

Велетенська споруда, перегородивши річку, на 16 метрів підняла рівень води, утворивши штучне море площею 2155 квадратних кілометрів і об'ємом 19,5 мільярда кубічних метрів. Щоправда, були в цьому грандіозному розмаху й нотки смутку: 52 тисячі людей змушені були обживатися на нових місцях — їхні домівки пішли на дно моря. «І не так це просто, —зазначав у своїх записах Олександр Довженко, —зрубати стару грушу, на якій висіла колись твоя колиска, і зруйнувати хату, що гріла теплом ще твоїх предків».

До речі, Олександр Петрович щиро переймався виглядом майбутнього міста. І начальник управління «Дніпробуду» Сергій Андріанов відзначав, що розуміння кінорежисером будівельної справи і архітектури часом перевищувало рівень фахівців.

Наперекір традиції на Каховському будівництві зводили не бараки й теплушки, а місто-сад: з оригінальними житловими будинками, Палацом культури, поліклінікою, двоповерховою лазнею, водогоном. Під час зведення житла було використано десять різних найпривабливіших і зручних проектів будинків. А будови нинішньої Новокаховської міськради та Палацу культури занесено до каталогу архітектурних споруд України. Нині ті, хто живе в історичному центрі, спостерігають, наскільки продуманою була забудова: тут, на відміну від нових житлових масивів, ніколи не відчувається вплив таврійських вітрів та пилових бур.

Зведення широких проспектів, витончених архітектурних ансамблів перебувало під суворим контролем, аби не допустити надмірностей та пишноти. Тож коли високе начальство побачило проект майбутнього «білого дому» архітектора Самуїла Вайнштейна, замахало руками: занадто помпезно, і шпиль, що вінчає споруду, високий — чи не зазіхає на ті, що «нагорі»? І все -таки будівельники ризикнули.

Зухвалий виклик цензорам завершився викликом на столичний «килим» та суворою доганою кербуду із занесенням в особисту справу.

«Украй засмутився я тоді, — пригадує Сергій Андріанов. — Та, зрештою, сказав собі: догану знімуть, а споруда залишиться!».

Сьогодні мало хто й серед новокаховців знає, що під час будівництва міста було вибрано 25—сантиметровий шар піску і замінено на грунт з дна майбутнього моря. В місті було висаджено 100 тисяч дерев та 50 тисяч кущів. Ім'я головного садівника Степана Фалдинського носить центральний парк міста.

Увічнено й інші імена. Є в Новій Каховці школа імені Довженка, а Каховська ГЕС носить ім'я Петра Непорожнього, головного інженера будови, котрий згодом протягом двох десятиліть очолював Міністерство енергетики СРСР.

28 гідробудівців нагороджено орденом Леніна, 74 — Трудового Червоного Прапора. Високого звання Героя Соціалістичної Праці були удостоєні залізобетонник Серафим Нікулін, бульдозерист Андрій Маклак, електрик Петро Синявський.

Особливо пишаються новокаховці спортивними здобутками. Отой здоровий, ще всесоюзний, «вірус» захоплення фізкультурою і спортом дав свої наслідки. У Новій Каховці зросли: триразовий олімпійський чемпіон з веслування Сергій Чухрай, дворазовий чемпіон Олімпійських ігор легкоатлет Валерій Борзов, п'ятиразова рекордсменка світу зі стрільби з лука Людмила Аржанникова.

Нова Каховка залишається не схожою на інші міста й сьогодні. Тут, як ніде ,»проростають» нинішні державні реформи. Державний сектор економіки представлений лише одним державним підприємством — Каховською ГЕС. Відчутно дає паростки приватний бізнес, нарощують потужності акціонерні товариства, найвідоміше серед яких — агрофірма «Таврія». Впевнено завойовують міжнародний ринок її коньяки та вина. Зручне поєднання шляхів сполучення — залізничних, автомобільних та водних — робить Нову Каховку привабливою в економічному плані, а мальовничі Дніпровські береги та плавні обіцяють їй ще й туристичну славу, над чим активно працює нинішня міська влада. Місто вірить у віщі Довженківські слова: «Все тут буде нове, і краса буде нова»...

Алла БРУСИЛОВА.
Херсон — Нова Каховка.

На знімках: герб нової Каховки; О. Довженко; споруда міськради в Каховці.

P. S. Користуючись нагодою газетної публікації, директор Новокаховського музею розповіла такий випадок. Коли до братської могили на міському кладовищі з одного із сіл, що їшли під затоплення, переносили останки радянських воїнів, знайшли листа: «Дорогий татусю! Ми тебе дуже-дуже чекаємо. Обіймаємо і цілуємо багато разів». І донечка зазначала в листі, скільки саме разів цілує батька. Поруч з одиничкою стояло безліч нулів, як зараз пам'ятає Лідія Невєрова. А солдата того звали Василь Жмур. Тоді адреси його рідних юним піонерам-слідопитам розшукати не вдалося. Можливо, тепер?..

КРИМІНАЛ

■ *Кировоград*

Ціна краси — сто доларів

У Кіровоградському апеляційному суді розпочалося слухання кримінальної справи за фактом продажу людей. На лаві підсудних троє мешканців Дніпропетровської і двоє Черкаської областей. Їх звинувачено в тому, що, начебто влаштовуючи молодих дівчат до хореографічних ансамблів та торговельних організацій Москви, насправді вони продавали красунь російським сутенерам, отримуючи по сто американських доларів за кожну, **повідомляє наш власний кореспондент Олег БОНДАР**.

■ *Харків*

Хрещений — дітовбивця

Лише кілька годин знадобилося харківським міліціонерам на розкриття вбивства чотирирічної дівчинки та її батька, що скоїв хрещений дитини.

Задушену чотирирічну дівчинку і чоловіка з вісьмома рубаними ранами голови правоохоронці знайшли на місці скоєного. Подвійне вбивство сталося у стані алкогольного сп'яніння — дівчинка заважала спати хрещеному, який залишився ночувати у них після спільного частування. Він відштовхнув її, вдарив. Але дитина не заспокоїлася, тоді «гість» задушив її та відніс до ванної. У цей час прокинувся батько. Для того, пояснив підозрюваний, щоб приховати сліди злочину, він почав сокирою бити того по голові.

Мати дівчинки, прибиральниця на кондитерській фабриці, в ніч трагедії працювала, тому й лишилася живою. Вона й викликала міліцію. Зі слів начальника відділу з розслідування особливо небезпечних злочинів Сергія Кириленка, підозрюваного в убивстві можуть засудити майже на двадцяти років позбавлення волі, **повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.**

■ *Ужгород*

Позбувася і Пежо, і волі

Ужгородський місцевий районний суд днями розглянув справу 35-річного киянина Станіслава Б. За замах на незаконний перетин кордону його засуджено до трьох років позбавлення волі. Конфісковано й автомобіль «Пежо-405», який був зареєстрований на його дружину.

Ще в липні Станіслав, проїжджаючи через село Часлівці Ужгородського району, не зупинився на вимогу працівників ДАІ. І мав для цього причину — в салоні легковика було п'ять нелегалів—громадян Іраку. Уникаючи переслідування і не знаючи місцевості, потрапив у тупик і був затриманий разом з пасажирами.

Під час слідства, яке вів слідчий відділ УСБУ в Закарпатській області, з'ясувалося, що киянин був одним з організаторів незаконного переправляння нелегальних мігрантів через державний кордон України.

З початку року суди області розглянули 26 кримінальних справ, пов'язаних із спробами незаконного перетину кордону, які розслідував слідчий відділ управління СБУ, **повідомляє наш власний кореспондент Іван ГУДЗОВАТИЙ.**

ФОТОФАКТ

Минулої неділі у Новій Каховці відкрито меморіальну плиту в пам'ять про загиблих співробітників херсонської міліції.

На знімку: міський голова Нової Каховки Борис Силенков та начальник УМВС області Анатолій Науменко під час відкриття меморіальної плити.

Фото Геннадія КАБАЧЕНКА.

Фантазії Кармелли

ЕЛІТА НАЦІЇ

Український композитор новаторського напряму Кармелла Цепколенко музичну освіту здобувала спочатку у спеціалізованій школі імені П. Столярського, а потім в Одеській державній консерваторії імені А. Нежданової одразу з двох спеціальностей — композиція та фортепіано. Згодом продовжила навчання в аспірантурі, отримала науковий ступінь кандидата педагогічних наук. Нині вона доцент консерваторії (віднедавна це академія). Лауреат низки престижних міжнародних конкурсів у Франції та Німеччині, а також премії імені Б. Лятошинського в Україні. В її творчому доробку —понад 70 творів в усіх музичних жанрах: музичний театр, симфонічна, камерна, вокальна музика; випустила шість компакт-дисків. К. Цепколенко — один із засновників і незмінний голова правління міжнародної громадської організації «Асоціація «Нова музика», що стала Українською секцією Міжнародного товариства сучасної музики. Організатор і художній керівник цілої низки міжнародних та вітчизняних фестивалів, інших митецьких акцій.

«Знесиллям зламлені народи»

Знавці стверджують: важко сьогодні віднайти в Європі велике чи й навіть середнє місто, де не лунав би цей твір Кармелли Цепколенко, таку щемливотужну назву якому дала, послухавши «цвинтарну музику», письменниця Оксана Забужко. Зважаючи на не просто енергійну й веселу, а навіть по-юнацькому задерикувату вдачу Кармелли, на її «авангардну», сповнену несподіванок музику, я довго не міг уторопати: чому це саме до неї звернулися фундатори незвичного міжнародного проекту? Хіба мало в Європі маститих композиторів, творчість яких лежить у руслі отого задуму? І як удалося їй, на перший погляд начебто відстороненій від людських смутків, тим паче історичних, написати музику, від якої аудиторія заціпеніла з перших акордів уже під час прем'єри, що відбулася у Відні восени 2000-го? І якою відтоді гамує тугу багато хто, віддаючи шану предкам, розмірковуючи над непростими колізіями сьогоднішнього життя-буття. Втім, може, саме на новизну, на несподіваність, породжену молодим талантом, і розраховували фундатори? Що ж, тоді вони стосовно вибору не помилилися.

Пропозиція з-за кордону застала Кармеллу не у веселощах — у горі: щойно померла мати. Можливо, саме під отой настрій і погодилася взяти участь у реалізації проекту. А він був незвичний. Річ у тім, що на території колишньої цісарської Австро-Угорської монархії є понад півсотні полишених цвинтарів: християнських, іудейських, мусульманських. Вони тепер опинилися в різних краї-

Кармелла ЦЕПКОЛЕНКО.

нах, на які розпалася імперія. Знайшлися люди, які розпочали міжнародну акцію із збереження пам'яті предків, незалежно від їхніх віровизнання й національності, доведення до ладу і належного утримування місць їхнього поховання. Цій само шляхетній меті мав слугувати і своєрідний реквієм, створювати який випало Кармеллі Цепколенко. І вона справді підійшла до цього нестандартно, по-новаторському. Досить сказати, що музику написано для баяна чи перкусії й ударних — таке поєднання начебто й не зовсім підходить для виконання «цвинтарної музики» (саме так визначила жанр композитор). Але чому ж тоді твір, виконуваний на тлі відеоряду (фотографії з цвинтарів фотохудожника Крістофа Лінгга), так бентежить, вражає душу? Чи ж тільки ота свіжа сумна подія — відхід у небуття матусі — навіяла таку музику?

Дізнався і про таке: Кармелла — дитя двох народів. Мати — вірменка, батько — українець. І по обох лініях доля родини складалася непросто, нерідко — трагічно. Тільки випадковість врятувала життя Кармеллиним дідусеві й бабусі: коли вони, ще геть молоді, поїхали у весільну подорож (а сталося це 1915 року), їхні родини були повністю вирізані. Оселилося молоде подружжя в Києві. Все начебто пішло добре. Та невдовзі розпочалися сталінські репресії, що не оминули й цю вірменську родину: загалом майже три десятки років довелося провести дідусеві у в'язницях і таборах. По батьківській, українській, лінії теж стачило лиха-горя: у дідуся-селянина було одинадцятеро дітей, а живим залишився лише один син — майбутній Кармеллин батько. Він, пройшовши дорогами Великої Вітчизняної війни, не раз був поранений і контужений, а у 32 роки осліп. Та був такої міцної закваски, що у цьому стані не лише поставив на ноги трьох своїх дітей, а й сиріт-племінників... Про все оте Кармелла Семенівна пам'ятає, і її «цвинтарна музика» — саме про злочинність забуття, про вічний борг живих перед тими, кого на землі вже немає.

До речі, премію імені Бориса Лятошинського Національна спілка композиторів та Міністерство культури і мистецтв України присудили Кармеллі Цепколенко за камерну симфонію, кантату для голосу і ансамблю та «цвинтарну п'єсу» під назвою «Знесиллям зламлені народи».

Знають в Одесі, в Європі й навіть далі, за океаном, й іншу Кармеллу Цепколенко — яскравого, оригінального представника «крутого» музичного авангарду, твори якого здатні привернути, утримати увагу будь-якої аудиторії: від студентської до пенсіонерської. Не дивно, отже, що написане з успіхом виконувалося на багатьох поважних міжнародних форумах у Відні та Йокогамі, Нью-Йорку і Бухаресті, інших містах Європи, Азії, Америки.

Не просто інтерпретаторами, а й, чималою мірою, співавторами своєї музики Кармелла Цепколенко вважає передусім таких виконавців, як камерний ансамбль «Гармонії світу», ансамбль «Фрески», дует «Каданс» Івана та Олени Єргієвих, оскільки всі вони здатні заглибитися в авторський задум, дати слушну пораду, внести у твір щось своє. Не могли не зустрітися у творчості композитор-«авангардист» і популярні інтерпретатори нової музики. Щодень збагачуючи одне одного новими ідеями, задумами, вони спільно планують і здійснюють акції для піднесення музичної культури людей у нашій країні, поширення української музики у світі.

Новаторські підходи сповідує Кармелла Цепколенко й у своїй педагогічно-музичній діяльності. Разом зі своїм чоловіком, музикантом і менеджером Олександром Перепелицею, вони підготували науково-методичний посібник «Художні ігри», в якому

Швейцарський віолончеліст Корай КУДРІН із ансамблю «Ла-Манш».

перекреслили канонічні постулати стосовно виховання майбутніх композиторів і музикантів. Власне, виклали те, чим у своїй практичній роботі в консерваторії вже не один рік керується Кармелла Семенівна: не зациклювати музичне навчання, виховання на класиці, передусім розвивати в юних власні творчі здібності, всіляко долучати їх до сучасної музики — тільки так вони не потраплять у рабство канонів, стануть творцями. І краще, і глибше, до речі, розумітимуть класику. Яскравим «продуктом» такого виховання є власний син Олександр Перепелиця-молодший: навчаючись на першому курсі консерваторії, Сашко став лауреатом міжнародного конкурсу «Срібний дзвін».

Дні і ночі нової музики

Ось уже вісім років поспіль квітневої пори в Одесі відбувається грандіозний міжнародний фестиваль сучасного мистецтва «Два дні і дві ночі нової музики», що захоплює у свій вир сотні композиторів і виконавців з різних міст України, близького і далекого зарубіжжя та тисячі шанувальників авангардної музики. Власне, фестиваль цей став на світовому мистецькому видноколі настільки помітним явищем, що йому вже затісно у визначених під час його народження часових межах — так багато бажаючих узяти участь в унікальному музичному святі та пропонованих для виконання творів. Тому, хоча «пікові» події фестивалю й припадають на дві доби, останнім часом, ще за кілька днів до нього, відбуваються численні концерти-прелюдії, майстер-класи, інші акції, що дають, з одного боку, «розрядку» композиторам і виконавцям, а з другого — насолоду багатьом меломанам, одеситам і гостям міста, які стікаються звідусіль на вже традиційне музичне свято.

— Із самого початку, ще замислюючи фестиваль, — каже Кармелла Цепколенко, — ми чітко визначили його мету: демонструвати найсучасніші досягнення світового та українського музичного мистецтва, новітні ідеї поєднання змісту, форми і виконавства. Причому, аніскільки не імітуючи яксь інші музичні події, яких в Європі, у світі досить...

І справді: фестивальний рух, визнано, він є переконливим показником і своєрідним каталізатором інтенсивності та якості мистецького життя будь-якої країни. Тому в Німеччині, наприклад, відбуваються сотні фестивалів щорічно, з яких десятки презентують саме нове мистецтво — музичне, виконавське, візуальне, аудіовізуальне, мультимедійне тощо. Не поступаються великим європейським країнам активністю в цій сфері й дещо менші за чисельністю населення, такі, скажімо, як Швейцарія чи Голландія. Можна навіть сказати й так: в Європейській співдружності фестиваль — це «свято, що завжди з тобою». Якщо хтось

Не мостіться на лавці

Не секрет, що в готелях ціни по кишені тільки людям заможним, які в змозі платити самі за себе. Але є й інший варіант, найпоширеніший. За проживання в готелях платять підприємства, фірми, організації. Це стосується люду, що роз'їжджає за відрядженнями. Решта шукачів нічлігу, яких життєва суєта чи буденні клопоти привели в чуже місто — дрібні підприємці, торговці, фермери, приватні ремісники, бізнесмени місцевого масштабу, інтелігенція, — про готель навіть не питають. Ніж платити 50 гривень за місце, краще на вокзалі переночувати. Отож перебиваються у знайомих, родичів, приватників. А готелі повсюдно заповнені зазвичай не більш як наполовину. З цього й почалася наша розмова з генеральним директором готельно-туристичного комплексу «Інтурист-Закарпаття», доктором філософії, професором паном ***Василем МАЦОЛОЮ****, який продовжив:*

— Коли б то наполовину?! Це ще непогано, бо дає змогу якось зводити кінці з кінцями. Але часто опускаємося до третини, а то й до 25 відсотків заповнення готельних місць.

— Свого часу про готель «Закарпаття» говорили, як про живе серце Ужгорода...

— Так, життя тут не змовкало від ранку до ранку. Тож не для красного слівця було сказано — у «Закарпатті» 600 місць, більш ніж в усіх готелях області разом узятих.

— Але повернімося, пане Василю, до розмови про ціни.

— Головною новиною тут є те, що відповідно до постанови Кабміну всі наші готелі віднині перейшли на єдині ціни і для громадян України, і для громадян близького та далекого зарубіжжя. Як відомо, тарифи ці були різні. Для білоруса, наприклад, одне місце в готелі коштувало мало не вдвічі дорожче, ніж для нашого співвітчизника, а для француза чи німця — втричі, а то й більше.

— У зв'язку з такою «зрівнялівкою» плата за проживання в готелі ще підскочила?

— Підскочила, але не набагато. В кожному регіоні — відповідно до місцевих умов. У нас за одномісний номер з податком на додану вартість тепер треба заплатити 69 гривень.

— Отже, Кабмін пішов назустріч побажанням іноземних громадян?

— З одного боку, це так. А з другого — ніде у світі мешканців готелів не поділяють «на білих і чорних», як у нас. Серед іноземних туристів часто це викликало обурення, і на знак протесту вони обирали приватні готелі, де такого поділу немає. Треба було якось виходити з цієї ситуації. Що стосується нашого тризіркового «Закарпаття», то, наскільки я поінформований, ціни тут порівняно з іншими обласними центрами найнижчі.

— Як це позначається на економічному стані готелю?

— Часу, щоб зробити далекосяжні висновки, минуло небагато. Але перші результати вже є. Ужгород, та й уся Закарпатська область, має свої переваги. Край межує з Польщею, Угорщиною, Словаччиною та Румунією. Громадяни цих країн часто відвідують нас з короткочасними, на два-три дні, візитами. І тепер їм вигідніше зупинятися в нас, не шукаючи приватників. Та й у самій Україні і загалом на теренах СНД пожвавився рух, що особливо радує. Скажімо, в санаторіях Закарпаття путівки вибрано до кінця року. А по дорозі на курорт чи додому, дивись, хтось і в «Закарпатті» схоче заночувати.

— Але факт залишається фактом: багато готелів через дорожнечу стоять напівпорожні. От авіатори здешевили квитки аж удвічі і не пропали, а ваші господарники?

— Резерви є і в нас. Нині ми лише тримаємося на плаву. Ніхто нам не винен, і ми нікому не винні. Але без прибутків — це не господарювання. Он побутову техніку майже всю треба міняти: старі телевізори, старі холодильники. Що й казати, сервісне обслуговування аж ніяк не на рівні і на все необхідні гроші.

Найголовніший резерв — заповнення готелю. Ми розуміємо, що завтра це не станеться. Готельний бізнес живиться з достатку людей, туризму, економічного буму тощо. Але немаловажним є і ставлення до готельного господарства, що обслуговує таких самих громадян, як ми з вами. Наведу приклади. Законодавство встановило розмір готельного збору від одного до 20 відсотків, який поповнює місцеві бюджети. Право визначати його надано місцевим органам влади. Так-от, 10 відсотків готельного збору серед обласних центрів сплачуємо тільки ми. В інших містах цей збір не

Цепколенко

воліє цілий рік перебувати у фестивальному мареві, то має лише переїжджати з міста до міста...

Зважаючи на все оте, Кармелла Цепколенко не раз замислювалася: чому ж у нас в Україні, аніскільки не біднішій на таланти, нічого схожого немає? Чому наших композиторів, виконавців найперше пізнають, поціновують десь там, за кордоном? Це у кращому разі, бо «пробитися» туди без набуття певного іміджу у себе в країні теж надто складно... Поступово дійшла думки: потрібний міжнародний фестиваль на теренах нашої країни, який, з одного боку, став би «вікном в Європу, у світ» для української сучасної музичної культури, а з другого — знайомив би наших співвітчизників з останніми набутками композиторів і виконавців зарубіжжя. Втілити задум у життя було ой як непросто! Це ж треба, щонайперше, аби у солідність, життєздатність акції повірили самі митці. Не сподіваючися тільки на власні організаторські здібності, вирішила звернутися до такого визнаного в усьому світі авторитета, як професор Вищої школи музики в німецькому Фрайбурзі Бернгард Вульф, з яким не раз перетиналися її творчі шляхи, — він погодився стати президентом фестивалю. Та все ж основні турботи, зокрема фінансові, лягли на плечі самої Кармелли Цепколенко і Олександра Перепелиці. Крок за кроком зуміли заручитися підтримкою міжнародного фонду «Відродження», швейцарського фонду «Про Гельвеція», фундації «Ернст фон Сіменс» (Німеччина), Французького та Німецького культурних центрів в Україні, Міністерства культури і мистецтв України, Одеської облдержадміністрації, низки інших зарубіжних та вітчизняних організацій та установ.

Ансамбль інуїтів з Аляски.

Уже перший фестиваль, що відбувся 1995 року, К. Цепколенко і О. Перепелиця зуміли скомпонувати, мовби унікальний витвір мистецтва. І це вирішальною мірою, можна твердити, одразу ж надало йому слави непересічної акції. Імідж «Двох днів і двох ночей...» рік у рік зростає, набуває нових якостей, дивує несподіванками. Взяти участь у ньому прагнуть визнані мистецькі авторитети багатьох країн. Нинішнього року, приміром, до Одеси приїхали композитори Освальдас Балаускас із Литви й Емануела Баллю з Італії, Михайло Броннер з Росії і Жан-Люк Дарбелляй зі Швейцарії, Майя Вірсаладзе з Грузії і Оскар Кармона з Чилі, Девід Макмуллін із США і Арне Мельнес зі Швеції, Вольфганг Міттерер з Австрії і Ернст Гельмут Фламмер з Німеччини... А вітчизняних композиторів і не перелічити. А ще виконавці — солісти, творчі колективи з багатьох країн світу.

На її рахунку — низка мистецьких акцій

К. Цепколенко беззастережно дотримується раз і назавжди визначеної концепції: через фестиваль «просувати» в мистецький світ музику українських авторів. Ось і на останньому, восьмому, фестивалі приємно вразила вже одна з «прелюдій» — «Портрети українських композиторів-жінок», що їх своєю фортепіанною грою чудово «намалював» відомий німецький музикант Вернер Баро, виконавши твори Юлії Гомельської, Ганни Гаврилець, Людмили Юріної та Кармелли Цепколенко. Доволі несподівана і вражаюча була прем'єра монопери композитора Людмили Самодаєвої за однойменною поемою Олени Палашек-Сторожук «Танок із тінню». А прем'єра «Реверсії для чотирьох танцюючих трубачів» Володимира Буланова! А аудіовізуальна інсталяція «Тікати, дихати, мовчати» Алли Загайкевич!.. Їх слухали, їм із захопленням аплодували визнані митці з усього світу — і вже це одне є запорукою того, що «вікно» в сучасний світовий мистецький простір українські композитори й виконавці таки прорубують. А ще слід додати й компакт-диски, що їх випускають за підсумками фестивалів в Одесі, численні публікації в зарубіжній пресі, веб-сторінку в Інтернеті... Безсумнівно, фестиваль «Два дні і дві ночі нової музики» став одним із помітних міжнародних здобутків молодої Української держави.

Утім, на рахунку Кармелли Цепколенко — цієї тендітної, але такої невтомної жінки — ще ціла низка доволі помітних мистецьких акцій. Назвемо лише деякі з них: цикл пересувних культурно-просвітницьких концертних програм «Мандрівної Академії Музики», фестиваль «Молода музика України і Польщі», фестиваль нового танцювального мистецтва «Імпровізаційна карусель», міжнародний фестиваль сучасної музики в Монголії, відкриті міжнародні майстер-курси, міжнародні конференції з проблем сучасної музики та інтернет-конфереція, інтернет-журнал музикантів-«авангардистів»... Здавалося б, таке до снаги тільки цілим інститутам чи державним відомствам. Та здійснили все те на громадських, по суті, засадах, Кармелла Цепколенко та її однодумці.

Чи ж оцінено відповідно? Коли запитав про це Кармеллу Семенівну, вона здивовано звела брови: «Авжеж, колегами-композиторами, музичною громадськістю». Я мав на увазі дещо інше: вже кілька років, чував, лежить десь у чиновницьких шухлядах — чи то одеських, а чи столичних — зініційоване громадськістю клопотання про присвоєння К. Цепколенко почесного звання України, та ніяк у них руки не дійдуть, аби підсунути документ на підпис начальству... Втім, Кармелла Цепколенко про те чи не знає, чи просто не згадала. Вона любить свою справу, якій присвятила життя: виховує молоду парость композиторів і виконавців, пише музику, пропагує українське мистецтво в себе вдома й за рубежем. І по-дитячому безпосередньо радіє, якщо його десь там помічають, цінують. Отже, цінують і її Україну.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Фото Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

перевищує п'яти відсотків. Столицю до уваги не беру.

— Чому це так?

— В Ужгороді вважають, що з приїжджих для поповнення міської казни треба брати максимально. Ще промовистіший приклад з тарифами на комунальні послуги. Рішенням виконкому Ужгородської міськради за № 119 від 20.06.2000 року тарифи на теплопостачання протягом опалювального сезону встановлено: для населення за 1 кв. м площі 1,72 грн., для бюджетних споживачів — 4,17 грн., для інших, куди потрапили й ми, — 6,33 грн. Ще дошкульніше з гарячою водою: за 1 куб. м для населення — 3,76 грн., для бюджетників — 4,51 грн., для інших — 6,80 грн. і т. д.

— Але це ж з кишені громадян, які зупиняються в готелі. Ви пробували боротися?

— Звичайно! Усіма силами. Звернулися до прокуратури міста Ужгорода з проханням опротестувати це рішення виконкому. Прокурор опротестував, міськвиконком протест відхилив. Як і належить, прокурор звернувся до міського суду «про визнання незаконним рішення виконкому в частині затвердження нових тарифів на гаряче тепло та водопостачання».

Ужгородський міський суд вирішив заяву прокурора задовольнити та визнати незаконним і скасувати рішення виконкому в частині затвердження нових тарифів на тепло та гаряче водопостачання, а державна інспекція з контролю за цінами в Закарпатській області виставила ще й моральну оцінку, назвавши рішення виконкому «тарифною дискримінацією інших споживачів».

— Отже, пане Василю, процес ви виграли?

— Виграли, м'яко кажучи, дірку від бублика. Поки йшли суди та пересуди, готелю виставили рахунки за новими тарифами, і відбитися від сум, що сягали понад 50 тис. грн., нам не вдалося ні в господарському суді Закарпатської області («оспорюючи в судовому засіданні правомірність виставлених до оплати рахунків, відповідач фактично оспорює тарифи, а вказані категорії спорів виходять за межі компетенції господарського суду»), ні у Львівському апеляційному господарському суді («вимоги скаржника про визнання недійсним рішення виконкому Ужгородської міськради від 20.06.2000 р. є окремим предметом спору за участю інших сторін»), ні у Вищому господарському суді України, який ухвалою від 10 вересня 2002 року повернув заявникові його касаційну скаргу, знайшовши процедурні порушення.

— Коротше кажучи, вищі судові інстанції приймали ніби правильні рішення, але істина лежала поряд?

— Несправедливість «тарифної дискримінації споживачів» бачили всі. Але, як-то кажуть, у кожного суду «хата була скраю».

— Ви заспокоїлися?

— Ні. По судах на шляху від Ужгорода до Києва гулі на лобі набили добрячі, й тепер треба починати все спочатку. До того ж ми не одинокі. «Тарифна дискримінація» щодо готелів є і в інших містах.

— Дякуємо за розмову.

Резюме. З побаченого на Київському вокзалі. Міліціонер до культурного пасажира (не бомжа): не моститься на лавці, ідіть у готель, вільних місць повно.

Німа сцена.

Іван ГУДЗОВАТИЙ, Анатолій КАРАСЬ.

АКТУАЛЬНО

Вічний рух

Улітку, опісля зливи, на живій промитій землі одкрилося два темні кружальця: срібні монети. Монети благих намірів — «із срібла ми наштампуємо копійок, а золотом обшиємо стіни суспільних туалетів!». Початки. Задуманого одним. Сподіяного іншим. Розтерзаного третіми... 1924 рік. Утворювався Радянський Союз. Його перші гроші.

Маємо 2002-й. І що ж? Нічого не зосталося, окрім археології? Окрім вічного золота і вічного бажання володіти ним? Але роздивитися пильніше — ба, ні! Як ніщо не з'являється просто так, знічев'я, так і не зникає безслідно.

Євро-гріш... валюта сучасної спільноти розвинених народів. Не для повторення лихоліття підпорядковано суто національні інтереси (і валюти). Для нових можливостей і переваг. Сьогодні гріш, окрім прямого свого призначення, — воїн. Він приходить услід за армією і виконує все те, що жодній армії не під силу.

У сучасному світі живуть і процвітають принаймні дві країни, які виникли під час розквіту Радянського Союзу і які перебрали в своє обличчя найхарактерніші риси соціалістичних здобутків (і недоліків).

Не диво, що Ізраїль такий. Він заснований людьми, народженими і зрощеними тут. А ось інша велика держава... Народний Китай. Півторамільярдне населення. Найдавніша культура. Наймогутніша філософія. І спрагла увага до всього нового, надто такого, що дозволяє жити й трудитися кожному — поету і робітнику.

Згадується сірий мишачий ранок. Приземлившись у Внуково, мчав на таксі на Москву. Раптом наш рух заломлюють, зупиняють, притиснувши машини до краю дороги, — оглядаються, ждуть... Врешті повз нас проноситься мерехтка стіна легкових машин. Помчали у бік аеропортів.

У Кремлі йшов з'їзд компартії РС, і керівник делегації Китаю Чжоу Еньлай, осягнувши, куди повели, зірвав очолювану ним делегацію і негайно вивіз її... Так було.

Скажіть одне слово — Наполеон. І багато людей пригадають і його діяння, і його маршалів.

Скажіть «Что делать?» Чернишевського. Ці кілька слів одразу окреслять спраглий пошук соціальної справедливості... А згодом? А сьогодні?!

Назвіть будівничого Радянського Союзу. Бодай двох із його найближчого оточення, маршалків, хто, що з ними не робили, не зрікся. Ворошилов і Молотов.

Пригадуєте, куди зіслав Хрущов Молотова? Послом у Китай.

Чи всі усвідомлюють, чому начальник гестапо Гітлера гулькнув до Америки?

Ні, що не кажіть, а навіть сила поодинокої людини, особистості, — могутня річ!

Коли на Лук'янівці поруч заселили щойно збудований дім, з'явився хлопець, про якого я подумав: якої він гарної організації... Коло нього спершу опинився друг, менш щасливої зовнішності, а вже коло них обох — дві дівчини. Як водиться, хлопці поженилися.

Час, час не знає зупинок. Днями коло школи я побачив, що мій давній знайомий незнайомець підводить свого сина. Хлопчик був із шкільною текою за плечима. Глянувши на шкільне дворище, схопив поглядом однокласника. Негайно звів лице до батька... підставив губи... Здобувши батьківський поцілунок, зринув, полетів уперед. До свого власного життя, і своїх звершень.

Або ось... Кожен знає, що таке йти на прийом. Довелося іти і мені також. Настав час прийому. Черга нудиться, а воно ніяк не починається. І тут увіходять двоє. Вагітна молоденька жінка в сторожі високого худорлявого чоловіка. Їй пропонують стілець, а вона — ні. Кажуть, що може пройти без черги, — тільки всміхається. Вона здавалася такою красивою, ладною поділитися цілим своїм щастям з усіма! Це про таких, як вона, в народі кажуть: гарно ходить! Дастьбі і цих двійко подожвать себе, і всі до них. Батько поновить себе в синові. І йому скажуть, як казали мені: геть чисто такий самий, як і батько був!

Це поки що вічне! Як споконвіку!

Ну а метаморфози-видозміни життя дорослих? Без них не буває. Нехай собі. Тільки б усі ситі. Всі вбрані. І всі бодай у батьківській любові.

Григорій КОЛІСНИК.

Моє село

Нині зветься воно Орданівка, а було Йорданівкою, бо мало 200-літню церкву, освячену на Йордань-Водохреще. Можна впевнено стверджувати, що це був один із диканських хуторів. Без сумніву, заїжджав сюди і сам Микола Гоголь, адже його рідна Яновщина-Василівка —за десять кілометрів. Князі Кочубеї тут не правили, хутір, а згодом село, заснували переселенці —запорозькі козаки...

Писати про нього легко і водночас непросто. Легко тому, що тут народився і тут зарита моя пуповина; тут виріс і тут мешкають брати і мама; тут могили і батькова, і всієї покійної рідні, друзів-однолітків, односельців. Куди подітись — уже «йдемо з ярмарку». Може, і не всіх нинішніх односельців знаю поіменно, та напевне знаю, що мої земляки — прості, щирі, відкриті і працьовиті люди.

Нині життя їхнє безтурботним не назвеш. Ставши заручниками непродуманої аграрної реформи, вони ледве зводять кінці з кінцями. Занепадає економіка, «співають романси фінанси», убожіє культура, дехто втрачає силу духу, але, попри всі негаразди і катаклізми, село таки виживає. В Орданівці сіють і збирають хліб, гуляють весілля і народжують діточок, з надією і оптимізмом дивляться у майбутнє. Чекають кращих правителів і часів, бо ми так і завчені на віки — жити надією...

Григорій ГРИНЬ.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.
Полтавська область.

Усі — на вибивання боргів

Такий заклик пролунав у Житомирі

Саме життя змушує повернутися до теми, порушеної у статті «Наближається велика комунальна революція, або Що має бути, того не минути» («Голос України» за 2 липня ц. р.) У ній дано такий прогноз: скоро місцева влада просто змушена буде добиватися, щоб за житлово-комунальні послуги платили всі, та ще й за тарифами, близькими до їх реальної собівартості, і нікуди від цього не дітись. Це передбачення вже справдилося, бо що холоднішало з настанням осені, то гарячіше на численних нарадах доводили: платити треба. Ще ніколи жодна революція не робилася з дотриманням законів. То чим має відрізнятися революція комунальна? Особливо за ситуації, що склалася в Житомирі: річний бюджет обласного центру — близько 70 мільйонів гривень, а за енергоносії, щоб позбутися боргів, треба було б віддати 60 мільйонів.

Мал. Миколи КАПУСТИ.

Скільки тої зими?

Що найменше хвилює житомирян, то це тарифи на централізоване гаряче водопостачання, тобто на можливість помитися у власній ванній. Хоч і встановили їх із стовідсотковим покриттям витрат. Отож вийшло мало не по 12 гривень з кожного мешканця квартири. Але який сенс переживати за те, чого на час встановлення тих високих тарифів уже й не було, отож і рахунків не присилають? Гаряче водопостачання в місті припинилося ще в липні 2000 року. Відтоді «Житомиртеплокомуненерго» не раз робило відчайдушні спроби поновити його, закликало житомирян укладати договори і розраховуватися за цю послугу, навіть почало подавати воду в окремі будинки. Але, як констатував керівник тепловиків Георгій Єфімов, багато споживачів, пообіцявши платити, одразу про це забули. З початком опалювального сезону знову заговорили, що гарячу воду подають у 16 будинків, а буде більше, аби тільки люди розраховувалися. Але, схоже, на централізованому гарячому водопостачанні в місті надовго поставлено крапку. Адже люди заможні давно придбали імпортні водонагрівальні установки (це, між іншим, змушує нервуватися енергетиків: мешканці нерідко включають одразу стільки потужних електроприладів, що й проводка не витримує). А тим, кому така розкіш не по кишені, залишається гірко іронізувати: скільки там тої зими.

Обласна влада, наслухавшись скарг, на кошти спонсорів підняла з руїн найпопулярнішу колись лазню. Був з цієї нагоди мітинг, ветерани дякували першим керівникам області за можливість помитися. І стала та лазня, якщо не брати до уваги банк та приватні котеджі, чи не найбільшим об'єктом, введеним у Житомирі в дію 2002 року.

Якщо завтра мороз...

Цієї осені оселі житомирян почали опалювати «в середньому» першого листопада (хоча в деякі відомчі будинки, передусім гуртожитки підприємств-банкрутів, тепло навіть і не пообіцяли подавати). Чому так пізно? Минулий опалювальний сезон місто завершило достроково: прийшли газовики і закрили заслінки. Вслід за ними поставили пломби електроенергетики. Частину котелень все-таки розпломбували: треба ж подавати гарячу воду в лікувальні заклади.

Восени почалися «торги» — і одні, й другі вимагали ліквідувати борг. Потім з 16 по 18 жовтня знімали пломби електрики, а з 29 жовтня по 1 листопада —газовики. Тож про яку планову підготовку котелень до зими можна було вести мову? Звичайно, перші дні опалювального сезону пішли на ліквідацію аварій...

Але то ще півбіди. Житомирянам щодня нагадують: будь-якої миті подачу газу може бути припинено. На вулиці було близько нуля, а перший заступник голови облдержадміністрації Олексій Кучмар попереджав: «Тиск у трубі на вході не чотири атмосфери, як потрібно, а 0,8».

То що буде, як ударить мороз?

Не втішають і прогнози керівника «Житомиртеплокомуненерго»: до нового року вдасться зібрати зі споживачів хіба що третину суми, потрібної на поточні платежі за газ та електроенергію. І публічно визнає: ми змушені були підписати договір про реструктуризацію боргів 2001 року, інакше не відкрили б засувки, але коштів на їх погашення просто немає. Втім, житомирянам, можна сказати, ще пощастило, бо якась загадкова, ніким не названа комерційна структура взяла на себе борги за газ за нинішній рік.

Міський голова Георгій Буравков застерігає:

— Борги треба повертати. Житомир — не найбідніше місто в області. Десять відсотків справді не мають грошей. Але незрозуміло, чому ігнорують наші заклики ті, хто платоспроможний. А якщо газ відключать узимку? Ми провадимо тепер роботу, може, й не дуже популярну, може, вона й суперечить законодавству, але без цього просто не зможемо навести порядку. Буде гірше, якщо доведеться гасити борги за рахунок комунальних підприємств. Залишилися аптеки, дитсадки, школи, лікарні, кілька кінотеатрів і готель. Якщо люди не хочуть платити за комунальні послуги, згодом доведеться платити за комерційні дитсадки, школи. А я цього не хотів би.

Чи боїться боржник газети?

— До боржників вживатимуть суворих заходів, —попередив ще на початку осені і перший заступник голови облдержадміністрації Олексій Кучмар.

Спочатку боржників лякали тим, що складуть списки найбільш високооплачуваних з них і передадуть для опублікування в газетах. Популярне в області видання написало про одну з пресконференцій: «Журналістам роздали списки найбільших неплатників Житомира. Вони з подивом побачили прізвища доволі відомих, шанованих і далеко не бідних житомирян».

Утім, знайшли чим страхати — газетами. Це було вже. Переді мною одне з найвідоміших в області видань за 1998 рік. А в ньому «на правах реклами» — довгий список боржників. Платити вони так і не стали. А от «демократії» за чотири роки побільшало, тож тепер журналісти відверто визнають, що бояться публікувати такі списки, щоб їх потім ті ж боржники по судах не затягали за «моральну шкоду».

Згодом на одній, потім на другій обласній нараді прозвучали такі застереження: ніхто не зможе пройти митний огляд автомобіля, зареєструвати його в ДАІ, одержати закордонного паспорта чи якусь довідку, якщо не доведе, що не має заборгованості з комунальних платежів. У міського голови особливі претензії до підприємців, які торгують на базарах. Викладати тисячі доларів за місце вони можуть, обурюється він, а за комунальні послуги не всі платять. Тож і пообіцяв зробити все, щоб і торгувати не змогли, поки не розрахуються. А ще керівник міста нагадав, що в Житомирі 36 тисяч іномарок: залити бак бензину — все одно, що за квартиру заплатити...

Перед керівниками підприємств та установ поставили вимогу: негайно подати списки своїх працівників, щоб розібратися, хто з них зарплату одержує, а за житлово-комунальні послуги не платить.

— Багато говорять, особливо в банках, що списки працівників — комерційна таємниця. Хай тоді ваші працівники сідають поруч з нашими в розрахунковому центрі й розбираються, хто в них заборгував. Якщо потрібно, укладемо договір про конфіденційність. Але наводьте порядок! — совістив міський голова.

Керівників спеціально зібрали в обласній адміністрації на нараду, де Олексій Кучмар наголошував на тому, що вони повинні жорстко контролювати, як підлеглі сплачують за житловокомунальні послуги. Інакше закінчиться тим, що відключатимуть і підприємства, і об'єкти торгівлі, і банки.

У місті створили майже 130 бригад. За два тижні з 800 будинків міста вони обійшли 314. Навідалися до 10 тисяч абонентів. Нагадували: треба платити.

Керівник «Житомиртеплокомуненерго» вважає, що справжній ефект дає тільки прихід судового виконавця, який починає описувати майно. Тоді, хоч як це дивно, кілька тисяч одразу знаходяться. Це підприємство вже завалило суди позовами.

Усе це дало змогу підвищити рівень оплати з 60 до 65 відсотків від нарахованих сум...

Риба псується з голови

У Житомирі є будинок, мешканці якого заборгували 177 тисяч гривень. Таких, де не заплатили понад сто тисяч, — довгий перелік.

Міський голова продемонстрував журналістам список із півсотні просто астрономічних боржників — за тепло вони винні від чотирьох до восьми тисяч гривень. Тобто востаннє платили ще за царя Гороха. А це вже спонукає до роздумів. Адже таку неповагу до обов'язку перед комунальними службами спровокувала сама держава. Згадаймо хоча б, які були затримки з виплатою зарплат бюджетникам. Посилило неплатежі й те, що Верховна Рада запропонувала торік гамузом списати борги.

— Моя дружина, коли почула про ту постанову, обізвала мене заслуженим дурнем України, — зізнався один знайомий житомирянин, який звик чесно за все розраховуватися.

Але чому за однакових умов саме в Житомирі, порівняно з іншими містами області, борги на одного жителя найбільші? Трохи світла на це проливає цифра, яку навів Г. Буравков. За півроку, відколи його обрано міським головою, він добився, щоб працівники апарату міськвиконкому погасили борги перед комунальниками на 80 тисяч гривень. Виходить, було з кого брати «приклад». Люди під час опитування так і сказали: якщо одні платять, а інші ні, то з часом кількість боржників зростає...

А тим часом...

Щодня в «Житомиртеплокомуненерго» надходить по 20—30 заяв від тих, хто хотів би відмовитися від послуг цього орендного підприємства, встановивши у своїй квартирі індивідуальну опалювальну систему. Його керівник Георгій Єфімов сказав на засіданні міськвиконкому, що це може призвести до руйнування галузі (згадайте ситуацію з гарячою водою). Та єдине, що справді стримує від повального переходу на власне тепло в багатоповерхівках, — постійні заяви управління з експлуатації газового господарства, що вони не можуть масово давати дозволи на це, бо труби, які ведуть до будинків, не розраховані на подачу такої кількості газу.

А тим часом Г. Буравков згадує, як міряли крокодила і виходила різна віддаль, — від голови до хвоста, а потім від хвоста до голови. Це з приводу того, що в «Житомиртеплокомуненерго» називають одні цифри боргів за газ, а під час переговорів у Києві — зовсім інші. Це підприємство з 1993 року має статус орендного. Депутати на сесії міськради в листопаді ставили питання руба: договір розірвати, зробити комунальним, щоб не було в нього «комерційних таємниць». Потім погодилися створити комісію, розібратися. Щоправда, всі попередні спроби докопатися істини закінчувалися висновком: потрібні гроші. Але тоді була надія, що їх підкинуть як не держава, то обласна влада. Тепер умови змінилися: треба викручуватися самим...

Олексій КАВУН.

Житомир.

КОЛОНКА ОГЛЯДАЧА

Святий Лука мав рацію: немає вічних таємниць

Дослівно, євангеліст Лука сказав: «Немає нічого захованого, що не виявиться, ні таємного, що воно не пізнається і не вийде наяв».

Перед нами солідний двотомник «Україна: XX століття». Автори В. Литвин, В. Смолій, М. Шпаковатий (К. Видавничий дім «Альтернативи», 2002).

Власне, весь зміст цього майже 2000-сторінкового видання зосереджено в поданому вище епіграфі. І треба лише заздрити нинішнім, а особливо наступним поколінням: їм надано можливість побачити й усвідомити тисячолітню вітчизняну історію у всій її повноті, де переплелися і велич свободи, і ганьба колоніальної залежності, і трагедія бездержавності, слава національного відродження.

Іншої історії, ніж тієї, яку дав Бог Україні, й бути не може. Нам випало бачити, з якими труднощами стає на ноги незалежна Україна. «Бо багато покликаних, та вибраних мало» (це епіграф з Євангелія від Матвія до другого тому рецензованого видання). Але не тільки неспроможністю розв'язати внутрішні проблеми гальмується наш рух уперед до цивілізованого життя —насамперед перешкоджає відсутність суспільної злагоди.

«Україна: XX століття» — це унікальне видання, в якому «всебічно, інформаційно різнопланово, з використанням великої кількості ілюстрацій, переважна частина яких оприлюднюється вперше, представлено історію України впродовж XX століття». Архітектоніка видання поновому висвітлює навіть, здавалось би, загальновідомі події й факти. І коли я наголошую, що перед нами унікальне видання, то можна говорити і про новаторський підхід авторського колективу до композиції книг.

Поєднання ілюстрацій, документів, нарисів, фрагментів хронік, цитат (використано висловлювання інтелектуалів з різних континентів нашої планети), врешті поезій і публіцистичних уривків створює образ України сьогоднішньої, вчорашньої і майбутньої.

«Нас єднає терпіння. Будемо молитися одне за одного». (Іоанн Павло II. З проповіді, 1981 р.). Саме в цих рядках зосереджено основну думку двотомника «Україна: XX століття», бо наш шлях до справжньої незалежності і європейського визнання ще тільки розпочався. Але, переконують читачів автори, нам є на що опертися у прагненні гідного місця серед світового співтовариства — маємо самобутню культуру, мову, українську цивілізацію, утверджену тисячолітньою присутністю на берегах Дніпра.

У кого є можливість порівняти недавні документально-публіцистичні видання «Україна. Віхи історії» («Мистецтво»), «Україна» (Центр українознавства Київського національного університету імені Т. Шевченка та «Дніпро») чи попередні видання «Альтернативи» — «Київ» (енциклопедія) та «Ілюстрована історія України», — той відзначить насамперед масштабність двотомника «Україна: XX століття», вільне володіння авторами історичним матеріалом, їхні витончені мистецькі уподобання.

Одне слово, свою справу автори й видавці зробили відмінно. Та щоб читачі, а ширше сказати — наш народ, який, як сказано в передмові до книг, «пройшов через усі випробування, але не втратив оптимізму й життєвої сили», мав змогу відкрити для себе свою історію, конче потрібно зробити наступні кроки — винести зібраний багатющий ілюстративний матеріал на сторінки газет, екрани телевізорів, в Інтернет (готується електронна версія видання, й бажаючі зможуть придбати компакт-диски). Зрозуміло, це не залежить від видавців. Тому, гортаючи сторінки цього безцінного видання, вкотре мусимо замислитися над архіважливим питанням у нашій державотворчості — фактичною бездіяльністю державної (саме державної, бо нині питання стоїть однозначно: «Бути чи не бути Україні незалежною, українською?») пропагандистської системи, де визначальна роль належить пресі, електронним засобам масової інформації, взагалі — мас-медіа. Російські інформаційні центри, телевізійні філії РРТ, ГРТ, газети, книги, яким віддано наш інформаційний простір, в Україні цього не роблять.

Отже, маємо тепер змістовне видання. Та, як відомо, немає меж досконалості. Тож авторам та видавцям хочеться побажати одного — коли перевидаватимуть двотомник, доповнити його сторінки, наприклад, розповідями про лауреатів Нобелівської премії, які народилися в Україні: письменника Ш. Агнона, науковців І. Мечникова, З. Ваксмана, Р. Гофмана, С. Кузнеця, Г. Шарпака, чотиризіркового генерала США, та багатьох інших, хто був вихідцем з України чи тісно пов'язав з нею своє життя.

Віталій АБЛІЦОВ.

Кінець світу

Ремікс нової епохи

Несподівано в темному небі з'явилася вогняна куля, яка стрімко рухалася. Потім пролунали два голосні удари, яскравий спалах освітив місцевість, здригнулася земля — і знову настала темрява. Приблизно так описували в пресі незвичайне явище, що сталося поблизу австралійського міста Аделаїда. Звичайно, воно відразу викликало і безліч різних версій — від вибуху НЛО до грізного знамення грядущих катаклізмів. На думку астрономів, які охрестили явище «вогняною кулею Аделаїди-2002», причиною мальовничого феєрверку став великий метеорит, що вибухнув на висоті майже 30 км над Землею. Повідомлення спричинило нову хвилю публікацій про реальність зіткнення нашої планети з великим небесним тілом та наслідки цієї катастрофи.

Прес-реліз Армагеддона

На титул наймоднішої «страшилки», пов'язаної з кінцем світу, претендує кілька «невійськових» сценаріїв. Один з основних — загибель Землі від астероїдів. Важко точно сказати, хто першим розпочав — кінематографісти чи астрономи. Перші принаймні в цьому, досягли чималих успіхів.

Знятий наприкінці тисячоліття блок-бастер з відвертою назвою «Армагеддон» показав жахливу картину руйнування в чудових комп'ютерних спецефектах. Ідея романтичної загибелі планети від «вторгнення» космічних об'єктів так сподобалася, що комети та астероїди набули неймовірної популярності. На одному з аукціонів розбитий ущент «Кадиллак» продали за 50 тисяч доларів лише тому, що в нього начебто влучив метеорит. Узагалі, людство було морально підготовлене до того, щоб із захопливим жахом дослухатися вже до наукових пророцтв. І вони не забарилися з'явитися.

На початку 1999 року було відкрито астероїд 1999 AN10. Астрономи обчислили його орбіту, і з'ясувалося, що ймовірність його зіткнення з Землею в 2039 році. Повторні розрахунки пересунули дату події на 2044 рік. Через деякий час знайшли фотографію цього астероїда, зроблену 44 роки тому. Астрономи визначили ще раз... З'ясувалося, що ні в 2039-му, ні в 2044-му астероїд із Землею не зіткнеться. Мало того, 2044 року, на час запланованого зіткнення, він перебуватиме в 320 мільйонах кілометрів від Землі, на протилежному кінці Сонячної системи. Такі повідомлення з'являються у пресі із завидною регулярністю. Раз у кілька місяців називається чергова дата катаклізму або повідомляється про проліт біля Землі ще одного космічного «каменя».

Останньою стала інформація про відкриття 9 липня цього року астероїда, що отримав порядковий номер 2002 NT7. Попередні підрахунки його орбіти показали, що космічний мандрівник може зіткнутися із Землею 1 лютого 2019 року! Але минуло зовсім мало часу, і вчені дійшли висновку: 2019 року він благополучно пролетить мимо. Втім, розслаблятися не варто — багато астрономів (серед них і доктор Пейзер із Ліверпульського університету) вважають, що двокілометрова брила залишається одним з небезпечних для Землі об'єктів. «Ми надто мало знаємо про 2002 NT7, — попередив Пейзер в інтерв'ю Бі-бі-сі, — і подальші спостереження можуть призвести до несподіваних і невтішних наслідків». Згідно з твердженням другого доктора, Йєоманса із НАСА, наступна дата можливого зіткнення — 1 лютого 2060 року.

При цьому фахівці не скупляться на жахливі подробиці наслідків зіткнення. Повідомляється, що енергії двокілометрового астероїда, який вріжеться в нашу планету зі швидкістю 28 кілометрів у секунду, достатньо для практично цілковитого знищення одного з континентів. Це, крім іншого, призведе до настання «ядерної зими» і спричинить глобальні зміни клімату аж до наступного нового льодовикового періоду. Космічні брили меншого розміру (діаметром у сотні метрів) можуть знищити велике місто.

Динозаври вже поплатилися

В інформації такого роду часто згадуються і катастрофи, що сталися в минулому. Справді, на Землю час від часу астероїди та метеорити падають. 3 лютого 1490 року в китайській провінції Шансі удар метеорита миттєво знищив 10 тисяч осіб. У штаті Арізона є метеоритний кратер діаметром 1240 метрів і завглибшки 170 метрів. Нещодавно британськими геологами виявлено давній кратер, розташований на дні Північного моря. Трикілометрова прим'ятина, як вважають, утворена стодвадцятиметровим астероїдом з масою майже 2 мільйони тонн. Дослідження кратера Чиксулуб діаметром 180 км, розташованого на півострові Юкатан у Мексиці, дали можливість ученим стверджувати, що знайдено місце падіння п'ятикілометрового астероїда, котрий зітер з лиця Землі більш як 75 відсотків видів рослин та тварин, які тоді були. У тому числі й знаменитих динозаврів, які вимерли 60 мільйонів років тому. Нині на Землі виявлено майже сорок метеоритних кратерів з діаметром більш як 20 кілометрів. А кратер Садбері в Канаді має діаметр 200 км.

Деякі вчені звинувачують астероїди навіть у загибелі легендарної Атлантиди, існування якої донині під сумнівом. І, природно, згадується подія, що сталася відносно нещодавно — в XX столітті. 30 червня 1908 року страшний вибух пролунав у районі річки Підкам'яна Тунгуска. Вибухова хвиля двічі обійшла земну кулю і підняла тонни пилу по всій планеті. Тисячі дерев впали на площі в кілька тисяч квадратних кілометрів корінням до епіцентру вибуху. При цьому в самому епіцентрі дерева залишилися стояти, але обгоріли під корінь! У 10 тисячах кілометрів від місця падіння метеорита, в Лондоні, через пил, що піднявся в повітря, глибокої ночі можна було читати газети, не вмикаючи світло. Вибух потужністю 10—15 мегатонн був викликаний руйнуванням метеорита дуже малої щільності. Як вважають італійські дослідники, об'єкт, що впав на Землю в 1908 році, можна порівняти за своєю структурою з астероїдом Матільда, сфотографованим 1997-го космічним зондом «Галілео». Отже, об'єкт, що складається з найдрібніших часточок космічного пилу, цілком розчинився в земній атмосфері, а поверхні досягла лише могутня вибухова хвиля.

Давайте розберемося...

Інформація, погодьтеся, вражаюча. У зв'язку з цим споконвічне слов'янське «Що робити?» — стає актуальним для всього людства. Цього разу попереду планети виявилися британці. Два роки тому на берегах туманного Альбіону було опубліковано доповідь, що стала результатом багатомісячної роботи спеціальної групи з навколоземних космічних об'єктів. У ньому експерти рекомендують уряду Великої Британії виділити кілька мільйонів доларів на рік на програми пошуку навколоземних космічних об'єктів, зіткнення яких з Землею може призвести до глобальної катастрофи.

Міжнародний астрономічний союз спеціально для інформування населення розробив десятибальну шкалу ризику, названу туринською. Астероїди та інші небесні тіла (з урахуванням їхнього розміру та відносної швидкості) класифікуються за ступенем небезпеки для Землі на чотири підгрупи. Біла, зелена, жовта та червона зони. Якщо об'єкту присвоєно 0 балів — біла зона, він не має жодного шансу досягнути Землі. Якщо астероїд віднесено до восьмої — він обов'язково впаде на Землю, і ефект від цього може бути порівняний із сильним землетрусом. Такі зіткнення відбуваються один раз на п'ятдесят—тисячу років. Астероїд дев'ятої зони викличе наслідки планетарного характеру. Такі трапляються один на 10—100 тисяч років. Про ситуацію з астероїдом із десятої зони краще зовсім не думати. Тим паче що виникає вона раз на 100—300 мільйонів років.

Нині виявлено більш як дві тисячі об'єктів і майже всі вони — в білій зоні (0). Двом визначена зелена (1) — має найнезначніший шанс зіткнення. Перший, діаметром 1,5 км, пролетить біля Землі 2030 року, другий (230 м) в 2101-му. З'ясовується, все не так трагічно... Не розслаблюватися — нагадують фахівці. Якщо небезпеки немає, це ще не означає, що вона не може виникнути! А тому планета наша потребує захисту від астероїдів.

Боротьба з вітряками

Україна також не залишилася осторонь від глобальної загрози. Позаминулого року в Криму відбулася міжнародна наукова конференція, присвячена прийдешньому апокаліпсису. На ній йшлося про астероїдну загрозу та обговорювалися способи космічного захисту Землі. Причому право надати найкращий варіант оборони від непрошених гостей виборювали кілька КБ. Приміром, дніпропетровське державне конструкторське бюро «Південне» пропонує для цієї мети використати ракети «Зеніт», які випускає завод «Південмаш», а Російський федеративний ядерний центр готовий розробити для них боєголовки. Втім, цей варіант багатьох учених турбує можливими ускладненнями. Об'єкт, який розколеться, може обрушитися на Землю цілим градом космічних брил.

Для перевірки можливості зміни орбіти астероїда в Європі розроблено план з романтичною назвою «Дон Кіхот». Його підготовкою займається іспанська компанія з надією, що Європейське космічне агентство профінансує випробування на реальній космічній брилі. У рамках проекту компанія планує запустити до якогось малого небесного тіла два кораблі «Ідальго» і «Санчо». Один з них уріжеться в астероїд на високій швидкості, дещо змінивши його траєкторію. А другий в цей час стежитиме

за астероїдом і проводитиме точні виміри наслідків зіткнення.

Компанія впевнена, що проект приверне широку увагу публіки та наукового товариства. Результати недешевого експерименту або підтвердять ефективність розробленої стратегії, або продемонструють необхідність пошуку інших рішень.

Приміром, розміщення на астероїді великих сонячних панелей для зміни його траєкторії під впливом «сонячного вітру». Є й інші екзотичні плани боротьби з уламками матерії, що снують біля земної орбіти. Зокрема, пропонується перефарбувати ділянку астероїда. Внаслідок різниці температур на темному та світлому боці космічний мандрівник теоретично має змінити орбіту.

Однак найнезвичайніший варіант запропонував Герман Берхард із університету штату Оклахома. Він пропонує спрямувати до астероїда, що загрожує нашій планеті, космічний апарат, оснащений своєрідним аналогом автомобільної подушки безпеки — великим надувним мішком, що досягає кількох кілометрів упоперек.

Коли супутник наблизиться на досить близьку відстань, він наповнить мішок газом. Унаслідок зіткнення «подушки» з астероїдом, орбіта останнього дещо зміниться, а загроза глобальної катастрофи зникне. Проблемою залишається вибір матеріалу для «подушки», який би підходив, — він має бути досить міцним, щоб витримати зіткнення з астероїдом.

Колаж Юлії ЄФІМОВОЇ.

У чий город камінчик?

Усі варіанти, крім своєї екстравагантності, мають ще одну загальну рису — вони вимагають великих фінансових затрат. Без будь-якої гарантії кінцевої доцільності. Тут, на думку багатьох не зацікавлених фахівців та просто спостерігачів, і полягає основна причина «астероїдного буму». Дослідження в цій області, не кажучи вже про перефарбування небесних тіл — захід не з дешевих. І астрономи, звичайно, зацікавлені в фінансуванні своєї роботи. Інформація в ЗМІ, що періодично з'являється, про те, що ми знову дивом уникли катастрофи, має «допомогти» державним структурам усвідомити важливість досліджень та необхідність їхнього асигнування. Крім учених у цьому зацікавлені й багато з аерокосмічних підприємств.

На думку київського астронома, що не побажав назвати своє ім'я, в усіх доповідях і прогнозах обговорюваної тематики спостерігається некоректність, неприпустима в наукових роботах. Річ у тім, що під час розгляду шансів на падіння того чи іншого космічного тіла, оцінюється лише ймовірність його зіткнення із Землею. А картини жахливих наслідків малюються лише для антуражу. «Якщо те, що летить, упаде на велике місто...». При цьому ймовірність саме такого розвитку подій не застерігається. Але не треба бути академіком для того, щоб зрозуміти — навіть просто потрапити на сушу гіпотетичний астероїд має, приблизно, один шанс з чотирьох. Майже 70% поверхні нашої планети займає океан. При цьому населені пункти, включаючи мегаполіси, становлять дуже малу частину території суходолу. Ймовірність падіння де-небудь у Сахарі значно вища, ніж руйнування Лондона. Яскравим прикладом цього є випадок з Тунгуським метеоритом. Катастрофа планетарного масштабу обійшлася без жертв. Можна, звичайно, обговорювати, що сталося б, якби подібне відбулося на чотири години пізніше, вибухни астероїд над густозаселеною Європою. Але тоді, враховуючи площі територій Сибіру та Європи, треба оцінювати ймовірність такого наслідку події.

Більшість астрономів скептично ставляться до загрози з боку небесних тіл, вважаючи небезпеку перебільшеною. Результати детальніших досліджень з використанням сучасної техніки знизили оцінку вірогідності катастрофічного зіткнення астероїда із Землею на порядок. Можливість цієї події все-таки залишається, але для кожної конкретної людини значно більшою небезпекою є, приміром, блискавка. Не кажучи вже про автомобілі, які, порівняно з кам'яними брилами, що носяться в глибинах космосу, є прямою та цілком реальною загрозою для життя. Що не заважає нам не лише користуватися ними, а й спокійно спати вночі, не прокидаючися в холодному поту від кошмару з участю чудовиська, що реве та вивергає дим.

P. S. Поки матеріал готувався до друку, надійшло повідомлення про черговий «подарунок» з небес. В Іркутській області, за кілька десятків кілометрів від селища Бодайбо, в тайгу впав великий космічний об'єкт. Учені припускають, що це метеорит. Як повідомляє РІА «Новости», за даними Інституту астрономії Російської академії наук, «упавши між сопок у тайгу, цей об'єкт не завдав якихось руйнувань промисловим і житловим будівлям». За свідченням очевидців, під час падіння об'єкта «було видно яскравий вогняний шлейф, що супроводжувався гулом». Мешканці навколишніх селищ, розташованих на відстані десятків кілометрів від місця падіння, відчували коливання грунту, схоже на землетрус. Крім того, над районом падіння об'єкта з відстані більш як 100 км спостерігалося світіння.

До місця падіння об'єкта готують експедицію, яка має пролити світло на природу явища.

Олег ДЕНИСОВ.

Об'єкт може обрушитися на Землю цілим градом космічних брил

ДАТИ І ЛЮДИ

Причетність до того, кого не спіймав світ

3 грудня виповнилося 280 років від дня народження Григорія Савича Сковороди — українського мислителя, який випередив час, визначив своє місце серед людей загадковим афоризмом: «Світ ловив мене, але не спіймав». Щоправда, це не заважає нащадкам ювіляра відчувати свою причетність до особистості-легенди. Така честь випала Харківському державному педагогічному університету — першому вузові, удостоєному імені Г. Сковороди. Звіряючися з думками великого попередника, тут готують нове покоління просвітителів, надзавдання яких — формувати досконале суспільство.

Ідеальний учитель — шлях до ідеального суспільства

Соціальні та педагогічні погляди Сковороди ґрунтуються на вченні про «спорідненість», «споріднену працю». Людина, котра розпізнала свою «спорідненість», стає воістину щасливою. І тільки через духовну улаштованість окремої особистості, за Сковородою, можна прийти до ідеалу досконалого людського суспільства. Але оскільки не кожна людина здатна до творчого зусилля самопізнання, з'являється проблема соціальної педагогіки.

Ідеальний педагог у Сковороди нагадує сократівську «родопомічницю»: завдання наставника — не повчання, не інтелектуальний диктат, а ненадокучлива, делікатна допомога учневі, зайнятому пошуком справжнього покликання. Отже, виховуючи людину, яка отримує задоволення від власної праці й приносить користь людям, саме педагоги усувають багато суперечностей у суспільстві.

«Педагогічною майстернею Сковороди» вважається один із найстаріших у країні вузів, що виховує кадри вчителів на тій самій слобожанській землі, в якій спочиває Григорій Савич. Дух великого мислителя майже зримо присутній у стінах аудиторій Харківського державного педагогічного університету, що став справжньою національною лабораторією з вивчення скарбниці багатогранної творчої спадщини Г. Сковороди. Звіряючи сучасний навчальний процес з новаторськими ідеями великого творця минувшини, ХДПУ ім. Г. Сковороди вийшов за межі суто шкільного просвітництва і готує не просто педагогів, а вчителів різних професій. І нехай не кожній людині дано поєднати в своїй особистості стільки талантів і здібностей, скільки їх було поєднано в Сковороді, але фахівця суміжних професій у цьому вузі можуть зробити з будь-якого студента. Юристи, психологи, соціологи, музиканти виходять з дипломами педуніверситету та усвідомленням своєї причетності до особистості багатогранного Сковороди, котрий був, як відомо, не тільки педагогом-філософом, а й державотворцем, юристом, музикантом, економістом.

— Випередивши свій час, Григорій Сковорода вперше сформулював закон продуктивності праці, пов'язавши інтереси і потреби особистості з вільною працею, чим підказує нинішньому поколінню правильний шлях до побудови оновленої держави, вільної і демократичної, — розмірковує ректор ХДПУ ім. Г. Сковороди Іван Прокопенко. Фахівець з економічної теорії, академік І. Прокопенко, можливо, вперше в Україні запроваджує сьогодні в програму навчання економічні роботи Г. Сковороди.

Майже 11 років Григорій Сковорода викладав етику в Харківському колегіумі. Його лекції відрізнялися від традиційного викладання катехізису в школах. Глибоко знаючи Біблію, Сковорода мав фундаментальну освіту. Знаючи п'ять мов, багато подорожував Європою.

— Сьогодні ми розуміємо, що засвоєння іноземних мов — не самоціль, — каже академік І. Прокопенко. — Це дуже зручний засіб розвивати пам'ять, реалізовувати здібності людини. Кожний другий наш випускник як другу спеціальність має іноземну мову, що дає їм пріоритет на ринку праці.

На 17 факультетах вузу і в коледжах навчається майже 15 тисяч студентів, тут працює півторатисячний колектив викладачів і співробітників, серед яких 16 докторів наук. І хоча ми щорік випускаємо близько трьох тисяч фахівців, концентруємося на якісних параметрах, а не на кількості. Водночас сучасне суспільство розширює завдання вузу, ставлячи мету формувати не тільки обізнану особистість, а ще й громадянина, патріота. Як і за часів Сковороди, нинішня освічена людина має збагачувати свою батьківщину. Я переконаний, що авторитет нації, держави немислимий без авторитету освіти.

Пам'ятати — щоб шанувати, знати — щоб захищати

У педагогічному університеті ім. Г. Сковороди завжди виходили з того, що освіта кожного наступного покоління будується на критичній оцінці досвіду попередників. Григорій Сковорода стосовно цього —вчитель учителів. Але щоб «не затоптати» великого попередника, спираючися на його плечі, нинішнє покоління освітян має дуже делікатно підходити до наукового дослідження його творчості. Сентенціям, що почастішали останнім часом за кордоном, нібито Г. Сковорода є родоначальником сектантства в православ'ї, саме наші вчені-педагоги мають дати кваліфіковану відсіч, вважає Іван Прокопенко. Але захищати вченого, слабо знаючи його творчість, неможливо.

— Ми пишаємося тим, що дату народження Григорія Савича Сковороди за рішенням ЮНЕСКО внесено до календаря знаменних подій, — каже Іван Федорович. — Але спадок цієї талановитої людини досі не вивчено. Багато його творів усе ще чекають своїх дослідників, бо написані латинською і старослов'янською мовами. Найцікавіший пласт його багатогранної творчості — літературний —у нашому університеті успішно вивчено і випущено збірку «Сковородинівське поетичне бароко» автором спецсемінару з його творчості, доктором філології Леонідом Володимировичем Ушкаловим. А ось роботи Сковороди у сфері філософії, економіки та юриспруденції ще чекають своїх дослідників.

■ ■ ■

Дату народження Григорія Савича Сковороди за рішенням ЮНЕСКО внесено до календаря знаменних подій.

■

...Ювілей заведено відзначати подарунками. Тільки цього ювілейного року вуз видав 2000 авторських публікацій за творчістю Г. Сковороди, присвятив йому серію науково-практичних конференцій, зокрема міжнародну. Підтримуючи зв'язок із земляками великого філософа, харківський вуз подарував його рідному селу Чорнухи, що на Полтавщині, бібліотеку. Співробітники університету склали також карту пересувань мандрівного філософа. Свого часу на території харківської кузні педагогічних кадрів з'явився перший пам'ятник Г. Сковороді. Він уже десять років прикрашає вхід головного корпусу навчального комплексу ХДПУ і створений винятково на студентські пожертвування. Так університет виконав обіцянку харків'ян, дану ще наприкінці XVIII ст., що тут, у Харкові, вперше буде увічнено пам'ять про Сковороду в бронзі та камені. А в рік його 280-річчя на добровільні пожертвування студентів, професорів, співробітників вузу і спонсорів поряд із першим пам'ятником Г. Сковороді з'явився перший пам'ятник учительці. Але на цьому вуз не зупинився у своїх новаціях. На його прохання кращі художники Харкова створили багатоплановий триптих «Г. С. Сковорода — філософ і педагог», який символізуватиме в одній із навчальних аудиторій «ідею трьох світів» українського філософа. Офіційне відкриття триптиха — кульмінація в комплексі заходів, присвячених ювілею Григорія Савича Сковороди.

Інесса ТИХА.

Харків.

СПОРТ

Динамівці готуються в Іспанії

Футбол. До матчу-відповіді з турецьким «Бешикташем», який відбудеться на НСК «Олімпійський» у Києві 12 грудня (початок о 20.00), футболісти київського «Динамо» готуються в містечку Марбельї, у тренувальному центрі MPF. Там по-літньому тепло й чудові умови для роботи.

Учора кияни провели перший із запланованих товариський поєдинок. Їхнім суперником був лідер третього іспанського дивізіону «Депортиво Сан-Педро». Наші перемогли — 3:1 (відзначилися Шацьких, Хацкевич і Лисицький).

Завтра підопічні Олексія Михайличенка зустрінуться у контрольному матчі з чемпіоном Росії, московським «Локомотивом», а наступного дня повернуться в Україну.

У «Карпат» новий тренер

Учора до Львова прибув югославський тренер Іван Голац, котрий очолить «Карпати». Йому 52 роки. Свого часу пан Голац виступав за белградський «Партизан» та збірну Югославії. А з 1978 року впродовж десяти сезонів захищав кольори англійського «Саутгемптона». 2000 року його назвали одним із найкращих гравців XX сторіччя. Завершивши кар'єру гравця, очолив «Партизан» і вигравав з ним чемпіонат Югославії та Кубок країни.

Із середини 90-х років Голац стояв біля керма шотландського «Данді Юнайтед», і в сезоні 1994—1995 років цей клуб володів Кубком Шотландії.

Сьогодні «Карпати» вирушають на свій перший збір до Туреччини. На огляді в клубі — Олексій Сучков з білоруського «Німана» та Жарко Джурич з югославського «Партизана».

Матюхін у московському «Динамо»

Як повідомив спортивний директор цього клубу Олександр Петрашевський, захисник дніпропетровського «Дніпра» і кандидат до збірної України Сергій Матюхін підписав з москвичами трирічний контракт.

Санкції ПФЛ

За напад на арбітра Воргуля десять матчів пропустить воротар «Кривбасу» Остапенко. Його одноклубника Платонова за поштовх лайнсмена в цьому самому кубковому матчі проти «Шахтаря» дискваліфіковано на п'ять ігор.

«Королі» — найсильніші у світі

Міжконтинентальний Кубок. «Реал» (Іспанія, Мадрид) — «Олімпія» (Парагвай). 2:0. Йокогама (Японія). «Інтернешнл стадіум». 3 грудня. 66 070 глядачів. **Голи**: Роналдо, 14, Гуті, 84.

«Реал»: Касільяс, Сальгадо, Роберто Карлос, Йєрро, Зідан (Соларі, 84), Ельгера, Рауль, Фігу, Роналдо (Гуті, 81), Камбіассо (Павон, 89), Макелеле.

«Олімпія»: Таварелллі, Ісасі, П. Бенітес, Селайя, Хара, Ортеман, Касерес, Енсісо, Кордоба (Баес, 64), Родріго Лопес, М. Бенітес (Кабальєро, 80).

Королівський клуб уже володів цим призом 1960 і 1998 років. Але за загальною кількістю перемог Південна Америка поки що веде перед: 21 перемога проти 20 європейських.

Якщо нас не бажають бачити...

З 4 по 12 січня 2003 року в Санкт-Петербурзі відбудеться традиційний міжнародний юніорський турнір (U-19) пам'яті першого віце-президента ФІФА Валентина Гранаткіна. Цього разу у змаганнях візьмуть участь вісім збірних, котрі розподілено на дві групи: А —Південна Корея, Білорусь, Росія, Латвія; В — Польща, Йемен, Китай, Литва.

На жаль, організатори не знайшли місця для команди України, яка торік посіла третє місце. Заявку на турнір від ФФУ до РФС було надіслано вчасно. Окрім цього, за регламентом турніру, призери автоматично отримують право брати участь у наступному змаганні.

Звичайно, ми сподівалися, що юніорська збірна України, яку віднедавна очолює Юрій Калитвинцев (йому допомагає Сергій Шматоваленко), гратиме у північній столиці сусідньої держави. Однак з РФС жодних пояснень не надійшло. Либонь, там не звертають увагу на заклик першого президента Росії прокидатися щоранку з думкою про Україну. Отож лише повідомили: якщо на змагання не приїде збірна Йємену, тої її місце віддадуть українцям. Отакої. Хоча зрозуміти людей можна. Адже на той час рік України в Російській Федерації уже завершиться.

Мабуть, керівництву ФФУ після вияву такої, м'яко кажучи, неповаги до нас варто було б забути про турнір у Санкт-Петербурзі назавжди.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ФОТОФАКТ

Чудовий настрій у чемпіонів світу Ельбруса Тедеєва (вільна боротьба), Дениса Готфріда (важка атлетика) і популярної співачки Оксани Хожай.

Фото Олега КОВАЛЯ.

Знову ми погрожуватимемо шведові?

(Посібник із закладення вікон у Європу)

Канули у вічність славні Петровські часи. Не гримлять більше гармати під Полтавою, не біжать в атаку лихі гренадери в треуголках і не кричать словами поета: «Ура, мы ломим, гнутся шведы!».

Шведи нині не гнуться. Навпаки, коли дорогі гості приїздять до України, наш Президент привітно приймає їх прем'єр-міністра і сподівається на допомогу Швеції у справі вступу України до Ради Європи. Голос Швеції — найстарішого і найавторитетнішого члена цієї найважливішої на нашому континенті міжнародної організації — дуже вагомий у цьому.

Але є в нас, на жаль, люди, які не завжди пам'ятають про те, в якому столітті вони живуть і що нема Петра Великого, який писав закони і творив суд і розправу.

Знайомтеся, Петро Андрійович Овчинников, голова правління відкритого акціонерного товариства «Фітофарм» (Артемівськ Донецької області). Цей чоловік ще за радянської влади очолював звичайну фармацевтичну фабрику, яка ще недавно фасувала та розливала медичні препарати лише кількох найменувань. Нині він —щасливий держатель великого пакета акцій однієї із солідних фармацевтичних компаній, котра випускає понад сто різних мазей, паст і гелів, настоянок і рідких екстрактів, усіляких розчинів і сумішей, пігулок, гранул, порошків. Ця продукція легко знаходить збут в Україні, Казахстані, Молдові, Росії. Звідки така метаморфоза? Та від тих самих шведів...

А відбулося все так. У Дніпропетровську наш герой познайомився з уповноваженими представниками українсько-естонської фірми «Юкр-Ест-Інтерком» та українсько-шведської фірми «Сальвія», які займалися розробкою, виробництвом і збутом нових медичних препаратів. У результаті домовленості фірми розмістили на фабриці Овчинникова свої замовлення, забезпечивши її давальницькою сировиною. Отоді директор дніпропетровської фірми «Сальвія» Світлана Шульга прийняла пропозицію Петра Андрійовича знайти для його фабрики солідного шведського інвестора і працювати за потрійним договором про спільну діяльність: «Фітофарм» — «Сальвія» — інвестор. Ним стала шведська інвестиційна компанія «Дігнус АБ». Брати участь у цій програмі переконала шведську компанію знову-таки Шульга. Саме її згадують тепер за це «теплим словом» найчистішою шведською мовою.

Але про це пізніше. А поки що, в уже далекому 1997 році, сторони урочисто уклали договір про спільну діяльність. Договір був взаємовигідний: «Дігнус АБ» поставляє давальницьку сировину, «Фітофарм» переробляє її, а «Сальвія» — продає готову продукцію. «Запам'ятайте, ви нічого не даватимете, а тільки отримуватимете», — казав своїм партнерам відомий герой безсмертного твору Ільфа і Петрова. Що розповідав керівникам «Дігнуса АБ» Петро Андрійович Овчинников, ми не знаємо, але вони йому повірили.

І закипіла робота. Щоправда, сторони одразу натрапили на маленьке непорозуміння. Щодо договору про спільну діяльність: сторони домовилися покласти турботи з ведення бухгалтерського обліку та сплати податків від спільної діяльності на фірму «Сальвія», котра, як уже згадувалося, перебуває в Дніпропетровську. Виходило, що й податки отримував би місцевий бюджет Дніпропетровська, а не Артемівськ. Що ж, місцевий патріотизм можна зрозуміти. В певному розумінні навіть похвально. Так чи так, але представникам підсунули саме таку версію, що обґрунтовувала відмову від договору про спільну діяльність. На той час, коли заявили про категоричну відмову від цього договору, «Дігнус АБ» уже зазнав істотних витрат, закупивши необхідні товари — обладнання та сировину. Їх треба було відвантажувати, адже в разі перевищення термінів зберігання на складах довелося б додатково платити чималі суми.

Опинившись перед фактом, шведи погодилися поставляти свої товари «Фітофарму» за окремими контрактами, тобто за звичайними договорами купівлі-продажу. А договір про спільну діяльність залишився тільки на папері. Але шведів тоді це не насторожило, адже прибуток вони свідомо не отримували. Ні за договором про спільну діяльність, ні за контрактами поставки: треба було допомогти українському партнерові — ВАТ «Фітофарм». Розмір некомпенсованих вкладів, або, інакше кажучи, збитків фірми «Дігнус АБ» за заявою шведської сторони від цього підприємства в період з 1997 по 2000 р. становив 1 062 056 доларів США.

■ ■ ■

Шведи жодних дивідендів від своєї діяльності не вимагали, проте порушили питання про отримання правових гарантій їх повернення.

■

Крім того, за рахунок шведської сторони П. Овчинников вирушив до Італії, щоб вибрати обладнання, яке знову-таки шведи мали закупити і поставити на «Фітофарм». Що вони й зробили: спочатку, в 1997 р., тубонаповнювальна машина вартістю 150 000 доларів опинилася в Артемівську, а потім, у 1999 р., було поставлено і термоформовочну машину у складі автоматизованої лінії з фасування таблеткових форм вартістю 450 000 доларів. А затим «Дігнус АБ» забезпечив навчання в Італії артемівських фармацевтів роботи на унікальному обладнанні та роботи італійських фахівців-наладчиків в Україні. Чи можна було мріяти про щось краще?

Минуло, як уже зазначалося, три роки. Шведи жодних дивідендів від своєї діяльності не вимагали, проте порушили питання про отримання правових гарантій їх повернення. І тоді П. Овчинников вніс історичну пропозицію: нехай «Дігнус АБ» свою інвестицію трансформує у внесок до статутного фонду ВАТ «Фітофарм». У обмін на пакет його акцій. І всі, мовляв, проблеми...

Так з'явився новий договір — про поставку іноземними інвесторами технологічного обладнання як внеску до Статутного фонду ВАТ «Фітофарм». А оскільки вартість техніки, поставленої шведами, перевищувала вартість самого підприємства, то незалежний реєстратор ВАТ «Фітофарм» і вніс до реєстру акціонерів артемівських фармацевтів шведську компанію «Дігнус АБ», на рахунку якої виявилося 83 відсотки загальної кількості акцій «Фітофарму».

При цьому ВАТ «Фітофарм» «забуло» перереєструвати своє підприємство у зв'язку з реорганізацією його в підприємство з іноземними інвестиціями. Адже йшлося про організацію, по суті, нового підприємства, і шведська компанія мала стати не просто одним з його акціонерів, а засновником, який викуповує свої акції на певних умовах, передбачених договором з іншим засновником. Отже, треба було здійснити державну реєстрацію нового підприємства. З новими установчими документами, що мали відповідати українському законодавству і відображати умови інвестиційного договору, укладеного ВАТ «Фітофарм» зі шведським інвестором.

Але цього не зробили. Доводиться дивуватися довірливості шведських партнерів. А взагалі-то це —нормальна для них поведінка. Вони звикли, що коли домовилися, ударили по руках, — значить, так і буде. І що українські партнери зацікавлені у співробітництві і все зроблять за законом, а свої закони вони ж бо краще знають. А партнерам треба довіряти, без цього який бізнес?

Та ба. «Стежити треба за речами, коли заходиш до приміщення», — казав шведському послу герой гайдаєвської комедії «Іван Васильович змінює професію» квартирний злодій Милославський. А шведи знову недогледіли: в чинному статуті ВАТ «Фітофарм», на чиї акції вони обміняли своє дороге обладнання, в положенні про спостережну раду — закладено такі положення, які дозволяють не тільки відчужувати на власний розсуд деяке майно акціонерного товариства, а й мало не «жити» від імені зборів акціонерів: спіть спокійно, панове акціонери, «...запам'ятайте, ви нічого не даватимете, тільки отримуватимете»...

Третій рік минає, як шведи — акціонери ВАТ «Фітофарм», не вимагають дивідендів, що належать їм. Залишають на розвиток українського підприємства. А куди поспішати? Адже всім зрозуміло, що спочатку «Фітофарму» треба стати на ноги... Побільше б Україні таких інвесторів, інакше не скажеш.

І раптом, ні сіло ні впало, у вересні нинішнього року на сайті «Діловий тиждень» в Інтернеті (http://www. dn. kiev. ua/business/ukraine/fitofarm_0108. html) з'явилося сенсаційне повідомлення: артемівський «Фітофарм», який три останні роки лише нарощував виробництво, у квітні—червні скоротив його на 41 відсоток. Що сталося? Потоп, пожежа чи якесь інше стихійне лихо?! Не чекаючи з Артемівська аргументованих роз'яснень, «Дігнус АБ» доручає своїй представниці на місці з'ясувати загадкові обставини.

Прибула вона до славного міста Артемівська й побачила, що підприємство працює нормально, жодних ознак катастрофи не спостерігається. Попросила представниця шведів баланс ВАТ «Фітофарм». І хоча вимагала вона не Кемську волость, як вищезазначений посол із культової гайдаєвської комедії, їй відмовили і, як стверджує представниця шведської сторони, направили до Реви. «А що ж мені передати «мій король», тобто, даруйте, фірмі «Дігнус АБ»?! — зовсім, як у відомому фільмі, вигукнула шведська посланниця. Як то кажуть, «Передайте наш палкий привіт».

«До чого тут Рева?» — замислилася представниця «Дігнусу» і почала розбиратися. З'ясувалося, що дружина артемівського мера Олексія Олександровича Рева Олена Миколаївна володіє 172 000 акцій ВАТ «Фітофарм», 100 000 із яких вона отримала від однієї громадянки з Дніпропетровська. Проте спочатку ця громадянка втратила акції «з допомогою» посадовців «Фітофарму», при цьому їй «забули» заплатити за них гроші. Нині за цим фактом порушено кримінальну справу.

Не стоять осторонь «Фітофарму» і соратники Реви по державній службі: радник Олексія Олександровича Чернець Алла Опанасівна також володіє акціями ВАТ «Фітофарм» і засідає в його наглядовій раді. Про те, що мерія цікавиться справами «Фітофарму», свідчить лист, надісланий за підписом мера на адресу голови ради директорів «Дігнусу АБ» Лейфа Мальборга, в якому пан Рева аналізує взаємовідносини представників цієї фірми і ВАТ «Фітофарм». Повідомляє, що голову правління ВАТ «Фітофарм» П. Овчинникова «визнано Міською Радою (Артемівська) як «Людину року» в номінації «За стабільність економічних показників». На завершення свого послання О. Рева обіцяє «звернутися до правоохоронних органів для встановлення справжнього власника акцій (треба гадати, тих, які належать фірмі «Дігнус АБ». — **Примітка наша**), правомочності поданих доручень, а також перевірки зовнішньоекономічної діяльності фірми «Дігнус АБ» стосовно ВАТ «Фітофарм». Ось ми й повернулися до питання, винесеного у заголовок: знову погрожуватимемо шведові?

■ ■ ■

Україна не завойовує чужих земель, вона поважає іноземних інвесторів і захищає їхню власність.

■

Але «погрозами», звісно, не обійшлося. Коли представник «Дігнусу АБ» вела своє розслідування, у ВАТ «Фітофарм» 19 вересня 2002 р. зібрали без неї наглядову раду. Протокол цих зборів рясніє перлами на кшталт: «На сьогодні виявити реальність ситуації, що склалася, не вдається».

Але залишмо стилістику філологам і повернімося до суті. Пунктом 9 порядку денного спостережна рада прийняла «пропозицію про реалізацію НВК «Екофарм» обладнання галенової дільниці (того самого, що є базовим для всього підприємства. — **Примітка наша**), потужності якого підприємством використовуються не сповна (?!), а також приміщення галенової дільниці, допоміжного корпусу № 1 (того самого, який ремонтували й обладнували для виробництва таблеткових форм, де й розташована закуплена шведами лінія. — **Примітка наша**), а також корпусу котельні (що забезпечує діяльність усього підприємства. — **Примітка наша**)». Крім того, спостережна рада вирішила реалізувати «зайві основні фонди підприємства» «з метою підвищення ефективності виробництва та зниження собівартості продукції, яку випускають, збільшення отримання(?!) прибутку».

Додамо лише, що одним із власників товариства з обмеженою відповідальністю «Науково-виробнича компанія «Екофарм» (вищезгадана НВК «Екофарм») є Віктор Петрович Атаманюк — член спостережної ради ВАТ «Фітофарм». Який разом з членом цієї ради Аллою Опанасівною Чернець, тим самим державним службовцем, прийняв вищезгадане епохальне рішення. Пам'ятаєте установчі документи ВАТ «Фітофарм», передбачливо складені так, щоб спостережна рада могла відчужувати певну власність товариства без відому акціонерів? Які шведи довірливо прийняли разом з акціями?

Нас, як кербуда Бунша з того ж фільму Гайдая про царя Івана Васильовича, «мучать непевні сумніви»: чи не продало вже правління ВАТ «Фітофарм» на чолі з П. Овчинниковим аптеку, яка належала ВАТ «Фітофарм», відремонтовану за 70 000 доларів за кошт шведської фірми «Дігнус АБ» — одну; трансформатор, що забезпечував електрикою весь «Фітофарм», — один; водопровід ВАТ «Фітофарм» — один; лінію з виготовлення таблеткових форм, ту саму, поставлену шведами, — одну; і багато іншого, «нажитого непосильною працею»?

Ось так, панове інвестори! Спочатку ви спокуситеся райдужними обіцянками і серйозно витратитеся на інвестиції.

А потім звільнитеся від зайвих грошей дуже просто. А коли ви почнете обурюватися і «качати права», пообіцяють звернутися до правоохоронних органів. Ату, його інвестора! Як шведів під Полтавою! Хоча ми не стверджуємо, що це може так бути.

Але зважте, українські підприємці, що держава Україна ваші дії може оцінити інакше — як такі, що підривають її міжнародний авторитет і зачіпають інтереси інвесторів. Усупереч петровській Росії, Україна не завойовує чужих земель, вона поважає іноземних інвесторів і захищає їхню власність. Як сказав би в такому разі безсмертний Шекспір: «Що в Україні діють закони, ви переконаєтеся, на ваш сором!».

Правильно ми кажемо, пане Президент? А що думаєте про все це ви, пане Генеральний прокурор України? Дуже хотілося б дізнатися вашу думку з цього приводу.

Анатолій ПОНОМАРЕНКО,
Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Артемівськ—Дніпропетровськ.

Знайомтеся, Петро Андрійович Овчинников

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. С. Тюленіна, 21) порушив справу № 5/6/266 про банкрутство Обласного комунального підприємства сільського комунального господарства «Облсількомунгосп» (юридична адреса: 69050, м. Запоріжжя, вул. Східна, 3А, код ЄДРПОУ 30086553, р/р 26008301311669 в Комунарському відділенні Промінвестбанку, м. Запоріжжя, МФО 313344: р/р 26003320110262 в Запорізькій обласній філії АКБ «Укрсоцбанк» МФО 313010).

Розпорядником майна призначено Довганчука С. М. (ліцензія № 047738, серії АА, видана 21.09.2002 р., адреса: 69009, м. Запоріжжя, абонентська скринька № 195).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Запорізької області (вул. Тюленіна, 21, м. Запоріжжя, 69001) порушено справу № 5/3/292-02 про банкрутство ВАТ «Південенергомонтажвентиляція» 71503, Запорізька область, м. Енергодар, промислова зона, а/с 23, код за ЄДРПОУ 04756108, р/р 2600100128 в Енергодарському філіалі ВАТ Банку «Біг Енергія», МФО 313764 та введено процедуру розпорядження майном боржника.

Розпорядником майна боржника призначений Слотін Едуард Валентинович, 71500, Запорізька область, м. Енергодар, вул. Радянська, 19/41, (ліцензія АА № 250360).

Претензії кредиторів і можливих санаторів приймаються протягом місяця від дня публікації оголошення.

Господарський суд Донецької області (83048, м, Донецьк, вул. Артема, 157) 04.10.2002 р. порушив справу № 3/208-Б про банкрутство закритого акціонерного товариства «Маріупольський завод металевих конструкцій» (юридична адреса:87500, м. Маріуполь, вул. Станіславського, 5 р/р 26000215059351 у Маріупольській філії АКБ «Укрсоцбанк» у м. Маріуполь Донецької області, код ЄДРПОУ 30832874).

Розпорядником майна призначений арбітражний керуючий Колесніков Сергій Миколайович, ліцензія № 249630.

Мораторій введено з 04.10.02 р.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) порушив справу № 33/148 Б про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Інтер-Інвест» (84511, Донецька область, м. Маріуполь, бульвар Приморський, 25, р/р 26005188060001 в Маріупольській філії КБ «Приватбанк», МФО 335429, ОКПО 20391735).

Ухвалою суду по справі № 33/148 Б введено мораторій на задоволення вимог кредиторів.

Ухвалою суду від 24.10.2002 р. по справі № 33/148 Б, розпорядником майна призначений арбітражний керуючий — Мальцев Микола Володимирович, ліцензія АА № 250288, тел.(0629) 560081, 87500, м. Маріуполь, пр. Леніна, 87-а.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Товариство з обмеженою відповідальністю «К. А. Н.», ідентифікаційний код 31611715

Повідомляє

- про приєднання до Товариства з обмеженою відповідальністю «К. А. Н.», ідентифікаційний код 31611715 Товариства з обмеженою відповідальністю «ВУЛКАН», ідентифікаційний код 31454085;
- про збільшення Статутного фонду Товариства з обмеженою відповідальністю «К. А. Н.» ідентифікаційний код 31611715 до розміру 23600 (двадцять три тисячі шістсот) гривень;
- про перехід до Товариства з обмеженою відповідальністю «К. А. Н.», ідентифікаційний код 31611715 всього майна (права і обов'язки) Товариства з обмеженою відповідальністю «ВУЛКАН», ідентифікаційний код 31454085.

Постановою Господарського суду Дніпропетровської області (49600 м. Дніпропетровськ, ул. Куйбишева, 1-а) від 20.06.02 р. СВК ім. Котовського, код ЄДРПОУ — 03742038, спт. Губініха, Новомосковського району визнано банкрутом, відкрита ліквідаційна процедура за нормами ст. 52 Закону України «Про Відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Ухвалою від 11.11.02 р. суд перейшов до загальних процедур банкрутства, передбачених розділом 3 «Ліквідаційна процедура» цього Закону.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Осауленко Є.І. ліцензія № 047561, т/ф (8-05693) 7-03-31, адреса: А/Я-55, м. Новомосковськ, Дніпропетровської області.

В объявлении, напечатанном в газете «Голос Украины» за № 219 от 22.11.02 г. о проведении собрания акционеров ОАО «Импульс» следует читать: 15 января 2003 года.

Хозяйственным судом АР Крым (95000, АР Крым, г. Симферополь, ул. К. Маркса, 19) возбуждено производство по Делу № 2-16/12504-2002 г. о банкротстве СХП ООО «Победа».

Идентификационный код № 03759792.

Юридический адрес: 98450, АР Крым, Бахчисарайский район, с. Долинное, ул. Ленина, 38.

Р/счет № 26004376 в Бахчисарайском филиале КРД АППБ «Аваль», г. Бахчисарай, МФО 324344.

Распорядителем имущества назначен Красов Олег Игоревич (Лицензия серия АА № 047663 от 24.07.2001 г.); 95000, г. Симферополь, Главпочтамт, а/я 111; тел. 8-(0652) 51-92-48.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение одного месяца со дня опубликования объявления.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ВУЛКАН», ідентифікаційний код 31454085

Повідомляє

- про реорганізацію Товариства з обмеженою відповідальністю «ВУЛКАН», ідентифікаційний код 31454084 шляхом приєднання до Товариства з обмеженою відповідальністю «К. А. Н.», ідентифікаційний код 31611715;
- про перехід всього майна (права і обов'язки) Товариства з обмеженою відповідальністю «ВУЛКАН», ідентифікаційний код 31454085 до Товариства з обмеженою відповідальністю «К. А. Н.», ідентифікаційний код 31611715.

Господарський суд Сумської області (40477, м. Суми, вул. Рибалки, буд. 2) порушив справу № 5648-15/203 від 04.10.2002 року про банкрутство Спільного підприємства «Глухівська міжрайбаза» (41400, м. Глухів, Сумської області, вул. Пролетарська, буд. 1, код ЄДРПОУ № 05399219, р/р № 26004176 в Глухівській філії АППБ «Аваль», МФО 337524).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Ковтуненка Вячеслава Миколайовича (ліцензія серії АА № 249752 від 19.10.2001 року, місцезнаходження: 40030, м. Суми, вул. Псільська, буд. 9, кім. 9, тел. (0542)22-19-78).

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються господарським судом протягом місяця з дня опублікування оголошення.

ПРОДАЄТЬСЯ

Пансіонат відпочинку і лікування «Калина» в с. м. т. Східниця Львівської області.

Загальна площа: 0,3611 га на якій розміщено 5 будинків.

Дзвонити за телефонами:

(0352) 22-31-37,
25-34-94.

Підприємство ТОВ «Леон», код ЗКПО 22931029, юридична адреса: м. Київ, пр. Радянської України, 20-ж, кв. 109, зареєстровано Виконавчим Комітетом Шевченківської районної Ради народних депутатів м. Киева 2 лютого 1995 р., повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 2-х місяців.

Первинна профспілкова організація КП аптеки № 123

код ЗКПО 25884566 повідомляє про свою ліквідацію згідно протокола № 18-б від 05.09.2002р. Тел. 564-80-65, Тел./ф 565-54-04.

ООО «Арсенал» код ОКПО 30334914, сообщает о своей ликвидации, письма с претензиями просьба высылать в течение двух месяцев по следующему адресу:

ООО «Арсенал», пр. Правды, 108/111, г. Днепропетровск.

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) постановою від 18.11.2002 р. за справою № 15/282 Б визнав ДВАТ «Шахта ім. К. І. Поченкова» м. Макіївка, 86131, м. Макіївка, Донецької області, р/р 26002301527677 у ПІБ м. Макіївка, МФО 334516, код ЗКПО 31313764, банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру строком на 6 місяців.

Ліквідатором призначено голову ліквідаційної комісії Андрусенко В. І.

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарський суд Одеської області (65032, м. Одеса, пр-т Шевченка, 4) постановою від 12 листопада 2002 року за справою № 17-2-21/02-10338 визнав банкрутом ВАТ «Меблевий комбінат» (65012, м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 17, код ЄДРПОУ 05424845) і відкрив ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Сафронову С. В., ліцензія АА № 250014 від 19.11.2001 р. Претензії приймаються протягом місяця.

Наказом об'єднання «Агробуд-Дністер» від 22.11.2002 р. № 23 з 27.11.2002 р. ліквідовано пересувну-механізовану колону № 1 об'єднання «Агробуд-Дністер».

Ліквідаційна комісія приймає претензії протягом двох місяців з дня опублікування оголошення.

Адреса підприємства: Пересувна-механізована колона № 1, скорочена назва — ПМК-1 вул. Львівська, 39, м. Ходорів Львівської обл., поштовий індекс 81750, телефон 53-278.

Дочірнє підприємство «Буринська пересувна механізована колона-5» ВАТ «Конотопагропромбуд»

м. Буринь, вул. Червоноармійська, 3, ідентифікаційний код 01351411. Постановою Господарського суду Сумської області № 4054-15/150 від 18.11.2002 р. визнано банкрутом. Ліквідатором боржника призначено Гайдукова С. П.(ліцензія серія АА № 250477 Міністерства Економіки та з питань Європейської інтеграції України від 08.05.2002 р.). т. для довідок 8(0542)22-19-78, факс (0542) 218-421.

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. С. Тюленіна, 21) постановою від 09.10.2002р. по справі № 5/6/19 (02) визнав банкрутом КСП «Мар'ївське» (70440, с. Мар'івка, Запорізького району, Запорізької області, ЄДРПОУ 03360035, р/р 260042400 в ЗОД АППБ «Аваль» м. Запоріжжя, МФО 313827) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Житника Володимира Петровича, ліцензія № 047630 (тел. 8 (067) 916-02-45).

Господарський суд Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигина, 1) порушив справу № 10/419 про банкрутство ПСП «Лутовинівське» (код 03771264) 39132, с. Лутовинівка, Козельщинський р-н, Полтавської області, р/р № 26002462 в АППБ «Аваль», МФО 331638. Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації. Розпорядником майна призначена Чорнокондратенко І. П. (ліцензія № 047555 від 21.06.01 р.), адреса: 39602, м. Кременчук, вул. В. Бойко, 13, оф. 12.

До відома громадськості

Закрите акціонерне товариство з іноземними інвестиціями «Концерн Регіони України», яке розташоване за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Берегова, 200, тел./факс (056) 744-07-01, подало до Національної комісії регулювання електроенергетики заяву про видачу ліцензії на здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з постачанням природного газу за нерегульованим тарифом на території України.

Господарський суд Донецької обл. (83048 м. Донецьк, вул. Артема, 157) 18.11.2002 року порушив справу № 32/190Б про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Новоазовська райагротехніка» (87600, Донецька обл., м. Новоазовськ, вул. Леніна, 82, код ЄДРПОУ — 03742848, р/р 26008301513380 в ТВБВ м. Новоазовськ Іллічівського головного відділення ПІБ в м. Маріуполь, МФО — 334442).

Арбітражним керуючим призначено Пилипенко С. В., ліцензія № 249759. 18.11.02 р. ухвалою про порушення справи про банкрутство введений мораторій на задоволення вимог кредиторів.

Господарським судом Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1а) по справі № Б26/174/02 від 21 листопада 2002 р. визнано банкрутом ТОВ «Водбуд» (50051, м. Кривий Ріг, вул. Орджонікідзе, 3, р/р 26002301143928 у Центрально-Міському відділенні АКБ «Промінвестбанк», МФО 305493, код ЄДРПОУ 01239401) і відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначена Міхайледі Тетяна Володимирівна, ліцензія арбітражного керуючого № 249940 (50000, м. Кривий Ріг, вул. К. Лібкнехта, буд. 7), тел. (0564) 28-30-51.

Господарський суд Черкаської області (18005, м. Черкаси, бул. Шевченка, 307) порушив справу № 08/5241 про банкрутство малого приватного підприємства «Мітра» (18000, м. Черкаси, вул. Смілянська, 120/1, а/с 3567. Код ЄДРПОУ 14180589, п/р 26007000453001 в ЧФ АТ «Укрінбанк» м. Черкаси, МФО 354314).

Розпорядником майна призначено Голуба Андрія Васильовича, ліцензія АА № 419222 від 09.10.2002 р., м. Черкаси, вул. Р. Люксембург, 177.

Претензії приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарський суд Донецької області, розташований за адресою: 83048 м. Донецьк вул. Артема 157, визнав банкрутом за справою 15/72 Б, ВАТ «Каракуб» розташований за адресою: 85570, с. Красна Поляна Великоновосілківського району Донецької області і відкрив ліквідаційну процедуру.

Реквізити ВАТ «Каракуб»: р/р 26001100272, В-Новосілківське, ВОБ 3227, МФО 394482, ЄДРПОУ 00238150, ІПН 002381505327, Свідоцтво № 06908286.

Ліквідатором призначено керуючого санацією ВАТ «Каракуб» Кондалова Олександра Юрійовича, ліцензія № 250450, тел. (062) 3420524.

Господарський суд Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-А) порушив справу про банкрутство: АТ «БеБ і Ко», код ЄДРПОУ 13445672, юридична адреса: 50017, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, Тернівський район, р/р 26004301141326 в Жовтневому ТВБВ Центрально-Міського відділення Промінвестбанку у м. Кривий Ріг, МФО 305493, справа № Б15/133/02. Розпорядник майна — Безпалов В. Г., 49081, м. Дніпропетровськ, пр. Воронцова, 75/232, ліцензія № 140430.

Господарський суд Вінницької області (м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 235/10-894 про визнання банкрутом колективного підприємства спеціалізованого будівельно-монтажного управління «Оздобут» код 1273467, юридична адреса — м. Вінниця, вул. 50-річчя Перемоги, 35, фактичне місце перебування м. Вінниця, провулок Цегельний, 2.

Розпорядник майна Тушевський Ю. В., ліцензія № 250420 від 29.03.2002 року, т. 35-63-09, м. Вінниця, а/с 5883, 31036.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Вінницької області (м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 220/10-847 про визнання банкрутом ДП «Вінницький спиртовий завод» м. Вінниця, вул. Островського, 59, код ЄДРПОУ 05513402.

Розпорядник майна Погребний Ігор Якович, ліцензія № 000123 від 17.01.2000 року, т. 52-01-53, 52-04-28.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Донецької області постановою від 28 жовтня 2002 року по справі № 3/38 б визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру дочірнього підприємства закритого акціонерного товариства «Горлівськхімбуд» РЕП «Гохас» (84610, Донецька область, м. Горлівка, вул. Горлівської дивізії, 115) ЄДРПОУ 01242521.

Ліквідатором призначено Скрипник Володимир Петрович (ліцензія № 249774). Контактний телефон (06242) 9-35-21.

Постановою Господарського суду Донецької області від 29.04.2002 р. по справі № 15/211 Б приватне підприємство «Любе» (85110, Донецька обл., м. Костянтинівка, вул. Дорожня, 40/19, ЄДРПОУ 30194351), р/р 26003191402001 у Костянтинівській філії «ПриватБанку», МФО 335269) було визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено Нестиренко Любов Анатоліївну, ліцензія серії АА № 047975 від 19.10.2001 р. (м. Донецьк, вул. Університетська, 36а, тел. (062) 337-15-04).

ДАЛІ БУДЕ

ФОТОПОГЛЯД

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ВИСТАВКИ

З бабусиних скринь

У селі Мутвиця, що в Зарічненському районі, відкрито Музей поліської вишивки

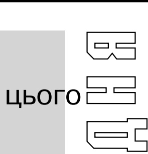
Ідея створення закладу належить вчителям місцевої школи Валентині Тумаш та Світлані Сарич із Зарічного. Збирали експонати по селах району. Доводилося переконувати селян, яким дуже важко розлучитися із сімейними реліквіями (окремим вишивкам по сто і більше років), що в музеї ними милуватимуться не одиниці, а тисячі відвідувачів. Відтак до музею потрапили вишиті поліські сорочки, хустини, скатертини, намітки і велике розмаїття рушників.

— У нашому Зарічненському районі є вишивки у кожній хаті, — розповідає Світлана Сарич. — Вони самобутні, не схожі на інші, так само, як і наш чудовий поліський край. На них переважають птахи, рослини, квіти, а кольори — чорний у поєднанні з червоним, синім, зеленим, до того ж на невибіленому домотканому полотні.

Планують виставити і роботи відомої майстрині із Зарічного Тетяни Гаврилюк. А ще організатори сподіваються, що власники дуже рідкісного і старовинного поліського рушника із села Неньковичі передадуть його до музею.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

5 ГРУДНЯ

■ 1904 р. Народився Михайло Дерегус, художник. ■ 1917 р. У Радянській Росії прийнято декрет про суд, який запроваджував нові юридичні органи, а також революційні трибунали. ■ 1931 р. У Москві знищено храм Христа Спасителя, збудований на народні пожертви. ■ 1935 р. У Сваляві (Закарпаття) розпочався страйк деревообробників і лісопромисловиків. ■ 1945 р. У Німеччині засновано російське видавництво «Посев», що пізніше стало базою «тамвидаву». ■ 1972 р. Помер прозаїк Андрій Головко.

АКЦІЇ

До джерел

Два цілющих джерела освячено минулої суботи поблизу Коростишева, що на Житомирщині.

Одне з них, що поруч санаторію «Тетерів», узагалі унікальне — вода містить багато компонентів відомої «Нафтусі». Та лісова дорога до нього геть розбита транспортом, а місце навколо джерела перетворено на смітник, у воду стали потрапляти бензин та мастила. Отож ентузіастам довелося чимало попрацювати, щоб дати друге життя джерелу.

Акція поклала початок здійсненню міжнародного проекту з оздоровлення навколишнього середовища, розробленого Інститутом сталих спільнот США. Для виконання «Програми місцевих екологічних дій» Коростишів одержав перший грант — 3,9 тисячі доларів. Кошти, які вже надійшли, буде використано на впорядкування лікувальних природних джерел. У місті також оголошено конкурс на кращий учнівський твір на тему «Джерело мого дитинства».

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

РЕАЛІЇ

Замість заробітку — рабство

Порушенням психіки і скаліченням маленьких діток обернулося заробітчанство за кордоном для молодої лучанки, яка спокусилася на примарні обіцянки аферистів.

Довірлива жінка потрапила «на гачок» двох громадян Молдови, які пообіцяли влаштувати її на добре оплачувану роботу в Польщі. Натомість вона разом з дітьми три- і чотирирічного віку потрапила у рабство. У польському місті Катовіце жорстокі «роботодавці» пересадили малечу в інвалідні візки і змушували їх просити милостиню. Задля правдоподібності злочинці травмували ноги діткам. Щодня вимагали «заробляти» хоча б по 700 злотих. Як ні — били. Згодом сім'ю перепродали в інше місто. На щастя, жебраків проти волі затримала польська поліція і депортувала в Україну.

Нині усі троє перебувають у лікарні, де проходять курс психологічної реабілітації. А волинські правоохоронці порушили кримінальну справу за фактом торгівлі людьми і трудового рабства.

Роман ЖИЖАРА.

Луцьк.

ВЧИСЬ ВЛУЧНО СТРІЛЯТИ!

ПРЕСА ПРЕСА ПРЕСА

Мал. Василя ФЛЬОРКА.

КРИМІНАЛ

Сім років... у запічку

Саме стільки років минуло відтоді, як дезертирував з військової частини мешканець одного з сіл Глухівського району Валерій Г. Стільки часу його розшукувало «доблесне» правосуддя.

А «герой-вояка», ніби нічого й не сталося, спокійно жив під батьківським крилом, працював у місцевому господарстві. І мимохідь встиг вчинити два злочини. За першу крадіжку відбувся лише легким переляком —виправними роботами, за другу його було засуджено на три роки сім місяців. У колонії посиленого режиму і віднайшли дезертира. І ось тепер новий вирок — чотири роки позбавлення волі з частковим урахуванням попереднього покарання.

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

ПОБАЧЕНЕ В ДОРОЗІ

Екологічні герострати

З настанням осені на Буковині дають про себе знати любителі підпалювати плавні або старі дерева. Такі ватри можна побачити в гірських і в підгірних місцях. Дехто називає це безневинними забавами. Та чи так воно насправді?

Я спілкувався на цю тему з орнітологами біологічного факультету Чернівецького національного університету. Усі вони категорично засуджують підпали сухостійних трав, плавнів та відмираючих дерев. Їхня мотивація до болю зрозуміла: полум'ям нищаться гнізда, зі згарищ тікають і вже більше ніколи не повертаються сюди наполохані пернаті мешканці водойм та прилеглих до них місцин.

Позаторік я мав сумну нагоду бачити, якої шкоди завдав підпал очерету на диких ставках поблизу села Погорілівка Заставнівського району. Коли полум'я охопило прибережну смугу, звідти почали тікати до плеса десятки вужів, що грілися на вапнякових брилах. Багатьом з них не пощастило, вони зазнали серйозних опіків і до води не доповзли. До того полум'ям їм повипалювало очі. Це було жахливе видовище — вужі в конвульсіях конали серед палаючого очерету. Ось чим закінчуються «невинні» забави екологічних геростратів.

Днями я їхав лісовими масивами, що прилягають до селища Красноїльськ Сторожинецького району. Осінь щедро позолотила буки, граби, клени, явори.

Такої пори вистачає роботи фотографам, які хочуть поповнити свою фототеку неповторними карпатськими краєвидами. Встигай тільки клацати затвором. По дорозі за селищем звернув увагу на столітню липу, з якої курів дим. Як з'ясувалося, її підпалили місцеві пастушки. Восени для них це звична забава. Потеруха всередині порожнистих стовбурів добре горить, а і біля таких вогнищ можна погрітися від холоду.

З підпаленого дупла чулося тривожне гудіння. Коли я прислухався, то збагнув: полум'я припекло дику бджолину сім'ю, що мешкала у стовбурі старезної липи, і вона прокинулася від сплячки. Зверху капав віск, бо від вогню почали плавитися стільники. Пастушки й гадки не мали, чим може обернутися підпал дерева.

Доля цієї бджолиної сім'ї незавидна. Її чекає голодна смерть. Адже вогонь знищив стільники з медом, які рій припас собі на зиму.

Природоохоронним органам потрібно було поставити на цій трасі агітаційні щити, які застерігали б людей, що підпалюють старі липи не можна, адже в них живуть дикі карпатські бджоли. На Буковині це унікальне місце, де ще збереглися природні борті працьовитих комах.

Як правило, підпалюють очерети та трухляві дерева діти. Тому педагогам треба тактовно пояснювати їм, що пускати червоного півня у храм природи негоже — від нього можуть постраждати живі істоти, брати наші менші.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

Фото автора.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО**,
Анатолій **ГОРЛОВ**,
Сергій **ДЕМСЬКИЙ**,
Віталій **ЖЕЖЕРА**,
Іван **ІЛЛЯШ**,
Світлана **ПИСАРЕНКО**,
Віталій **СУДДЯ**.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311226. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ **ТЕЛЕФОНИ:** для довідок — 441-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos